

Standardi Ndërkombëtar i Raportimit Financiar 9

Instrumentet Financiarë

Kapitulli 1 Objektivi

- 1.1 Objektivi i këtij SNRF-je është të caktojë parimet për raportimin financiar të *aktiveve financiare* dhe *pasiveve financiare*, që do të paraqesë një informacion të rëndësishëm dhe të dobishëm për përdoruesit e pasqyrave financiare, në vlerësimin e tyre të shumave, afatit dhe pasigurisë së flukseve monetare të ardhshme të një njësie ekonomike.

Kapitulli 2 Qëllimi

- 2.1 Një njësi ekonomike duhet të zbatojë këtë SNRF për të gjitha zërat që janë objekt i SNK 39 *Instrumentet financiare: Njohja dhe Matja*.

Kapitulli 3 Njohja dhe çregjistrimi

3.1 Njohja fillestare

- 3.1.1 Një njësi ekonomike do të njohë një aktiv financiar ose një pasiv financiar në pasqyrën e saj të pozicionit financiar, atëhere, dhe vetëm atëherë kur njësia ekonomike bëhet palë në dispozitat kontraktuale të instrumentit (shih paragrafët B3.1.1 dhe B3.1.2). Kur një njësi ekonomike njeh për herë të parë një aktiv financiar, ajo do ta klasifikojë atë në përputhje me paragrafët 4.1.1-4.1.5 dhe do ta masë atë në përputhje me paragrafët 5.1.1 dhe 5.1.2. Kur një njësi ekonomike njeh për herë të parë një pasiv financiar, ajo do ta klasifikojë atë në përputhje me paragrafët 4.2.1 dhe 4.2.2 dhe do ta masë atë në përputhje me paragrafin 5.1.1.

Blerje ose shitje e aktiveve financiare sipas mënyrës së rregullt

- 3.1.2 Një *blerje ose shitje në mënyrë të rregullt* e aktiveve financiare do të njihet dhe çregjistrohet, sipas rastit, duke bërë kontabilizimin në datën e tregtimit ose në datën e shlyerjes (shih paragrafët B3.1.3-B3.1.6)

3.2 Çregjistrimi i aktiveve financiare

- 3.2.1 Në pasqyrat financiare të konsoliduara, paragrafët 3.2.2-3.2.9, B3.1.1, B3.1.2 dhe B3.2.1-B3.2.17 zbatohen në nivel konsolidimi. Kështu, një njësi ekonomike së pari konsolidon të gjitha filialet në përputhje me SNRF 10 *Pasqyrat Financiare të Konsoliduara* dhe pastaj zbaton këta paragrafë për grupin që rezulton.
- 3.2.2 Para se të vlerësojë nëse, dhe deri në çfarë mase çregjistrimi duhet të bëhet sipas paragrafëve 3.2.3-3.2.9, një njësi ekonomike përcakton nëse këta paragrafë duhet të zbatohen për një pjesë të një aktivi financiar (ose një pjesë të një grupi aktivesh financiare të ngjashme) ose për një aktiv financiar (ose një grup aktivesh financiare të ngjashme) në tërësinë e tij, si më poshtë.

- (a) Paragrafët 3.2.3-3.2.9 zbatohen për një pjesë të një aktivi financiar (ose një pjesë të një grupi aktivesh financiare të ngjashme) nëse, dhe vetëm nëse, pjesa që konsiderohet për çregjistrim plotëson një nga këto tri kushtet.
- (i) Pjesa përbëhet vetëm nga flukse mjeteash monetare të identifikuar në mënyrë specifike prej një aktivi financiar (ose një grup aktivesh financiare të ngjashme). Për shembull, kur një njësi ekonomike hyn në një marrëveshje për një interval të normës së interesit me anën e të cilës pala tjetër fiton të drejtën për flukset monetare të interesit, por jo për flukset monetare të principalit nga një instrument borxhi, zbatohen paragrafët 3.2.3-3.2.9 për këto flukse monetare nga interesi.
  - (ii) Pjesa përbën vetëm një pjesë plotësisht proporcionale (pro rata) të flukseve monetare nga një aktiv financiar (ose një grup aktivesh financiare të ngjashme). Për shembull, kur një njësi ekonomike hyn në një marrëveshje ku pala tjetër përfiton të drejtën e 90 përqind të të gjitha flukseve monetare të një instrumenti borxhi, zbatohen paragrafet 3.2.3-3.2.9 për 90 përqind të këtyre flukseve monetare. Nëse ka më shumë se një palë, secila prej tyre nuk është e nevojshme që të ketë një pjesë proporcionale mjeteash monetare, me kusht që njësia ekonomike transferuese ka një pjesë plotësisht proporcionale.
  - (iii) Pjesa përbën vetëm një pjesë plotësisht proporcionale (pro rata) të flukseve monetare të identifikuar në mënyrë specifike nga një aktiv financiar (ose një grup aktivesh financiare të ngjashme). Për shembull, kur një njësi ekonomike hyn në një marrëveshje ku pala tjetër përfiton të drejtën e një pjese 90 përqind të flukseve monetare të interesit nga një aktiv financiar, zbatohen paragrafet 3.2.3-3.2.9 për 90 përqind të këtyre flukseve monetare. Nëse ka më shumë se një palë, secila prej tyre nuk është e nevojshme që të ketë një pjesë proporcionale të mjeteve monetare të identifikuar në mënyrë specifike, me kusht që njësia ekonomike transferuese ka një pjesë plotësisht proporcionale.
- (b) Në të gjitha rastet e tjera, paragrafët 3.2.3-3.2.9 zbatohen për aktivin financiar në tërësinë e tij (ose për grupin e aktiveve financiare të ngjashme në tërësinë e tyre). Për shembull, kur një njësi ekonomike transferon (i) të drejtat për 90 përqindëshin e parë ose të fundit të arkëtimit në mjete monetare nga një aktiv financiar (ose një grup aktivesh financiare), ose (ii) të drejtat për 90 përqind të flukseve monetare nga një grup llogarish të arkëtueshme, por ofron një garanci për të kompensuar blerësit për çdo humbje kredie deri në 8 përqind të shumës së principalit të llogarive të arkëtueshme, zbatohen paragrafët 3.2.3-3.2.9 për aktivin financiar (ose një grup aktivesh financiare të ngjashme) në tërësinë e tij.

Në paragrafët 3.2.3-3.2.12, termi “aktiv financiar” i referohet si një pjesë të një aktivi financiar (ose një pjesë të një grupi aktivesh financiare të ngjashme) të identifikuar si në pikën (a) më sipër, ashtu edhe , një aktiv financiar (ose një grupi aktivesh financiare të ngjashme) në tërësinë e tij.

3.2.3 Një njësi ekonomike do të çregjistrojë një aktiv financiar, kur, dhe vetëm kur:

- (a) përfundojnë të drejtat kontraktuale për flukset monetare nga aktivi financiar, ose
- (b) transferon aktivin financiar siç është parashtruar në paragrafët 3.2.4 dhe 3.2.5

dhe transferimi kualifikohet për çregjistrim në përputhje me paragrafin 3.2.6.

(Shih paragrafin 3.1.2 për shitje në mënyrë të rregullt të aktiveve financiare.)

3.2.4 Një njësi ekonomike transferon një aktiv financiar nëse, dhe vetëm nëse, ose:

- (a) transferon të drejtat kontraktuale për të marrë flukset monetare të aktivit financiar, ose
- (b) ruan të drejtat kontraktuale për të marrë flukset monetare të aktivit financiar, por merr përsipër një detyrim kontraktual t'u paguajë flukset monetare një ose më shumë marrësve në një marrëveshje që plotëson kushtet në paragrafin 3.2.5.

3.2.5 Kur një njësi ekonomike ruan të drejtat kontraktuale për të marrë flukset e mjeteve monetare të një aktivi financiar ('aktivi fillestar'), por merr përsipër një detyrim kontraktual për t'ua paguar këto flukse të mjeteve monetare një ose më shumë njësisë ekonomike ('përfituesve eventuale'), njësia ekonomike e trajton transaksionin si një transferim të një aktivi financiar, nëse, dhe vetëm nëse, plotësohen njëkohësisht tre kushtet e mëposhtme.

- (a) Njësia ekonomike nuk ka detyrimin t'ua paguajë shumat përfituesve eventuale, nëse nuk mbledh shumat ekuivalente nga aktivi fillestar. Paradhënie afatshkurtra nga njësia ekonomike, me të drejtën e mbulimit të plotë të shumës së dhënë hua plus interesin e konstatuar sipas normave të tregut nuk e shkelin këtë kusht.
- (b) Njësia ekonomike nuk lejohet, nga kushtet e kontratës së transferimit, ta shesë ose vërë si kolateral aktivin fillestar, përveç se kur e përdor si garanci për përfituesit eventuale për detyrimin që t'u paguajë flukse monetare.
- (c) Njësia ekonomike ka detyrimin të dërgojë çfarëdo fluksi monetar që mbledh në emër të përfituesve të rastit pa vonesë të ndjeshme. Përveç kësaj, njësia ekonomike nuk ka të drejtë të riinvestojë flukse të tilla monetare, me përjashtim të investimeve në mjete monetare ose ekuivalente të saj (siç përcaktohet në SNK 7 *Pasqyra e Flukseve Monetare*) gjatë periudhës afatshkurtër të shlyerjes nga data e arkëtimit në datën e dërgimit të kërkuar prej përfituesve të rastit, dhe interesi i fituar në investime të tilla u kalohet këtyre përfituesve.

3.2.6 Kur një njësi ekonomike transferon një aktiv financiar (shih paragrafin 3.2.4), ajo do të vlerësojë masën në të cilën ruan rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së aktivit financiar. Në këtë rast:

- (a) nëse njësia ekonomike transferon thelbësisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së aktivit financiar, ajo do ta çregjistrojë aktivin financiar dhe do të njohë veç e veç si aktive ose pasive çdo të drejtë dhe detyrim të krijuar ose të mbajtur gjatë transferimit.
- (b) nëse njësia ekonomike mban thelbësisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së aktivit financiar, ajo do të vazhdojë ta njohë aktivin financiar.
- (c) nëse njësia ekonomike as nuk transferon, as nuk man thelbësisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së aktivit financiar, ajo duhet të përcaktojë nëse ka ruajtur kontrollin e aktivit financiar. Në këtë rast:

- (i) në qoftë se njësia ekonomike nuk ka ruajtur kontrollin, ajo do ta çregjistrojë aktivin financiar dhe do të njohë veç e veç si aktiv ose pasiv çdo të drejtë dhe detyrim të krijuar ose mbajtur gjatë transferimit.
- (ii) nëse njësia ekonomike e ka ruajtur kontrollin, ajo do të vazhdojë ta njohë aktivin financiar në masën e përfshirjes së vazhdueshme në të (shih paragrafin 3.2.16).

3.2.7 Transferimi i rreziqeve dhe i përfitimeve (shih paragrafin 3.2.6), vlerësohet duke krahasuar ekspozimin e njësisë ekonomike, para dhe pas transferimit, me ndryshueshmërinë në shumat dhe afatin e flukseve monetare neto të aktivit të transferuar. Një njësi ekonomike ka mbajtur thelbësisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së një aktivi financiar në qoftë se ekspozimi ndaj ndryshueshmërisë në vlerën aktuale të flukseve monetare të ardhshme neto nga aktivi financiar nuk ka ndryshuar dukshëm, si rezultat i transferimit (p.sh. për shkak se njësia ekonomike ka shitur një aktiv financiar që është subjekt i një marrëveshje për ta riblerë atë me një çmim të fiksuar ose me çmimin e shitjes plus kthimin e një huadhënësi). Një njësi ekonomike ka transferuar kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së një aktivi financiar në qoftë se ekspozimi ndaj kësaj ndryshueshmërie nuk është më e rëndësishme në lidhje me ndryshueshmërinë e përgjithshme në vlerën aktuale të flukseve monetare të ardhshme neto të lidhura me aktivin financiar (për shembull për shkak se njësia ekonomike ka shitur një aktiv financiar që është subjekt vetëm i një opsioni për ta riblerë atë me vlerën e tij të drejtë në kohën e riblerjes apo ka transferuar një pjesë plotësisht proporcionale të flukseve monetare nga një aktiv financiar më i madh në një marrëveshje, siç është një nën-pjesëmarrje në hua, që plotëson kushtet e paragrafit 3.2.5).

3.2.8 Shpesh është e dukshme nëse njësia ekonomike ka transferuar ose ka mbajtur thelbësisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë dhe nuk është nevoja të bëhet ndonjë llogaritje. Në raste të tjera, është e nevojshme të llogaritet dhe të krahasohet ekspozimi i njësisë ekonomike ndaj ndryshueshmërisë në vlerën aktuale të flukseve monetare të ardhshme neto para dhe pas transferimit. Llogaritja dhe krahasimi bëhen duke përdorur si normë skontimi një normë interesi aktuale të përshtatshme tregu. Të gjitha ndryshueshmëritë e mundshme të arsyeshme në flukset monetare neto merren parasysh, duke iu dhënë më tepër peshë atyre rezultateve që kanë më shumë gjasa të ndodhin.

3.2.9 Nëse njësia ekonomike e ka ruajtur kontrollin (shih paragrafin 3.2.6 (c)) e aktivit të transferuar, shitja e aktivit varet nga aftësia e atij që e ka marrë. Njësia ekonomike nuk ruan kontrollin, nëse marrësi ka aftësinë praktike t'ia shesë aktivin në tërësinë e tij një pale të tretë të palidhur dhe është në gjendje ta ushtrojë këtë aftësi në mënyrë të njëanshme dhe pa qenë nevoja të vërë kufizime të tjera për transferimin. Në të gjitha rastet e tjera, njësia ekonomike ruan kontrollin.

Transferimet që kualifikohen për çregjistrim

3.2.10 Nëse një njësi ekonomike transferon një aktiv financiar në një transferim që kualifikohet për çregjistrim në tërësinë e tij dhe e mban të drejtën për shërbimin ndaj aktivit financiar kundrejt një tarife, ajo do të njohë ose një aktiv shërbimi, ose një pasiv shërbimi për këtë kontratë shërbimi. Në qoftë se tarifa që do të merret nuk pritet ta kompensojë njësinë ekonomike në mënyrën të mjaftueshme për kryerjen e shërbimit, do të njihet një pasiv shërbimi me vlerën e drejtë për detyrimin e shërbimit. Në qoftë se tarifa që do të merret pritet të jetë më shumë se një kompensim i mjaftueshëm për shërbimin, do të njihet një aktiv shërbimi për të drejtën e shërbimit me shumën e përcaktuar në bazë të një shpërndarje të vlerës kontabël neto të aktivit financiar më të madh në përputhje me paragrafin 3.2.13.

3.2.11 Nëse, si rezultat i një transferimi, një aktiv financiar çregjistrohet në tërësinë e tij, por transferimi bën që njësia ekonomike të marrë një aktiv financiar të ri, ose të marrë përsipër një detyrim financiar të ri, ose një pasiv shërbimi, njësia ekonomike do të njohë një aktiv financiar të ri, pasiv financiar të ri ose pasiv shërbimi të ri me vlerën e drejtë.

3.2.12 Në çregjistrimin e një aktivi financiar në tërësinë e tij, diferenca midis:

- (a) vlerës kontabël neto (e matur në datën e çregjistrimit) dhe
- (b) shumës së marrë (duke përfshirë çdo aktiv të ri të përftuar pakësuar me çdo detyrim të ri të pranuar)

do të njihet në fitim ose humbje.

3.2.13 Në qoftë se aktivi i transferuar është pjesë e një aktivi financiar më të madh (p.sh. kur një njësi ekonomike transferon flukset monetare të interesit që janë pjesë e një instrumenti borxhi, shih paragrafin 3.2.2 (a)) dhe pjesa e transferuar kualifikohet për çregjistrim në tërësinë e saj, vlera kontabël neto e mëparshme e aktivit financiar më të madh do të ndahet midis pjesës që vazhdon të njihet dhe pjesës që çregjistrohet, mbi bazën e vlerave të drejta përkatëse të këtyre pjesëve në datën e transferimit. Për këtë që qëllim, një aktiv shërbimi i mbajtur do të trajtohet si një pjesë që vazhdon të jetë e njohur. Diferenca midis:

- (a) vlerës kontabël neto (e matur në datën e çregjistrimit) të shpërndarë në pjesën e çregjistruar dhe
- (b) shumës së marrë për pjesën e çregjistruar (përfshirë çdo aktiv të ri të përftuar pakësuar me çdo pasiv të ri të pranuar)

do të njihet në fitim ose humbje.

3.2.14 Kur një njësi ekonomike shpërndan shumën e mëparshme kontabël të një aktivi financiar më të madh midis pjesës që vazhdon të njihet dhe pjesës që çregjistrohet, është e nevojshme të matet vlera e drejtë e pjesës që vazhdon të njihet. Kur njësia ekonomike ka një histori të shitjes së pjesëve të ngjashme me pjesën që vazhdon të njihet apo ekzistojnë transaksione tregu të tjera për pjesë të tilla, çmimet e fundit të transaksioneve aktuale japin vlerësimin më të mirë të vlerës së drejtë të saj. Kur nuk ka kuota çmimesh apo transaksione tregu të kohëve të fundit për të mbështetur vlerën e drejtë të pjesës që vazhdon të njihet, vlerësimi më i mirë i vlerës së drejtë është diferenca midis vlerës së drejtë të aktivit financiar më të madh në tërësi dhe shumës së arkëtuar nga marrësi për pjesën që nuk njihet.

Transferimet që nuk kualifikohen për çregjistrim

3.2.15 Njësia ekonomike do të vazhdojë të njohë aktivin e transferuar në tërësinë e tij dhe do të njohë një detyrim financiar për shumën e arkëtuar, nëse një transferim nuk çon në çregjistrim, sepse njësia ekonomike ka ruajtur kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së aktivit të transferuar. Në periudhat e mëvonshme, njësia ekonomike do të njohë çdo të ardhur nga aktivi i transferuar dhe çdo shpenzim të kryer për detyrimin financiar.

Përfshirja e vazhdueshme në aktivet e transferuara

3.2.16 Nëse një njësi ekonomike as nuk transferon, as nuk mban thelbësisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë të një aktivi të transferuar, dhe ruan kontrollin e

aktivitet të transferuar, ajo vazhdon të njohë aktivin e transferuar në masën e përfshirjes së vazhdueshme. Masa e përfshirjes së vazhdueshme në aktivin e transferuar është shkalla në të cilën njësia ekonomike është e ekspozuar ndaj ndryshimeve në vlerën e aktivitet të transferuar. Për shembull:

- (a) Kur përfshirja e vazhdueshme e njësisë ekonomike merr formën e garantimit të aktivitet të transferuar, masa e përfshirjes së vazhdueshme të njësisë ekonomike është më e ultë e (i) shumës së aktivitet dhe (ii) shumës maksimale të shumës së arkëtuar që njësia ekonomike mund të jetë e detyruar të paguajë ('shuma e garancisë').
- (b) Kur përfshirja e vazhdueshme e njësisë ekonomike merr formën e një opsioni të shkruar ose të blerë (ose të dyja) të aktivitet të transferuar, masa e përfshirjes së vazhdueshme e njësisë ekonomike është shuma e aktivitet të transferuar që njësia ekonomike mund ta riblejë. Megjithatë, në rastin e një opsioni të shkruar për një aktiv që matet me vlerën e drejtë, masa e përfshirjes së vazhdueshme e njësisë ekonomike është e kufizuar në më të ultën e vlerës së drejtë të aktivitet të transferuar dhe çmimit të ushtrimit të opsionit (shih paragrafin B3.2.13).
- (c) Kur përfshirja e vazhdueshme merr formën e një opsioni të shlyer në mjete monetare ose të një kushti të ngjashëm mbi aktivin e transferuar, masa e përfshirjes së vazhdueshme e njësisë ekonomike matet në të njëjtën mënyrë si ajo që rezulton nga opsioni i shlyer në mjete jomonetare sikurse është parashtruar në pikën (b) më sipër.

3.2.17 Kur një njësi ekonomike vazhdon të njohë një aktiv në masën e përfshirjes së vazhdueshme, ajo njeh gjithashtu një pasiv të lidhur. Pavarësisht nga kërkesat e tjera për matjen në këtë SNRF, aktivi i transferuar dhe pasivi i lidhur maten mbi një bazë që pasqyron të drejtat dhe detyrimet që njësia ekonomike ka ruajtur. Pasivi i lidhur matet në mënyrë të tillë që vlera kontabël neto e aktivitet të transferuar dhe e tij është:

- (a) *kostoja e amortizuar* e të drejtave dhe detyrimeve që ka njësia ekonomike, nëse aktivi i transferuar matet me koston e amortizuar, ose
- (b) *e barabartë me vlerën e drejtë* të të drejtave dhe detyrimeve që ka mbajtur njësia ekonomike duke i matur mbi një bazë të veçantë, në qoftë se aktivi i transferuar matet me vlerën e drejtë.

3.2.18 Njësia ekonomike do të vazhdojë të njohë çdo të ardhur të realizuar nga aktivi i transferuar në masën e përfshirjes së vazhdueshme dhe do të njohë çdo shpenzim të kryer për pasivin e lidhur.

3.2.19 Për qëllimin e matjes së mëposhme, ndryshimet e njohura në vlerën e drejtë të aktivitet të transferuar dhe pasivit të lidhur trajtohen kontabilisht vazhdimisht me njëri-tjetrin në përputhje me paragrafin 5.7.1, dhe nuk do të kompensohen.

3.2.20 Në qoftë se përfshirja e vazhdueshme e një njësie ekonomike është vetëm në një pjesë të një aktivi financiar (p.sh. kur një njësi ekonomike ka një opsion për të riblerë pjesë të një aktivi të transferuar, apo ka një interes të mbetur që nuk çon në mbajtjen thelbësore të gjitha rreziqeve dhe përfitimeve të pronësisë dhe ajo ruan kontrollin), njësia ekonomike shpërndan vlerën kontabël neto të mëparshme të aktivitet financiar midis pjesës që vazhdon ta njohë sipas përfshirjes së vazhdueshme, dhe pjesës që nuk e njeh më, mbi bazën e vlerave të drejta përkatëse të këtyre pjesëve në datën e transferimit. Për këtë qëllim, zbatohen kërkesat e paragrafit 3.2.14. Diferenca midis:

- (a) vlerës kontabël neto (e matur në datën e çregjistrimit) që i është caktuar pjesës që nuk njihet më dhe
- (b) shumës së arkëtuar për këtë pjesë

do të njihet në fitim ose humbje.

- 3.2.21 Në qoftë se aktivi i transferuar matet me koston e amortizuar, opsioni në këtë SNRF për të përcaktuar një pasiv financiar me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes nuk është i zbatueshëm për pasivin e lidhur.

Të gjitha transferimet

- 3.2.22 Nëse një aktiv i transferuar vazhdon të njihet, aktivi dhe pasivi i lidhur nuk do të kompensohen. Në mënyrë të ngjashme, njësia ekonomike nuk do të kompensojë çdo të ardhur të realizuar nga aktivi i transferuar me çdo shpenzim të kryer për pasivin e lidhur (shih SNK 32 *Instrumentet Financiare: Paraqitja* paragrafi 42).

- 3.2.23 Nëse një transferues vendos kolateral jomonetar (të tillë si instrumente borxhi ose kapitali) për të transferuarin (marrësin), kontabiliteti për kolateralin nga transferuesi dhe i transferuari varet nëse fundit transferuara ka të drejtën për ta shitur ose rivendosur si kolateral dhe nëse transferuesi nuk i ka plotësuar detyrimet. Transferuesi dhe i transferuari do ta trajtojnë kolateralin si më poshtë:

- (a) Në qoftë se i transferuari ka të drejtën sipas kontratës ose të traditës (praktikës) për ta shitur ose rivendosur si kolateral, atëherë transferuesi do ta riklasifikojë këtë aktiv në pasqyrën e tij të pozicionit financiar (p.sh. si një aktiv të huazuar, instrument kapitali të vendosur si garanci ose llogari të arkëtueshme të riblerjes) veçmas nga aktivet e tjera.
- (b) Nëse i transferuari shet kolateralin e vendosur për të, ai do të njohë të ardhura nga shitja dhe një pasiv të matur me vlerën e drejtë për detyrimin e tij për ta kthyer kolateralin.
- (c) Nëse transferuesi nuk u përmbahet kushteve të kontratës dhe nuk ka më të drejtën ta mbajë kolateralin, ai do ta çregjistrojë atë, ndërsa i transferuari duhet ta njohë kolateralin si aktivin e tij të matur fillimisht me vlerën e drejtë ose, në qoftë se ai tashmë e ka shitur, çregjistrosh detyrimin e tij për kthimin e kolateralit.
- (d) Përveç rasteve të parashikuara në pikën (c), transferuesi do të vazhdojë ta mbajë kolateralin si aktivin e tij, dhe i transferuari nuk do ta njohë atë si një aktiv.

3.3 Çregjistrimi i pasiveve financiare

- 3.3.1 Një njësi ekonomike do të heqë një pasiv financiar (ose një pjesë të një pasivi financiar) nga pasqyra e tij e pozicionit financiar atëherë, dhe vetëm atëherë kur ai është likuiduar-dmth kur detyrimi i përcaktuar në kontratë është paguar, apo anuluar, apo ka skaduar.
- 3.3.2 Një shkëmbim në mes të një huamarrësi ekzistues dhe huadhënësi të instrumenteve të borxhit, me kushte në thelb të ndryshme, duhet të trajtohen si një shlyerje e pasivit financiar fillestar dhe të njihet një pasiv financiar i ri. Në mënyrë të ngjashme, një modifikim thelbësor i kushteve të një pasivi financiar ekzistues ose i një pjese të tij

(qoftë i lidhur ose jo drejtpërdrejt me vështirësinë financiare të debitorit) do të kontabilizohet si një shlyerje e pasivit financiar original dhe do të njihet një pasiv financiar ri.

- 3.3.3 Diferenca midis vlerës kontabël neto të një pasivi financiar (ose pjese të një pasivi financiar) të likuiduar ose të transferuar në një palë tjetër dhe shumës së paguar, duke përfshirë të gjitha aktivet jomonetare të transferuara ose detyrimet e marra përsipër, do të njihet në fitim ose humbje.**
- 3.3.4 Nëse një njësi ekonomike riblen një pjesë të një pasivi financiar, ajo do ta shpërndajë vlerën kontabël neto të mëparshme të pasivit financiar midis pjesës që vazhdon të njihet dhe pjesës që është çregjistruar në bazë të vlerave të drejta përkatëse të këtyre pjesëve në datën e riblerjes. Diferenca midis (a) vlerës kontabël neto të caktuar për pjesën që njihet dhe (b) shumës së paguar, duke përfshirë të gjitha aktivet jomonetare të transferuara ose detyrimet e marra përsipër, për pjesën që njihet, do të njihet në fitim ose humbje.

Kapitulli 4 Klasifikimi

4.1 Klasifikimi i aktiveve financiare

- 4.1.1 Pëveç rasteve kur zbatohet paragrafi 4.1.5, një njësi ekonomike duhet të klasifikojë aktivet financiare si të matura ose me koston e amortizuar, ose me vlerën e drejtë, duke u mbështetur në:**
- (a) modelin e biznesit të njësisë ekonomike për menaxhimin e aktiveve financiare dhe
  - (b) karakteristikat e flukseve monetare kontraktuale të aktivit financiar.
- 4.1.2 Një aktiv financiar do të matet me koston e amortizuar nëse plotësohen të dy kushtet e mëposhtme:**
- (a) Aktiv mbahet sipas modelit të biznesit, objektivi i të cilit është mbajtja e aktiveve me qëllim arkëtimin e flukseve monetare kontraktuale.
  - (b) Kushtet kontraktuale të aktivit financiar shkaktajnë në datat e specifikuara flukse monetare të cilat janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit për shumën e papaguar të principalit.

Paragrafët B4.1.1–B4.1.26 japin udhëzime se si duhet të zbatohen këto kushte.

- 4.1.3 Për qëllim të zbatimit të paragrafit 4.1.2 (b), interesi meret në konsideratë për vlerën kohore të parasë dhe për rrezikun e kredisë që lidhet me shumën e principalit të papaguar gjatë një periudhe kohore të caktuar.**
- 4.1.4 Një aktiv financiar do të matet me vlerën e drejtë, nëse nuk është matur me koston e amortizuar në përputhje me paragrafin 4.1.2.**

Opsioni për të caktuar një aktiv financiar me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes

- 4.1.5 Pavarësisht nga paragrafët 4.1.1-4.1.4, një njësi ekonomike, në njohjen fillestare, mund të caktojë në mënyrë të pakthyeshme një aktiv financiar të matur me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes nëse duke bërë kështu eliminon apo redukton ndjeshëm një mospërputhje në matje ose njohje (nganjëherë referuar si një**

'mospërputhje kontabël'), që ndryshe do të shkaktohej nga matja mbi baza të ndryshme të aktiveve ose pasiveve apo njohjes së fitimeve dhe humbjeve nga to (shih paragrafët B4.1.29-B4.1.32).

- 4.1.6 SNRF 7 *Instrumentet Financiare: Dhënia e Informacioneve Shpjeguese* kërkon që njësi ekonomike të japë informacione shpjeguese për aktivet financiare që i ka përcaktuar si aktive financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.

4.2 Klasifikimi i pasiveve financiare

- 4.2.1 Një njësi ekonomike duhet të klasifikojë të gjitha pasivet financiare si të matura më pas me koston e amortizuar duke përdorur *metodën e interesit efektiv*, me përjashtim të:

- (a) *pasiveve financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes*. Pasive të tilla, përfshirë derivativët që janë detyrime, do të maten më pas me vlerën e drejtë.
- (b) pasiveve financiare që lindin kur një transferim i një aktivi financiar nuk kualifikohet për çregjistrim ose kur zbatohet mënyra e përfshirjes së vazhdueshme. Paragrafët 3.2.15 dhe 3.2.17 zbatohen për matjen e pasiveve të tilla financiare.
- (c) *kontratat financiare të garancisë të përcaktuara në shtojcën A*. Pas njohjes fillestare, një emetues i një kontrate të tillë do ta masë atë më pas (nëse paragrafi 4.2.1 (a) ose (b) nuk zbatohet) me vlerën më të lartë midis:
  - (i) shumës të përcaktuar në përputhje me SNK 37 *Provizione, Pasive të Kushtëzuara dhe Aktive të Kushtëzuara* dhe
  - (ii) shumës të njohur fillimisht (shih paragrafin 5.1.1) pakësuar, kur është e përshtatshme, me amortizimin kumulativ të njohur në përputhje me SNK 18 *Të ardhurat*.
- (d) angazhimet për të siguruar një kredi me një normë interesi më të ulët se e tregut. Pas njohjes fillestare, një emetues i një angazhimi të tillë do ta masë më pas atë (nperveçse kur zbatohet paragrafi 4.2.1 (a)) me më të lartën e:
  - (i) shumës së përcaktuar në përputhje me SNK 37 dhe
  - (ii) shumës të njohur fillimisht (shih paragrafin 5.1.1) pakësuar, kur është e përshtatshme, me amortizimin kumulativ të njohur në përputhje me SNK 18.

Opsioni për të caktuar një detyrim financiar me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes

- 4.2.2 Një njësi ekonomike, në njohjen fillestare, mund të caktojë në mënyrë të pakthyeshme një pasiv financiar si të matur me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, kur lejohet nga paragrafi 4.3.5, apo ngaqë duke vepruar kështu sigurohet informacion më i rëndësishëm, sepse ose:

- (a) eliminon apo redukton ndjeshëm një matje ose mospërputhje në njohje (nganjëherë referuar si 'mospërputhje kontabël'), që ndryshe do të rridhte nga

matja e aktiveve apo pasiveve, apo njohja e fitimeve dhe humbjeve nga to mbi baza të ndryshme; ose

- (b) një grup pasivesh financiare apo aktivesh dhe pasivesh financiare është menaxhuar dhe performanca e tij është vlerësuar mbi bazën e vlerës së drejtë, në përputhje me një menaxhim rreziku të dokumentuar ose strategji investimi, dhe informacioni rreth grupit sigurohet nga brenda nga vetë personeli drejtues kryesor i njësishë ekonomike (siç përcaktohet në SNK 24 *Dhënia e Informacioneve Shpjeguese për Palët e Lidhura*), për shembull bordi i drejtorëve dhe drejtori ekzekutiv i njësishë ekonomike.

4.2.3 SNRF 7 kërkon që njësia ekonomike të japë informacione shpjeguese rreth pasiveve financiare që janë caktuar si pasive financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.

4.3 Derivatvët e përfshirë

4.3.1 Një derivativ i përfshirë është një përbërës i një kontrate hibride që gjithashtu përfshin një jo-derivativ bazë-me efekt që disa nga flukset e mjeteve monetare të instrumentit të kombinuar të ndryshojnë në mënyrë të ngjashme me një derivativ të veçuar. Një derivativ i përfshirë shkakton disa ose të gjitha flukset e mjeteve monetare që përndryshe do të kërkoreshin nga kontrata që të modifikoheshin sipas një norme të caktuar interesi, çmimit të instrumentit financiar, çmimit të mallrave, kursit të këmbimit valutor, indeksit të çmimeve ose normat, klasifikimi i kredive ose indeksit të kredisë, apo variabla të tjerë, siç është në rastin e një variabli jofinanciar që nuk është specifik për një palë të kontratës. Një derivativ që lidhet me një *instrument financiar*, por që nga pikëpamja kontraktuale është i transferueshëm në mënyrë të pavarur nga ky instrument, ose ka një palë tjetër të ndryshme, nuk është një derivativ i përfshirë, por një instrument i veçantë financiar.

Kontratat hibride me bazë një aktiv financiar

4.3.2 Nëse një kontratë hibride ka si bazë një aktiv që është brenda objektit të këtij SNRF-je, një njësi ekonomike do të zbatojë kërkesat në paragrafët 4.1.1–4.1.5 për gjithë kontratën hibride.

Kontratat e tjera hibride

4.3.3 Nëse një kontratë hibride ka një bazë që nuk është një aktiv brenda objektit të këtij SNRF-je, një derivativ i përfshirë do të ndahet nga baza dhe do të trajtohet si një derivativ sipas këtij SNRF-je, nëse, dhe vetëm nëse:

- (a) karakteristikat ekonomike dhe rreziqet e derivativit të përfshirë nuk janë të lidhura ngushtë me karakteristikat ekonomike dhe rreziqet e instrumentit bazë (shih paragrafet B4.3.5 dhe B4.3.8);
- (b) një instrument i veçantë me kushte të njëjta si derivativi i përfshirë do të plotësonte përkufizimin e një derivativi; dhe
- (c) kontrata hibride nuk matet me vlerën e drejtë, ndryshimet në të cilën njihen në fitim ose humbje (dmth një derivativ që është i përfshirë në një detyrim financiar me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes nuk veçohet).

- 4.3.4** Nëse një derivativ i përfshirë veçohet, kontrata bazë, do të trajtohet në përputhje me SNRF-të përkatëse. Ky SNRF nuk tregon nëse një derivativ i përfshirë do të paraqitet veçmas në pasqyrën e pozicionit financiar.
- 4.3.5** Pavarësisht nga paragrafët 4.3.3 dhe 4.3.4, nëse një kontratë përmban një ose më shumë derivativë të përfshirë dhe instrumenti bazë nuk është një aktiv brenda objektit të këtij SNRF-je, një njësi ekonomike mund ta përcaktojë të gjithë kontratën hibride me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes nëse:
- (a) derivativi (derivativët) nuk modifikon (modifikojnë) dukshëm flukset e mjeteve monetare që përndryshe do të kërkoreshin nga kontrata; ose
  - (b) është e qartë pa qenë nevoja të bëhet analizë e thellë, pasi që më parë, për një instrument të ngjashëm hibrid është ndaluar ndarja e derivativit të përfshirë, siç është një opsjon parapagimi i përfshirë në një kredi që lejon mbajtësin të parapaguajë kredinë afërsisht me koston e amortizuar të saj.
- 4.3.6** Nëse një njësi ekonomike kërkohej sipas këtij SNRF-je, të ndajë një derivativ të përfshirë nga instrumenti bazë i tij, por nuk është në gjendje të matë derivativin në mënyrë të veçantë si në blerje, apo në fund të një periudhe pasuese raportimi financiar, ajo do ta caktojë të gjithë kontratën hibride si kontratë me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.
- 4.3.7** Nëse një njësi ekonomike nuk është në gjendje të matë në mënyrë të besueshme vlerën e drejtë të një derivativit të përfshirë, në bazë të afateve dhe kushteve të tij, vlera e drejtë e derivativit të përfshirë është diferenca midis vlerës së drejtë të kontratës hibride dhe vlerës së drejtë të instrumentit bazë. Nëse njësi ekonomike nuk është në gjendje të matë vlerën e drejtë të derivativit të përfshirë duke përdorur këtë metodë, zbatohet paragrafi 4.3.6 dhe kontrata hibride (e kombinuar) konceptohet si me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.

4.4 Riklasifikimi

- 4.4.1** Kur, dhe vetëm kur, një njësi ekonomike ndryshon modelin e saj të biznesit për menaxhimin e aktiveve financiare ajo do të riklasifikojë të gjitha aktivet financiare e prekura në përputhje me paragrafët 4.1.1–4.1.4
- 4.4.2** Një njësi ekonomike nuk do të riklasifikojë çfarëdo pasivi financiar.
- 4.4.3** Ndryshimet e mëposhtme përsa i përket rrethanave nuk janë riklasifikime për qëllime të paragrafëve 4.4.1 dhe 4.4.2:
- (a) Një derivativ që ka qenë më parë një instrument mbrojtës efektiv dhe i caktuar në një mbrojtje të fluksit monetar apo mbrojtje investimi neto nuk kualifikohet si i tillë.
  - (b) Një derivativ bëhet një instrument mbrojtës efektiv dhe i caktuar në një mbrojtje të fluksit monetar ose të investimit neto.

Kapitulli 5 Matja

5.1 Matja fillestare

- 5.1.1** Në njohjen fillestare, një njësi ekonomike do të matë një aktiv financiar ose pasiv financiar me vlerën e drejtë të tij plus ose minus, në rastin e një aktivi financiar ose pasivi financiar të përcaktuar jo me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, kostot e transaksionit që i ngarkohen drejtpërdrejt blerjes ose emetimit të aktivitetit financiar ose pasivitetit financiar.
- 5.1.1A** Megjithatë, nëse vlera e drejtë e aktivitetit financiar ose pasivitetit financiar në njohjen fillestare ndryshon nga çmimi i transaksionit, një njësi ekonomike do të zbatojë paragrafin B5.1.2A.
- 5.1.2** Kur një njësi ekonomike bën kontabilizimin në datën e shlyerjes të një aktivi që matet më pas me koston e amortizuar, aktivi njihet fillimisht me vlerën e drejtë në datën e tregtimit (shih paragrafët B3.1.3-B3.1.6).

Matja e mëpasshme e aktiveve financiare

- 5.2.1** Pas njohjes fillestare, një njësi ekonomike do të matë një aktiv financiar, në përputhje me paragrafët 4.1-4.5, me vlerën e drejtë ose me koston e amortizuar (shih paragrafët 9 dhe AG5-AG8 të SNK 39).
- 5.2.2** Një njësi ekonomike do të zbatojë kërkesat e kontabilitetit mbrojtës në paragrafët 58-65 dhe AG84-AG93 të SNK 39 për aktivet financiare të matura me kosto të amortizuar.
- 5.2.3** Një njësi ekonomike do të zbatojë kërkesat e kontabilitetit mbrojtës në paragrafët 89-102 të SNK 39 për një aktiv financiar që është përcaktuar si një zë i mbrojtur (shih paragrafët 78-84 dhe AG98-AG101 të SNK 39).

5.3 Matja e mëpasshme e pasiveve financiare

- 5.3.1** Pas njohjes fillestare, një njësi ekonomike do të matë një detyrim financiar në përputhje me paragrafët 4.2.1-4.2.2 (shih paragrafët 5.4.1-5.4.3 dhe B5.4.1-B5.4.17 dhe paragrafët 9 dhe AG5-AG8 të SNK 39).
- 5.3.2** Një njësi ekonomike do të aplikojë kërkesat e kontabilitetit mbrojtës në paragrafin 89-102 të SNK 39 për një detyrim financiar që është klasifikuar si element i mbrojtur (shiko paragrafët 78-84 dhe AG98-AG101 të SNK 39).

5.4.1–5.4.3[Fshirë]

5.5 Matja me koston e amortizuar - nuk përdoret

5.6 Riklasifikimi i aktiveve financiare

- 5.6.1 Nëse një njësi ekonomike i riklasifikon aktivet financiare në përputhje me paragrafin 4.4.1, ajo do të zbatojë në mënyrë prospektive riklasifikimin që nga *data e riklasifikimit*. Njësia ekonomike nuk do riparaqesë fitimet, humbjet ose interesat e njohura më parë.
- 5.6.2 Në qoftë se, në përputhje me paragrafin 4.4.1, një njësi ekonomike riklasifikon një aktiv financiar në mënyrë që të matet me vlerën e drejtë, vlera e drejtë e tij matet në datën e riklasifikimit. Çdo fitim ose humbje neto që rrjedh nga një diferencë midis vlerës kontabël neto të mëparshme dhe vlerës së drejtë njihet në fitim ose humbje.
- 5.6.3 Në qoftë se, në përputhje me paragrafin 4.4.1, një njësi ekonomike riklasifikon një aktiv financiar në mënyrë që ai të matet me koston e amortizuar, vlera e tij e drejtë në datën e riklasifikimit bëhet vlera e tij e re kontabël.

5.7 Fitime dhe humbje neto

- 5.7.1 Një fitim ose humbje neto nga një aktiv financiar ose pasiv financiar që matet me vlerën e drejtë do të njihet në fitim ose humbje përveç nëse:
- (a) është pjesë e një marrëdhënieje mbrojtëse (shih paragrafët 89-102 të SNK 39);
  - (b) është një investim në *një instrument të kapitalit* dhe njësia ekonomike ka zgjedhur për të paraqitur fitimet dhe humbjet nga ky investim në të ardhurat e tjera të përgjithshme në përputhje me paragrafin 5.7.5, ose
  - (c) është një pasiv financiar i përcaktuar si pasiv me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes dhe njësia ekonomike duhet të paraqesë efektet e ndryshimeve në *rrezikun e kredisë* të pasivit në të ardhura të tjera të përgjithshme në përputhje me paragrafin 5.7.7.
- 5.7.2 Një fitim ose humbje neto nga një aktiv financiar që matet me koston e amortizuar, që nuk është pjesë e një marrëdhënieje mbrojtëse (shih paragrafët 89-102 të SNK 39) do të njihet në fitim ose humbje kur aktivi financiar çregjistrohet, zhvlerësohet ose riklasifikohet në përputhje me paragrafin 5.6.2, dhe nëpërmjet procesit të amortizimit. Një fitim ose humbje neto nga një pasiv financiar që matet me koston e amortizuar dhe që nuk është pjesë e një marrëdhënieje mbrojtëse (shih paragrafët 89-102 të SNK 39) do të njihet në fitim ose humbje kur pasivi financiar çregjistrohet dhe përmes procesit të amortizimit.
- 5.7.3 Një fitim ose humbje neto nga aktivet financiare ose pasivet financiare që janë zëra të mbrojtur (shih paragrafët 78-84 dhe AG98-AG101 të SNK 39), do të njihet në përputhje me paragrafët 89-102 të SNK 39.
- 5.7.4 Nëse një njësi ekonomike njeh aktivet financiare duke përdorur kontabilitetin në datën e shlyerjes (shih paragrafin 3.1.2 dhe paragrafët B3.1.3 dhe B3.1.6), çdo ndryshim në vlerën e drejtë të aktivit të marrë gjatë periudhës midis datës së tregtimit dhe datës së shlyerjes nuk njihet për aktivet e matura me koston e amortizuar (përveç humbjeve nga zhvlerësimi). Megjithatë, për aktivet e matura me

vlerën e drejtë, ndryshimi në vlerën e drejtë do të njihet në fitim ose humbje, ose në të ardhura të tjera të përgjithshme, kur është e mundur, në bazë të paragrafit 5.7.1.

Investimet në instrumenta kapitali

- 5.7.5** Në njohjen fillestare, një njësi ekonomike mund të bëjë një zgjedhje të pakthyeshme për të paraqitur në të ardhura të tjera të përgjithshme ndryshimet e mëpasshme në vlerën e drejtë të një investimi në një instrument kapitali brenda objektit të këtij SNRF-je, që nuk është i *mbajtur për tregtim*.
- 5.7.6** Nëse një njësi ekonomike e bën zgjedhjen sipas paragrafit 5.7.5, ajo do të njohë në fitim ose humbje dividendët nga këto investime, kur e drejta e njësisë ekonomike për të marrë pagesën e dividendit është përcaktuar në përputhje me SNK 18.

Pasivet e përcaktuara si pasive me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes

- 5.7.7** Një njësi ekonomike do të paraqesë një fitim ose humbje nga një pasiv financiar të përcaktuar si pasiv me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes si më poshtë:
- (a) Shuma e ndryshimit në vlerën e drejtë të pasivit financiar që i takon ndryshimeve në rrezikun e kredisë të këtij pasivi duhet të paraqitet në të ardhura të tjera të përgjithshme (shih paragrafët B5.7.13 B5.7.20-), dhe
  - (b) shuma e mbetur e ndryshimit në vlerën e drejtë të pasivit do të paraqitet në fitim ose humbje

përveç rasteve kur trajtimi i efekteve të ndryshimeve në rrezikun e kredisë për pasivin, të përshkruara në (a), do të krijonte ose rriste mospërputhjen kontabël në fitim ose humbje (rast në të cilin zbatohet paragrafi 5.7.8). Paragrafët B5.7.5 -B5.7.7 dhe B5.7.10-B5.7.12 japin udhëzime për të përcaktuar nëse është krijuar apo rritur një mospërputhje kontabël.

- 5.7.8** Në qoftë se kërkesat në paragrafin 5.7.7 do të krijojnë ose rritnin një mospërputhje kontabël në fitim ose humbje, një njësi ekonomike duhet të paraqesë të gjitha fitimet ose humbjet neto nga ky pasiv (duke përfshirë efektet e ndryshimeve në rrezikun e kredisë të tij) në fitim ose humbje.
- 5.7.9** Pavarësisht nga kërkesat në paragrafët 5.7.7 dhe 5.7.8, një njësi ekonomike duhet të paraqesë në fitim ose humbje të gjitha fitimet dhe humbjet neto nga angazhimet e kredisë dhe kontratat e garancisë financiare të cilat janë përcaktuar si instrumente financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.

Kapitulli 6 Kontabilitetit mbrojtës – nuk përdoret

Kapitulli 7 Data e hyrjes në fuqi dhe periudha tranzitore

7.1 Data e hyrjes në fuqi

- 7.1.1 Një njësi ekonomike duhet të zbatojë këtë SNRF për periudhat vjetore që fillojnë më datën 1 Janar 2015 e në vijim. Lejohet zbatimi i më hershëm i tij. Megjithatë nëse një njësi ekonomik zgjedh të zbatojë këtë SNRF më herët dhe ndërkohë nuk ka zbatuar SNRF 9 të publikuar në 2009, ajo duhet të zbatojë njëkohësisht të gjitha kërkesat këtij SNRF (shih gjithashtu paragrafin 7.3.2). Nëse një njësi ekonomike zbaton këtë SNRF në pasqyrat e saj financiare për një periudhë që fillon më parë se 1 Janar 2015, ajo duhet të japë informacione shpjeguese për këtë fakt dhe të zbatojë ndryshimet në Shtojcën C.
- 7.1.2 Si rezultat i SNRF10 dhe SNRF 11 *Marrëveshjet e Përbashkëta*, të publikuara në maj 2011, është ndryshuar paragrafi 3.2.1, B3.2.1-B3.2.3, B4.3.12(c), B5.7.15, C11 dhe C30 dhe është hequr titulli dhe paragrafet C18–C23. Një njësi ekonomike do t'i zbatojë këto ndryshime, kur të zbatojë SNRF 10 dhe SNRF 11.
- 7.1.3 Si rezultat i SNRF 13 *Matja me Vlerën e Drejtë*, publikuar në maj të vitit 2011, kanë ndryshuar paragrafët 3.2.14, 4.3.7, 5.1.1, 5.2.1, 5.4.1, 5.6.2, 7.2.5, 7.2.11, 7.2.12, është ndryshuar përkufizimi i vlerës së drejtë në Shtojcën A, janë ndryshuar paragrafët B3.2.11 B3.2.17, B5.1.1, B5.2.2, B5.4.8, B5.4.14, B5.4.16, B5.7.20, C3, C11, C26, C28, C30, C49 C53 dhe janë fshirë paragrafët 5.4.2, B5.4.1-B5.4.13 dhe janë shtuar paragrafët 5.1.1A, B5.1.2A dhe B5.2.2A. Një njësi ekonomike do t'i zbatojë këto ndryshime, kur ajo të zbatojë SNRF 13..

7.2 Periudha tranzitore

- 7.2.1 Një njësi ekonomike duhet të zbatojë këtë SNRF në mënyrë retrospektive, në përputhje me SNK 8 *Politikat Kontabël, Ndryshimet në Vlerësimet Kontabël dhe Gabimet*, me përjashtim të asaj që është specifikuar në paragrafet 7.2.4-7.2.15. Ky SNRF nuk do të zbatohet për elementet që janë njohur në datën e fillimit të zbatimit.
- 7.2.2 Për qëllimet e dispozitave të periudhës tranzitore në paragrafët 7.2.1 dhe 7.2.3-7.2.16, data e fillimit të zbatimit është data kur një njësi ekonomike zbaton për herë të parë kërkesat e këtij SNRF-je. Data e fillimit të zbatimit mund të jetë:
- (a) çdo datë midis publikimit të këtij SNRF-je dhe 31 dhjetor 2010, për njësitë ekonomike që fillojnë zbatimin e këtij SNRF-je para 1 janar 2011; ose
  - (b) fillimi i periudhës së parë raportuese në të cilën njësia ekonomike adopton këtë SNRF, për njësitë ekonomike që kanë filluar zbatimin e këtij SNRF-je më 1 janar 2011 e në vijim.
- 7.2.3 Nëse data e fillimit të zbatimit nuk është në fillimin e një periudhe raportuese, njësia ekonomike duhet të japë informacion shpjegues për këtë fakt dhe arsyet për përdorimin kësaj date të zbatimit fillestar.
- 7.2.4 Në datën e fillimit të zbatimit, një njësi ekonomike do të vlerësojë nëse një aktiv financiar plotëson kushtet në paragrafin 4.1.2 (a) në bazë të fakteve dhe rrethanave që ekzistojnë në këtë datë. Klasifikimi i bërë do të zbatohet në mënyrë retrospektive pavarësisht nga modeli i biznesit të njësisë ekonomike në periudhat e mëparshme raportuese.

7.2.5 Nëse një njësi ekonomike mat një kontratë hibride me vlerën e drejtë, në përputhje me paragrafin 4.1.4 ose paragrafin 4.1.5, por vlera e drejtë e kontratës hibride nuk është matur në periudhat krahasuese të raportimit, vlera e drejtë e kontratës hibride në periudhat krahasuese të raportimit do të jetë shuma e vlerave të drejta të përbërësve (dmth derivativët e përfshirë dhe instrumentet bazë jo-derivativë) në fund të çdo periudhe raportimi krahasuese.

7.2.6 Në datën e fillimit të zbatimit, një njësi ekonomike do të njohë çdo diferencë midis vlerës së drejtë të kontratës hibride në tërësi në këtë datë dhe shumës së vlerave të drejta të përbërësve të kontratës hibride po në këtë datë:

- (a) në fitimet e pashpërndara në çelje të periudhës raportuese të zbatimit për herë të parë, nëse fillimisht njësia ekonomike e zbaton këtë SNRF në fillim të një periudhe raportimi, ose
- (b) në fitim ose humbje nëse fillimisht njësia ekonomike e zbaton këtë SNRF gjatë një periudhe raportimi.

7.2.7 Në datën e fillimit të zbatimit, një njësi ekonomike mund të përcaktojë:

- (a) një aktiv financiar të matur me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes në përputhje me paragrafin 4.1.5, ose
- (b) një investim në instrument kapitali neto si një instrument me vlerë të drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera të përgjithshme në përputhje me paragrafin 5.7.5.

Një përcaktim i tillë do të bëhet në bazë të fakteve dhe rrethanave që ekzistojnë në datën e fillimit të zbatimit. Ky klasifikim do të zbatohet në mënyrë retrospektive.

7.2.8 Në datën e fillimit të zbatimi, një njësi ekonomike:

- (a) duhet të anulojë caktimin e saj të mëparshëm të një aktivi financiar të matur me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, në qoftë se ky aktiv financiar nuk i plotëson kushtet në paragrafin 4.1.5.
- (b) mund të anulojë caktimin e saj të mëparshëm të një aktivi financiar të matur me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, në qoftë se ky aktiv financiar i plotëson kushtet në paragrafin 4.1.5.

Anulime të tilla do të bëhen në bazë të fakteve dhe rrethanave që ekzistojnë në datën e fillimit të zbatimit. Ky klasifikim do të zbatohet në mënyrë retrospektive.

7.2.9 Në datën e fillimit të zbatimit, një njësi ekonomike:

- (a) mund të përcaktojë një pasiv financiar që matet me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes në përputhje me paragrafin 4.2.2 (a).
- (b) duhet të anulojë përcaktimin e saj të mëparshëm të një pasivi financiar si të matur me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes nëse ky përcaktim është bërë në njohjen fillestare në përputhje tani me kushtin në paragrafin 4.2.2 (a) dhe ky përcaktim nuk e përmbush këtë kusht në datën e fillimit të zbatimit.
- (c) mund të anulojë përcaktimin e saj të mëparshëm të një pasivi financiar si të matur me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes nëse ky përcaktim është bërë në njohjen fillestare në përputhje tani me kushtin në paragrafin 4.2.2 (a) dhe ky përcaktim nuk e përmbush këtë kusht në datën e fillimit të zbatimit.

Ky përcaktim dhe anulimi i tij do të bëhen në bazë të fakteve dhe rrethanave që ekzistojnë në datën e fillimit të zbatimit. Ky klasifikim do të zbatohet në mënyrë retrospektive.

7.2.10 Nëse për një njësi ekonomike është i pamundur (sipas përcaktimit në SNK 8) zbatimi në mënyrë retrospektive i metodës së interesit efektiv ose i kërkesave për rënien në vlerë të paragrafëve 58–65 dhe AG84–AG93 të SNK 39, ajo do të trajtojë vlerën e drejtë të aktivit financiar ose pasivit financiar në fund të çdo periudhe krahasuese si kosto të amortizuar në

rast se njësia riparaqet periudhat e mëparshme. Nëse për një njësi ekonomike është i pamundur (sipas përcaktimit në SNK 8) zbatimi në mënyrë retrospektive i metodës së interesit efektiv ose i kërkesave për rënien në vlerë të paragrafëve 58–65 dhe AG84–AG93 të SNK 39, vlera e drejtë e aktivit financiar ose pasivit financiar në datën e fillimit të zbatimit duhet të trajtohet si kosto e re e amortizuar e atij aktivi financiar ose pasivi financiar në datën e fillimit të zbatimit të këtij SNRF.

- 7.2.11 Nëse një njësi ekonomike ka kontabilizuar më parë me kosto, në përputhje me SNK 39, një investim në një instrument kapitali neto, që nuk ka një çmim të kuotuar në një treg aktiv për një instrument të njëjtë (dmth. një input të Nivelit 1) (ose një aktiv derivativ që është i lidhur dhe duhet të shlyhet duke dhënë një instrument të tillë kapitali neto), ajo do ta matë këtë instrument me vlerën e drejtë në datën e zbatimit fillestar. Çdo diferencë në mes vlerës kontabël neto të mëparshme dhe vlerës së drejtë do të njihet në fitimet e pashpërndara në çelje të periudhës raportuese që përfshin datën e zbatimit fillestar.
- 7.2.12 Nëse një njësi ekonomike ka kontabilizuar më parë me kosto, në përputhje me SNK 39, një pasiv derivativ, që është i lidhur dhe duhet të shlyhet duke dhënë një instrument kapitali neto, që nuk ka një çmim të kuotuar në një treg aktiv për një instrument të njëjtë (dmth. një input të Nivelit 1), ajo do ta matë këtë pasiv derivativ me vlerën e drejtë në datën e zbatimit fillestar. Çdo diferencë në mes vlerës kontabël neto të mëparshme dhe vlerës së drejtë do të njihet në fitimet e pashpërndara në çelje të periudhës raportuese që përfshin datën e zbatimit fillestar.
- 7.2.13 Në datën e zbatimit fillestar, një njësi ekonomike duhet të përcaktojë nëse trajtimi sipas paragrafit 5.7.7 do të krijonte ose thellonte një mospërputhje kontabël në fitimin ose humbjen në bazë të fakteve dhe rrethanave që ekzistojnë në datën e zbatimit fillestar. Ky SNRF do të zbatohet në mënyrë retrospektive mbi bazën e këtij përcaktimi.
- 7.2.14 Pavarësisht nga kërkesa në paragrafin 7.2.1, një njësi ekonomike që zbaton kërkesat për klasifikim dhe matje të këtij SNRF për periudha raportuese:
- (a) që fillojnë më parë se 1 Janar 2012 nuk ka nevojë të riparaqesë periudhat e mëparshme dhe nuk ka nevojë që ajo të paraqesë informacionin shpjegues të kërkuar nga paragrafët 44S–44W të SNRF 7;
  - (b) që fillojnë më 1 Janar 2012 ose më pas dhe më parë se 1 Janar 2013 duhet të zgjedhë nëse do të japë informacionin shpjegues të kërkuar në paragrafët 44S–44W të SNRF 7 ose të riparaqesë periudhat e mëparshme; dhe
  - (c) që fillojnë më 1 Janar 2013 duhet të japë informacionin shpjegues të kërkuar në paragrafët 44S–44W të SNRF 7. Nuk ka nevojë që njësia ekonomike të riparaqesë periudhat e mëparshme.

Nëse një njësi ekonomike nuk riparaqet periudhat e mëparshme, ajo duhet të njohë çdo diferencë mes vlerës kontabël (neto) të mëparshme dhe vlerës kontabël (neto) në fillim të periudhës raportuese vjetore që përfshin datën e fillimit të zbatimit, në fitimet e mbartura të çeljes (ose përbërës tjetër të kapitalit neto, si të jetë më përshtatshme) të periudhës vjetore të raportimit që përfshin datën e fillimit të zbatimit. Sidoqoftë, nëse një njësi ekonomike riparaqet periudhat e mëparshme, riparaqitja e gjendjes financiare duhet të paraqesë të gjitha kërkesat në këtë SNRF.

- 7.2.15 Nëse një njësi ekonomike përgatit raporte financiare të ndërmjetme në përputhje me SNK 34 *Raportimi Financiar i Ndërmjetëm*, ajo nuk duhet të zbatojë kërkesat në këtë SNRF për periudhat e ndërmjetme para datës së zbatimit fillestar, nëse nuk është praktike (siç përcaktohet në SNK 8).

Njësitë ekonomike që kanë filluar zbatimin e SNRF 9 të publikuar në 2009

- 7.2.16 Një njësi ekonomike do të zbatojë kërkesat e periudhës tranzitore në paragrafët 7.2.1-7.2.15 në datën përkatëse të zbatimit fillestar. Me fjalë të tjera, një njësi ekonomike do të zbatojë paragrafët 7.2.4-7.2.11 nëse ajo zbaton SNRF 9 (publikuar në vitin 2009) ose nuk i zbaton këta paragrafë kur ajo zbaton SNRF 9 (publikuar në vitin 2010) në tërësinë e tij. Një njësi ekonomike nuk lejohet të zbatojë këta paragrafë më shumë se një herë.

7.3 Tërheqja e KIRFN 9 dhe SNRF 9 (2009)

- 7.3.1 Ky SNRF zëvendëson KIRFN 9 *Rivlerësimi i Derivatëve të Përfshirë*. Kërkesat e shtuara në SNRF 9 në tetor 2010 përfshijnë kërkesat e përcaktuara më parë në paragrafët 5 dhe 7 të KIRFN 9. Si rrjedhojë e amendimit, SNRF 1 *Adoptimi për Herë të Parë i Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar* ka përfshirë kërkesat e parashtuara më parë në paragrafin 8 të KIRFN 9.
- 7.3.2 Ky SNRF zëvendëson SNRF 9 të publikuar në 2009. Megjithatë për periudha vjetore që fillojnë më parë se 1 Janar 2015, një njësi ekonomike mund të zgjedhë të zbatojë SNRF 9 të publikuar në 2009 në vend të zbatimit të këtij SNRF.

Shtojca A

Termt e përcaktuara

Kjo shtojcë është një pjesë integrale e SNRF-së.

çregjistrimi	Heqja e një aktivi financiar ose pasivi financiar të njohur më parë nga pasqyra e pozicionit financiar të një njësie ekonomike.
derivativ	<p>Një instrument financiar ose kontratë tjetër brenda objektit të këtij SNRF-je (shih paragrafin 2.1) që i ka të tre karakteristikat e mëposhtme.</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Vlera e tij ndryshon në vartësi të ndryshimit në një normë interesi të caktuar, çmimit të instrumentit financiar, çmimit të mallrave, kursit të këmbimit të monedhës, indeksit të çmimeve ose të normave, klasifikimit të kredive ose indeksit të kredisë, ose të variablave të tjerë, siç është në rastin e një variabli jo-financiar që nuk është specifik për një palë të kontratës (që nganjëherë quhet ‘variabël bazë’). (b) Nuk kërkohet investim fillestar neto ose një investim fillestar neto që është më i vogël se sa do të ishte e nevojshme për llojet e tjera të kontratave që pritet të ndikohen në mënyrë të ngjashme nga ndryshimet në faktorët e tregut. (c) Shlyerja e tij bëhet në të ardhmen.
vlera e drejtë	<i>Vlera e drejtë</i> është çmimi që do të merrej nga shitja e një aktivi ose do të paguhej për transferimin e një detyrimi në një transaksion të rregullt ndërmjet palëve të tregut në datën e matjes. (shiko SNRF 13.)
kontratë e garancisë financiare	Një kontratë sipas të cilës emetuesi kërkohet të bëjë pagesa të përcaktuara për të zhdëmtuar mbajtësin për një humbje të ndodhur për shkak të një debitori të specifikuar që nuk arrin të bëjë pagesën në kohën e duhur në përputhje me kushtet fillestare ose të modifikuara të një instrumenti borxhi.
pasiv financiar me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes	<p>Një pasiv financiar që i plotëson secilin nga kushtet e mëposhtme.</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Plotëson përkufizimin i mbajtur për tregtim. (b) Pas njohjes fillestare ai është përcaktuar nga njëسيا ekonomike si instrument financiar me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes në përputhje me paragrafin 4.2.2 ose 4.3.5.

i mbajtur për tregtim Një aktiv financiar ose pasiv financiar që:

- (a) është blerë apo krijuar kryesisht për qëllime të shitjes ose të riblerjes në afat të afërt kohor;
- (b) në njohjen fillestare është pjesë e portofolit të instrumenteve financiare që janë të menaxhuara së bashku dhe për të cilat ka evidencë të një modeli aktual të kohëve të fundit për realizimin e fitimeve afatshkurtra; ose
- (c) është një derivat (me përjashtim të një derivativi që është një kontratë e garancisë financiare ose një instrument mbrojtës i caktuar dhe efektiv).

data e riklasifikimit Dita e parë e periudhës së parë të raportimit pas ndryshimit në modelin e biznesit që çon në riklasifikimin e aktiveve financiare në një njësi ekonomike.

mënyrë e rregullt blerje ose shitje Një blerje ose shitje e një aktivi financiar sipas një kontrate ku kërkohet që drejtimi të bëjë dorëzimin e aktivit brenda kuadrit kohor të vendosur në përgjithësi nga rregullorja ose konventa në tregun përkatës.

Termat e mëposhtëm janë përcaktuar në paragrafin 11 të SNK 32, paragrafin 9 të SNK 39 ose në shtojcën A të SNRF 7 dhe janë përdorur në këtë SNRF me kuptimet e specifikuar në SNK 32, SNK 39 ose SNRF 7:

- (a) kosto e amortizuar e aktivit financiar ose pasivit financiar
- (b) rreziku i kredisë
- (c) metoda e interesit efektiv
- (d) instrument i kapitalit neto
- (e) aktiv financiar
- (f) instrument financiar
- (g) pasiv financiar
- (h) element i mbrojtur
- (i) instrument mbrojtës
- (j) kostot e transaksionit.

Shtojca B

Udhëzim për zbatim

Kjo shtojcë është një pjesë integrale e SNRF-së.

Njohja dhe çregjistrimi (kapitulli 3)

Njohja fillestare (seksioni 3.1)

- B3.1.1 Si rrjedhojë e parimit në paragrafin 3.1.1, një njësi ekonomike i njeh të gjitha të drejtat e saj kontraktuale dhe detyrimet nga derivativët në pasqyrën e pozicionit financiar përkatësisht si aktive dhe pasive, me përjashtim të derivativëve që parandalojnë një transferim të aktiveve financiare nga të qenit i trajtuar si një shitje (shih paragrafin B3.2.14). Në qoftë se një transferim i një aktivi financiar nuk kualifikohet për çregjistrim, i transferuari nuk e njeh aktivin e transferuar si aktivin e tij (shih paragrafin B3.2.15).
- B3.1.2 Më poshtë jepen shembuj të zbatimit të parimit në paragrafin 3.1.1:
- Llogaritë e arkëtueshme dhe të pagueshme të pakushtëzuara njihen si aktive ose detyrime, kur njësia ekonomike bëhet palë në kontratë dhe, si pasojë, ka një të drejtë ligjore për të marrë apo një detyrim ligjor për të paguar në mjete monetare.
  - Aktivët e blera dhe detyrimet që ndërmerren si rezultat i një angazhimi të përcaktuar për të blerë ose shitur mallra apo shërbime, në përgjithësi, nuk njihen të paktën deri sa një nga palët ka vepruar sipas marrëveshjes. Për shembull, një njësi ekonomike që merr një porosi të përcaktuar, në përgjithësi, nuk njeh një aktiv (dhe njësia ekonomike që bën porosinë nuk njeh një pasiv) në kohën e angazhimit, por, përkundrazi, njohja shtyhet deri sa mallrat ose shërbimet e porositura të jenë dërguar, dorëzuar ose dhënë. Nëse një angazhim i përcaktuar për të blerë apo shitur zëra jo-financiarë është brenda objektit të këtij SNRF, në përputhje me paragrafët 5-7 të SNK 39, vlera e drejtë neto e tij njihet si një aktiv ose pasiv në datën e angazhimit (shih (c) më poshtë). Përveç kësaj, në qoftë se një angazhim i përcaktuar i panjohur më parë përcaktohet si një element i mbrojtur në një mbrojtje me vlerën e drejtë, çdo ndryshim në vlerën e drejtë neto që ka të bëjë drejtpërdrejt me rrezikun e mbrojtur njihet si një aktiv ose pasiv pas fillimit të mbrojtjes (shih paragrafët 93 dhe 94 të SNK 39).
  - Një kontratë e ardhshme që është brenda objektit të këtij SNRF-je (shih paragrafin 2.1) njihet si një aktiv ose pasiv në datën e angazhimit, sesa në datën në të cilën bëhet shlyerja. Kur një njësi ekonomike bëhet palë në një kontratë të ardhshme, vlerat e drejta të së drejtës dhe e detyrimit shpesh janë të barabarta, kështu që vlera e drejtë neto e kontratës është zero. Nëse vlera e drejtë neto e të drejtës dhe e detyrimit nuk është zero, kontrata njihet si një aktiv ose pasiv.
  - Kontrata opsi që janë brenda objektit të këtij SNRF-je (shih paragrafin 2.1) njihen si aktive ose pasive kur mbajtësi apo shkruesi bëhet palë në kontratë.
  - Transaksionet e planifikuara për të ardhmen, pa marrë parasysh sa janë të mundshme, nuk janë aktive dhe pasive për shkak se njësia ekonomike nuk është bërë palë në një kontratë.

Mënyra e rregullt e blerjes ose shitjes së aktiveve financiare

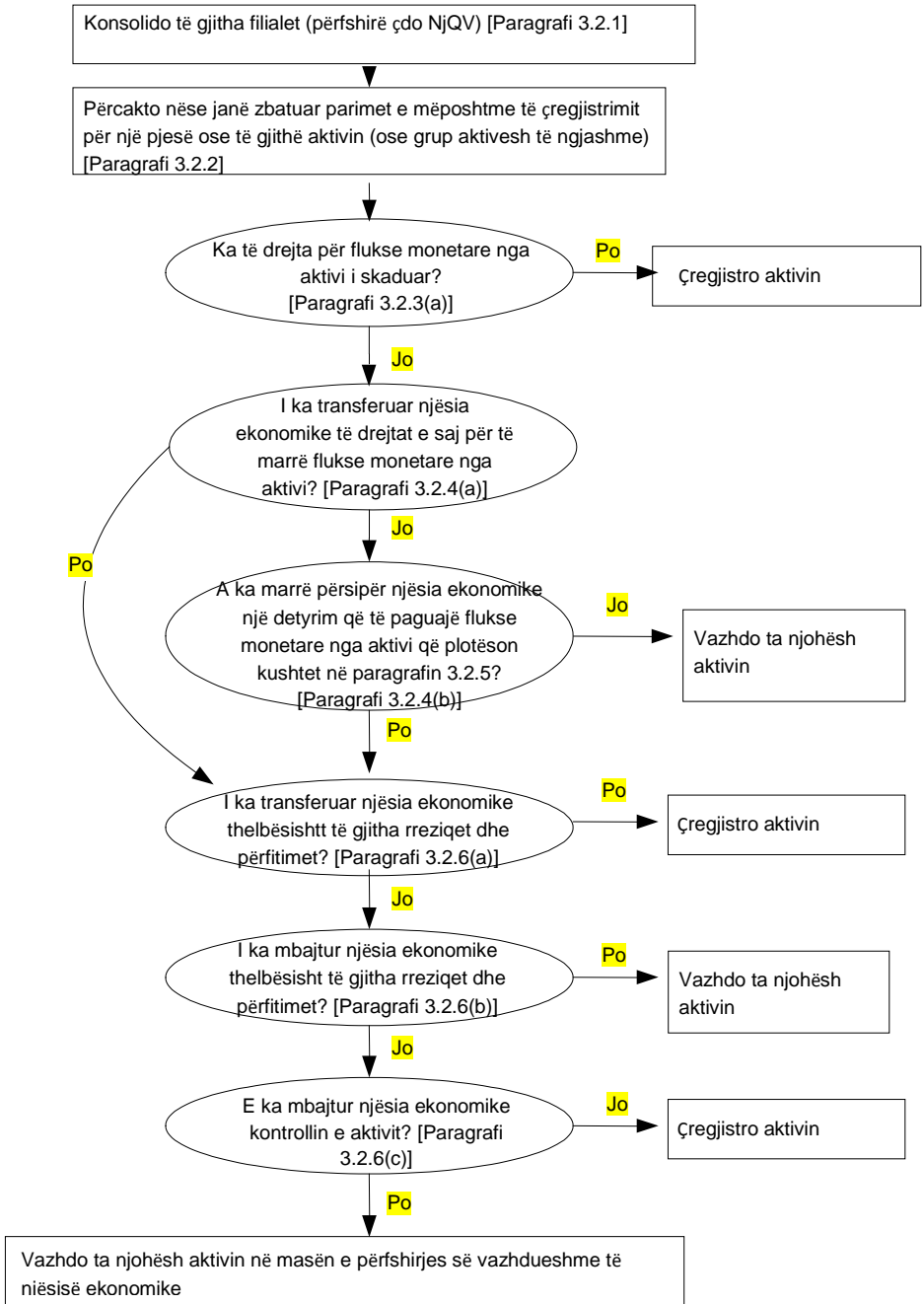
- B3.1.3 Një mënyrë e rregullt blerjeje ose shitjeje e aktiveve financiare njihet ose duke përdorur kontabilizimin në datën e tregtimit, ose në datën e shlyerjes, siç përshkruhet në paragrafët B3.1.5 dhe B3.1.6. Një njësi ekonomike do të zbatojë të njëjtën metodë në vazhdimësi për

të gjitha blerjet dhe shitjet e aktiveve financiare, që janë klasifikuar në të njëjtën mënyrë në përputhje me këtë SNRF. Për këtë qëllim, aktivet që janë matur detyrimisht me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes formojnë një klasifikim të veçantë nga aktivet e përcaktuara si të matura me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes. Përveç kësaj, investimet në instrumenta kapitali neto të kontabilizuara, duke përdorur opsionin e parashikuar në paragrafin 5.7.5, formojnë një klasifikim të veçantë.

- B3.1.4 Një kontratë që kërkon ose lejon shlyerjen neto të ndryshimit në vlerën e saj nuk është një kontratë në mënyrë të rregullt. Në vend të kësaj, një kontratë e tillë trajtohet si një derivativ në periudhën midis datës së tregtimit dhe datës së shlyerjes.
- B3.1.5 Data e tregtimit është data që një njësi ekonomike angazhohet për të blerë ose shitur një aktiv. Kontabilizimi në datën e tregtimit i referohet (a) njohjes së një aktivi të marrë dhe detyrimit për të paguar për të në datën e tregtimit, dhe (b) çregjistrimit të një aktivi që është shitur, njohjes të ndonjë fitimi ose humbjeje neto nga shitja dhe njohjes së një të drejte të arkëtueshme nga blerësi për pagesën në datën e tregtimit. Në përgjithësi, interesi nuk ka filluar të rritet mbi aktivin dhe detyrimin përkatës deri në datën e shlyerjes, kur kalon titulli.
- B3.1.6 Data e shlyerjes është data që një aktiv është dorëzuar në ose nga një njësi ekonomike. Kontabilizimi në datën e shlyerjes i referohet (a) njohjes së një aktivi në ditën që është marrë nga njësi ekonomike, dhe (b) çregjistrimit të një aktivi dhe njohjes së çdo fitimi ose humbjeje nga shitja në ditën që ai është dorëzuar nga njësi ekonomike. Kur një njësi ekonomike bën kontabilizimin në datën e shlyerjes trajton çdo ndryshim në vlerën e drejtë të aktivit të marrë gjatë periudhës midis datës së tregtimit dhe datës së shlyerjes në të njëjtën mënyrë sikurse ajo trajton aktivin e blerë. Me fjalë të tjera, ndryshimi në vlerë nuk njihet për aktivet e matura me koston e amortizuar; ai njihet në fitim ose humbje për aktivet e klasifikuara si aktive financiare të matura me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes; dhe njihet në të ardhura të tjera të përgjithshme për investimet në instrumente kapitali të trajtuara në përputhje me paragrafin 5.7.5.

Çregjistrimi i aktiveve financiare (seksioni 3.2)

- B3.2.1 Tabela e mëposhtme ilustron vlerësimin nëse dhe në çfarë mase një aktiv financiar çregjistrohet.

Marrëveshjet në të cilat një njësi ekonomike ruan të drejtat kontraktuale për të arkëtuar flukset e mjeteve monetare të një aktivi financiar, por merr përsipër një detyrim kontraktual për t'u paguar flukse mjeteve monetare një apo më shumë marrësve (paragrafi 3.2.4 (b))

- B3.2.2 Situata e përshkruar në paragrafin 3.2.4 (b) (kur një njësi ekonomike ruan të drejtat kontraktuale për të arkëtuar flukse të mjeteve monetare të aktivitetit financiar, por merr përsipër një detyrim kontraktual për t'u paguar flukse të mjeteve monetare një ose më shumë përfituesve) ndodh, për shembull, nëse njësi ekonomike është një njësi besimi dhe u jep investitorëve interesa përfitimi në aktivet financiare bazë që ajo zotëron dhe siguron shërbimin e këtyre aktiveve financiare. Në këtë rast, aktivet financiare kualifikohen për cregjistrim, nëse janë plotësuar kushtet që paragrafet 3.2.5 dhe 3.2.6.
- B3.2.3 Në zbatim të paragrafit 3.2.5, njësi ekonomike mund të jetë, për shembull, nismëtarja e aktivitetit financiar, ose mund të jetë një grup që përfshin një filial që ka blerë aktivin financiar dhe i kalon flukset monetare tek investitorët që janë palë e tretë e palidhur.

Vlerësimi i transferimit të rreziqeve dhe përfitimeve të pronësisë (paragrafi 3.2.6)

- B3.2.4 Shembuj kur një njësi ekonomike ka transferuar thelbësisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë, janë:
- (a) një shitje e pakushtëzuar e një aktivi financiar;
  - (b) një shitje e një aktivi financiar së bashku me një opsion për ta riblerë aktivin financiar me vlerën e drejtë të tij në kohën e riblerjes; dhe
  - (c) një shitje e një aktivi financiar së bashku me një opsion blerje ose shitjeje që është vështirë të jetë me para (dmth. një opsion që është pa para sa që është shumë vështirë të ndodhë e kundërta para skadimit).
- B3.2.5 Shembuj kur një njësi ekonomike ka mbajtur thelbësisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë janë:
- (a) një transaksion shitje dhe riblerje ku çmimi i riblerjes është një çmim fiks ose çmimi i shitjes plus kthimin e huadhënësit;
  - (b) një marrëveshje e letrave me vlerë të kreditimit;
  - (c) një shitje e një aktivi financiar së bashku me një kthim të përgjithshëm të kontratës së shkëmbimit që ia transferon përsëri njësisë ekonomike ekspozimin ndaj rrezikut të tregut;
  - (d) një shitje e një aktivi financiar së bashku me një opsion kthimi apo blerje që është vështirë të jetë me para (dmth. një opsion që është pa para sa që është shumë vështirë të ndodhë e kundërta para skadimit); dhe
  - (e) një shitje e llogarive të arkëtueshme afatshkurtra në të cilën njësi ekonomike garanton të kompensojë marrësin për humbjet e kredisë që kanë të ngjarë të ndodhin.
- B3.2.6 Nëse një njësi ekonomike përcakton se si rezultat i transferimit ka transferuar thelbësisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së aktivitetit të transferuar, ajo nuk e njuh aktivin e transferuar përsëri në një periudhë të ardhshme, nëse nuk e riblen aktivin e transferuar në një transaksion të ri.

Vlerësimi i transferimit të kontrollit

- B3.2.7 Një njësi ekonomike nuk ruan kontrollin e një aktivi të transferuar nëse i transferuari (marrësi) ka aftësinë praktike për ta shitur këtë aktiv. Një njësi ekonomike ruan kontrollin

e një aktivi të transferuar nëse i transferuari nuk ka aftësinë praktike për ta shitur këtë aktiv. Një i transferuar ka aftësinë praktike për ta shitur aktivin e transferuar në qoftë se ai tregtohet në një treg aktiv, sepse i transferuari mund ta riblejë aktivin e transferuar në treg, nëse ai duhet t'ia kthejë aktivin njësisë ekonomike. Për shembull, një i transferuar mund të ketë aftësinë praktike për ta shitur një aktiv të transferuar, nëse aktivi i transferuar është subjekt i një opsioni që lejon që njësia ekonomike ta riblejë atë, por i transferuari mund të jetë i gatshëm ta marrë aktivin e transferuar në treg nëse ushtrohet opsioni. Një i transferuar nuk ka aftësinë praktike për ta shitur aktivin e transferuar, nëse njësia ekonomike ruan një opsion të tillë dhe i transferuari nuk është i gatshëm ta marrë aktivin e transferuar në treg, nëse njësia ekonomike ushtron opsionin e saj.

B3.2.8 I transferuari ka aftësinë praktike për ta shitur aktivin e transferuar vetëm nëse ai mund t'ia shesë aktivin e transferuar në tërësinë e tij një pale të tretë të palidhur dhe është në gjendje ta ushtrojë këtë aftësi në mënyrë të njëanshme dhe pa imponuar kufizime shtesë për të. Pyetja kritike është ajo që çfarë është në gjendje të bëjë në praktikë i transferuari, dhe jo se çfarë të drejtash kontraktuale ka ai në lidhje me atë që mund të bëjë me aktivin e transferuar ose çfarë ndalime kontraktuale ekzistojnë. Në veçanti:

- (a) një e drejtë kontraktuale për të shitur aktivin e transferuar ka ndikim të vogël praktik, në qoftë se nuk ka treg për aktivin e transferuar, dhe
- (b) aftësia për ta shitur aktivin e transferuar ka ndikim të vogël praktik, në qoftë se ajo nuk mund të ushtrohet lirshëm. Për këtë arsye:
  - (i) aftësia e të transferuarit për ta shitur aktivin e transferuar duhet të jetë e pavarur nga veprimet e të tjerëve (dmth. ajo duhet të jetë një aftësi e njëanshme), dhe
  - (ii) i transferuari duhet të jetë në gjendje për shitjen e aktivit të transferuar pa pasur nevojë të shtojë kushte kufizuese ose "pengesa" për ta transferuar (p.sh. kushtet për mënyrën se si një aktiv kredie është shërbyer apo një opsion i jep të transferuarit të drejtën për të riblerë aktivin).

B3.2.9 Fakti që i transferuari nuk ka gjasa të shesë aktivin e transferuar nuk do të thotë se transferuesi ka ruajtur kontrollin e aktivit të transferuar. Megjithatë, në qoftë se një kontratë me opsion ose garanci kufizon të transferuarin nga shitja e aktivit të transferuar, atëherë transferuesi ka ruajtur kontrollin e aktivit të transferuar. Për shembull, në qoftë se një kontratë opsioni ose garanci është mjaft e vlefshme ajo kufizon të transferuarin nga shitja e aktivit të transferuar për shkak se marrësi, në praktikë, nuk do t'ia shiste aktivin e transferuar një pale të tretë pa shtuar një opsion të ngjashëm ose kushte të tjera kufizuese. Në vend të kësaj, i transferuari do të mbajë aktivin e transferuar në mënyrë që të marrë pagesat nën garanci ose kontrata e opsionit. Në këto rrethana transferuesi ka ruajtur kontrollin e aktivit të transferuar.

Transferimet që kualifikohen për çregjistrim

B3.2.10 Një njësi ekonomike mund të ruajë të drejtën e një pjesë të pagesave të interesit për aktivet e transferuara, si kompensim për shërbimin ndaj këtyre aktiveve. Pjesa e pagesave të interesit që njësia ekonomike do të hiqte dorë me përfundimin ose transferimin e kontratës së shërbimit, shpërndahet në aktiv shërbimi ose pasiv shërbimi. Pjesa e pagesave të interesit që njësia ekonomike nuk do të heqë dorë është një interes i arkëtueshëm i shitur veçmas. Për shembull, në qoftë se njësia ekonomike nuk do të heqë dorë nga ndonjë interes mbi përfundimin ose transferimin e kontratës së shërbimit, i gjithë interesi i shpërndarë është vetëm një interes i arkëtueshëm i shitur veçmas. Për qëllime të zbatimit të paragrafit 3.2.13, vlerat e drejta të aktivit të shërbimit dhe të interesit të arkëtueshëm të shitur veçmas përdoren për të shpërndarë vlerën kontabël të llogarisë së arkëtueshme në mes të një pjesë të aktivit që është çregjistruar dhe pjesës që vazhdon të njihet. Në qoftë se nuk ka asnjë tarifë shërbimi të caktuar ose tarifa për t'u marrë nuk pritet që të kompensojë

njësinë ekonomike në mënyrë adekuate për kryerjen e shërbimit, njihet një pasiv për detyrimin e shërbimit me vlerën e drejtë.

- B3.2.11 Gjatë matjes së vlerave të drejta të pjesës që vazhdon të njihet dhe pjesës që çregjistrohet, për qëllime të zbatimit të paragrafit 3.2.13, një njësi ekonomike zbaton kërkesat për matjen me vlerën e drejtë përveç paragrafit 3.2.14.

Transferimet që nuk kualifikohen për çregjistrim

- B3.2.12 Në vijim është një zbatim i parimit të përshkruar në paragrafin 3.2.15. Në qoftë se një garanci e dhënë nga njësi ekonomike për humbjet e pësura nga aktivi i transferuar parandalon çregjistrimin e një aktivi të transferuar, sepse njësi ekonomike ka ruajtur kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së tij, aktivi i transferuar vazhdon të njihet në tërësinë e tij dhe shuma e arkëtuar njihet si një detyrim.

Përfshirja e vazhdueshme në aktivet e transferuara

- B3.2.13 Në vijim janë dhënë shembuj se si një njësi ekonomike mat një aktiv të transferuar dhe pasivet që lidhen me të në bazë të paragrafit 3.2.16.

Të gjitha aktivet

- (a) Në qoftë se një garanci e siguruar nga një njësi ekonomike për të paguar për humbjet e pësura nga një aktiv i transferuar parandalon çregjistrimin e tij në masën e përfshirjes së vazhdueshme, aktivi i transferuar në datën e transferimit matet me më të ultën e (i) vlerës kontabël neto të aktivit dhe (ii) shumës maksimale të arkëtuar nga transferimi, që njësi ekonomike mund të jetë e detyruar ta kthejë ('shumë garancie'). Pasivi që lidhet me të matet fillimisht me shumën e garancisë plus vlerën e drejtë të garancisë (e cila është zakonisht shuma e arkëtuar për garanci). Më pas, vlera e drejtë fillestare e garancisë njihet në fitim ose humbje në bazë proporcionale me kohën (shih SNK 18) dhe vlera kontabël e aktivit zvogëlohet me ndonjë humbje nga zhvlerësimi.

Aktivet e matura me koston e amortizuar

- (b) Në qoftë se një detyrim i kontratës me opsjon, e shkruar nga një njësi ekonomike ose e drejta e opsionit të blerjes e mbajtur nga një njësi ekonomike, parandalon çregjistrimin e një aktivi të transferuar dhe njësi ekonomike e mat aktivin e transferuar me koston e amortizuar, pasivi i lidhur matet me koston e tij (dmth. shuma e arkëtuar) e rregulluar për amortizimin e ndonjë difference në mes kësaj kostoje dhe koston së amortizuar të aktivit të transferuar në datën e skadimit të opsionit. Për shembull, supozojmë se kostoja e amortizuar dhe vlera kontabël e aktivit në datën e transferimit është 98 NJM dhe shuma e arkëtuar 95NJM. Kostoja e amortizuar e aktivit në datën e ushtrimit të opsionit do të jetë 100NJM. Vlera fillestare kontabël e pasivit të lidhur është 95NJM dhe diferenca në mes 95 NJM dhe 100NJM njihet në fitim ose humbje duke përdorur metodën e interesit efektiv. Nëse opsioni ushtrohet, çdo difference mes vlerës kontabël të pasivit të lidhur dhe çmimi të ushtrimit të opsionit njihet në fitim ose humbje.

Aktivet e matura me vlerën e drejtë

- (c) Në qoftë se një e drejtë opsioni blerjeje e mbajtur nga një njësi ekonomike parandalon çregjistrimin e një aktivi të transferuar dhe njësi ekonomike e mat aktivin e transferuar me vlerën e drejtë, ai vazhdon të matet me këtë vlerë.

Pasivi i lidhur matet me (i) çmimin e ushtrimit të opsionit pakësuar me vlerën në kohë të opsionit, nëse ky opsion është në ose me para, ose me (ii) vlerën e drejtë të aktivit të transferuar pakësuar me vlerën në kohë të opsionit nëse ky opsion nuk është me para. Rregullimi për matjen e detyrimit të lidhur siguron që vlera kontabël neto e aktivit dhe e pasivit të lidhur të jetë vlera e drejtë e të drejtës së opsionit të blerjes. Për shembull, nëse vlera e drejtë e aktivit bazë është 80NJM, çmimi i ushtrimit të opsionit është 95NJM dhe vlera në kohë e opsionit është 5NJM, vlera kontabël e pasivit të lidhur është 75NJM (80NJM – 5NJM) dhe vlera kontabël e aktivit të transferuar është 80NJM (dmth vlera e tij e drejtë).

- (d) Në qoftë se një kontratë opsioni e shkruar nga një njësi ekonomike parandalon çregjistrimin e një aktivit të transferuar dhe njësi ekonomike e mat aktivin e transferuar me vlerën e drejtë, detyrimi i lidhur matet me çmimin e ushtrimit të opsionit plus vlerën në kohë të opsionit. Matja e aktivit me vlerën e drejtë është e kufizuar në më të ultën e vlerës së drejtë dhe çmimit të ushtrimit të opsionit për shkak se njësi ekonomike nuk ka të drejtë të rritë vlerën e drejtë të aktivit të transferuar mbi çmimin e ushtrimit të opsionit. Kjo siguron që vlera kontabël neto e aktivit dhe e pasivit të lidhur të jetë vlera e drejtë e detyrimit të kontratës së opsionit. Për shembull, nëse vlera e drejtë e aktivit bazë është 120NJM, çmimi i ushtrimit të opsionit është 100NJM dhe vlera në kohë e opsionit është 5NJM, vlera kontabël e pasivit të lidhur është 105NJM (100NJM + 5NJM) dhe vlera kontabël e aktivit është 100NJM (në këtë rast çmimi i ushtrimit të opsionit).
- (e) Nëse një investim mbrojtës, në formën e një opsioni blerjeje të marrë dhe opsioni kthimi të shkruar, parandalon një aktiv të transferuar të çregjistrohet dhe njësi ekonomike e mat aktivin me vlerën e drejtë, ajo vazhdon ta matë atë me vlerën e drejtë. Detyrimi i lidhur matet me (i) shumën e çmimit të ushtrimit të opsionit të blerjes dhe vlerës së drejtë të opsionit të kthimit pakësuar me vlerën në kohë të opsionit të blerjes, nëse ky opsion është në ose me para, ose me (ii) shumën e vlerës së drejtë të aktivit dhe vlerës së drejtë të opsionit të kthimit pakësuar me vlerën në kohë të opsionit të blerjes, nëse ky opsion është pa para. Rregullimi në detyrimin e lidhur siguron që vlera kontabël neto e aktivit dhe e pasivit të lidhur të jetë vlera e drejtë e opsioneve të mbajtura dhe të shkruara nga njësi ekonomike. Për shembull, supozojmë një njësi ekonomike transferon një aktiv financiar që matet me vlerën e drejtë, ndërsa në të njëjtën kohë ka blerë një opsion me një çmim ushtrimi 120NJM dhe ka shkruar një me një çmim ushtrimi i 80NJM. Supozojmë gjithashtu se vlera e drejtë e aktivit është 100NJM në datën e transferimit. Vlera në kohë e opsionit të kthimit dhe atij të blerjes janë 1NJM dhe 5NJM përkatësisht. Në këtë rast, njësi ekonomike njeh një aktiv për 100NJM (vlera e drejtë e aktivit) dhe një pasiv për 96NJM [(100NJM + 1NJM) – 5NJM]. Kjo bën që vlera neto e aktivit të jetë 4NJM, që është vlera e drejtë e opsioneve të mbajtura dhe të shkruara nga njësi ekonomike.

Të gjitha transferimet

- B3.2.14 Deri në masën që një transferim i një aktivit nuk kualifikohet për çregjistrim, të drejtat kontraktuale të transferuesit ose detyrimet e lidhura me transferimin nuk trajtohen veçmas si derivativët në qoftë se njohja si e derivativit, ashtu dhe e aktivit të transferuar apo pasivit që lind nga transferimi do të çojë në njohjen dy herë të të drejtave ose detyrimeve të njëjta. Për shembull, një opsion blerjeje i mbajtur nga transferuesi mund të parandalojë një transferim të aktiveve financiare nga kategoria e instrumenteve financiare për shitje. Në këtë rast, opsioni i blerjes nuk njihet veçmas si një aktiv derivativ.
- B3.2.15 Deri në masën që një transferim i një aktivit nuk kualifikohet për çregjistrim, i transferuari nuk e njeh aktivin e transferuar si aktivin e tij. I transferuari njeh një shumë të arkëtueshme nga transferuesi duke kredituar mjetet monetare ose shumën e paguar. Nëse transferuesi ka edhe të drejtën dhe detyrimin të rimarrë kontrollin e gjithë aktivit të transferuar për një

shumë të caktuar (të tilla si në një marrëveshje riblerjeje), i transferuari mund matë llogaritë e tij të arkëtueshme me koston e amortizuar, nëse plotësohen kriteret në paragrafin 4.1.2.

Shembuj

B3.2.16 Shembujt e mëposhtëm ilustrojnë zbatimin e parimeve për çregjistrim të këtij SNRF-je.

- (a) *Marrëveshjet e riblerjes dhe të huadhënies të letrave me vlerë.* Nëse një aktiv financiar është shitur sipas një marrëveshjeje për ta riblerë atë me një çmim të caktuar ose me një çmim shitjeje plus kthimin e huadhënësit, ose në qoftë se ai është huazuar sipas një marrëveshjeje për t'ia kthyer atë transferuesit, ai nuk çregjistrohet, sepse transferuesi ruan kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë. Në qoftë se i transferuari fiton të drejtën për ta shitur ose ta lerë si kolateral aktivin, transferuesi e riklasifikon aktivin në pasqyrën e pozicionit financiar, për shembull, si një aktiv të huajtur ose llogari të arkëtueshme të riblerë.
- (b) *Marrëveshjet e riblerjes dhe aktive nga huadhënia e letrave me vlerë që në thelb janë të njëjta.* Nëse një aktiv financiar është shitur sipas një marrëveshjeje për ta riblerë të njëjtin ose kryesisht të njëjtin aktiv me një çmim të caktuar ose me një çmim shitjeje plus kthimin e huadhënësit, ose në qoftë se një aktiv financiar është huazuar apo marrë borxh në bazë të një marrëveshjeje për t'ia kthyer transferuesit të njëjtin ose kryesisht të njëjtin aktiv, ai nuk çregjistrohet, sepse transferuesi ruan kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë.
- (c) *Marrëveshjet e riblerjes dhe të drejtat e zëvendësimit nga huadhënia e letrave me vlerë.* Nëse një marrëveshjeje riblerjeje me një çmim fiks riblerje ose me një çmim të barabartë me çmimin e shitjes plus kthimin e huadhënësit, ose të një transaksioni të ngjashëm huadhënie të letrave me vlerë, i jep të transferuarit të drejtën të zëvendësojë aktivet që janë të ngjashme dhe me vlerë të drejtë të njëjtë me atë të aktivit të transferuar në datën e riblerjes, aktivi i shitur apo i huazuar sipas një marrëveshjeje riblerje ose kreditimi letrash me vlerë nuk çregjistrohet, sepse transferuesi i ruan kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë.
- (d) *E drejta e riblerjes të ofertës së parë me vlerën e drejtë.* Nëse një njësi ekonomike shet një aktiv financiar dhe mban vetëm të drejtën e ofertës së parë për ta riblerë aktivin e transferuar me vlerën e drejtë, nëse më pas i transferuari e shet, njësia ekonomike e çregjistron aktivin për shkak se ajo i ka transferuar kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë.
- (e) *Transaksion shitblerjeje i parregullt.* Riblerja e një aktivi financiar menjëherë pasi ai është shitur disa herë quhet si një pastrim shitjeje shitblerje e parregullt. Një riblerje e tillë nuk përfshihet çregjistrimin me kusht që transaksioni origjinal i plotëson kërkesat e çregjistrimit. Megjithatë, nëse një marrëveshjeje për të riblerë një aktiv financiar është lidhur në të njëjtën kohë me një marrëveshjeje të riblerjes të të njëjtit aktiv me një çmim fiks ose çmim shitjeje plus kthimin e huadhënësit, atëherë aktivi nuk çregjistrohet.
- (f) *Opsionet e shitjes dhe të blerjes që janë tërësisht në mjete monetare.* Nëse një aktiv financiar i transferuar mund të kërkohet përsëri nga transferuesi dhe opsioni i blerjes është tërësisht në mjete monetare, transferimi nuk kualifikohet për çregjistrim, sepse transferuesi ka ruajtur kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë. Në mënyrë të ngjashme, në qoftë se aktivi financiar mund të kthehet përsëri nga i transferuari dhe opsioni i kthimit është tërësisht në mjete monetare, transferimi nuk kualifikohet për çregjistrim, sepse transferuesi ka ruajtur kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë.

- (g) *Opsionet e shitjes dhe të blerjes që janë tërësisht pa mjete monetare.* Një aktiv financiar i transferuar çregjistrohet kur është objekt vetëm i një opsioni kthimi tërësisht pa mjete monetare i mbajtur nga i transferuari ose i një opsioni blerjeje tërësisht pa mjete monetare i mbajtur nga transferuesi. Kjo për shkak se transferuesi ka transferuar kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë.
- (h) *Aktive lehtësisht të arritshëm që janë objekt i një opsioni blerjeje që nuk është as tërësisht në mjete monetare as tërësisht pa mjete monetare.* Nëse një njësi ekonomike ka një opsion blerjeje për një aktiv që është lehtësisht i arritshëm në treg dhe opsioni nuk është as tërësisht në mjete monetare, as tërësisht pa mjete monetare, aktivi nuk çregjistrohet. Kjo për shkak se njësi ekonomike (i) as ka ruajtur, as ka transferuar kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë, dhe (ii) nuk ka ruajtur kontrollin. Megjithatë, në qoftë se aktivi nuk është lehtësisht i arritshëm në treg, çregjistrimi nuk bëhet në masën e shumës së aktivit që është objekt i opsionit të blerjes, sepse njësi ekonomike ka ruajtur kontrollin e aktivit.
- (i) *Një aktiv jo lehtësisht i arritshëm objekt i një opsioni kthimi i shkruar nga një njësi ekonomike që nuk është as tërësisht me mjete monetare, as tërësisht pa mjete monetare.* Nëse një njësi ekonomike transferon një aktiv financiar që nuk është lehtësisht i arritshëm në treg, dhe shkruan një opsion që nuk është tërësisht pa mjete monetare, ajo nuk ruan as nuk transferon kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë për shkak të opsionit të kthimit me shkrim. Njësi ekonomike ruan kontrollin e aktivit, nëse opsioni i kthimit është mjaft i vlefshëm për të parandaluar shitjen e aktivit nga transferuari, rast në të cilin aktivi vazhdon të njihet deri në masën e përfshirjes së vazhdueshme të transferuesit (shih paragrafin B3.2.9). Njësi ekonomike transferon kontrollin e aktivit, nëse opsioni i kthimit nuk është mjaftueshëm i vlefshëm për të parandaluar shitjen e aktivit nga i transferuari, rast në të cilin aktivi nuk çregjistrohet.
- (j) *Aktivet që janë objekt i një opsioni shitje apo blerjeje me vlerë të drejtë ose i një marrëveshjeje të ardhshme riblerjeje.* Një transferim i një aktivi financiar që i nënshtrohet vetëm një opsion i kthimi apo blerjeje ose një marrëveshjeje riblerjeje të ardhshme që ka një çmim të ushtrimit të opsionit ose riblerjes të barabartë me vlerën e drejtë të aktivit financiar në kohën e riblerjes bën të mundur çregjistrimin, për shkak të transferimit kryesisht të të gjitha rreziqeve dhe përfitimeve të pronësisë.
- (k) *Opsionet e shitjes ose të blerjes të shlyera me mjete monetare.* Një njësi ekonomike vlerëson transferimin e një aktivi financiar, që është objekt i një opsioni kthimi apo blerjeje ose i një marrëveshjeje të ardhshme riblerjeje, që do të shlyhet neto në mjete monetare, për të përcaktuar nëse ka ruajtur ose transferuar kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë. Nëse njësi ekonomike nuk ka ruajtur kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së aktivit të transferuar, ajo përcakton nëse ka ruajtur kontrollin e aktivit të transferuar. Fakti që opsioni i blerjes apo kthimit ose marrëveshja e ardhshme e riblerjes shlyhet për neto në mjete monetare nuk do të thotë automatikisht se njësi ekonomike e ka transferuar kontrollin (shih paragrafët B3.2.9 dhe (g), (h) dhe (i) më sipër).
- (l) *Heqja e kushtit të shlyerjes.* Një heqje e kushtit të shlyerjes është një opsion riblerjeje i pakushtëzuar që i jep një njësi ekonomike të drejtën të kërkojë aktivet e transferuara që janë objekt i disa kufizimeve. Me kusht që një opsion i tillë nuk çon në mbajtjen dhe as në transferimin thelbësisht të gjitha rreziqeve dhe përfitimeve të pronësisë nga njësi ekonomike, çregjistrimi përjashtohet vetëm deri në masën e shumës së subjektit të riblerjes (duke supozuar se i transferuari nuk mund të shesë aktivet). Për shembull, në qoftë se vlera kontabël dhe të ardhurat nga transferimi i aktiveve të kredisë janë 100,000 NJM, dhe çdo kredi individuale mund të rimerret përsëri, por shumë e përgjithshme e kredive që do të mund të riblihen nuk mund të kalojë 10,000 NJM, shumë prej 90,000 NJM e kredive do të kualifikohet për çregjistrim.

- (m) *Opsion me balancë minimale.* Një njësi ekonomike, e cila mund të jetë një transferues, që shërben aktive të transferuara mund të mbajë një opsin me balancë minimale për të blerë aktivet e transferuara të mbetura kur shumën e aktiveve të papaguara bie në një nivel të caktuar në të cilin kostojat e shërbimit e këtyre aktiveve bëhet e madhe në raport me përfitimet e shërbimit. Me kusht që një opsin i tillë bën që njësi ekonomike as të mos ruajë, as të mos transferojë kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë dhe i transferuari nuk mund të shesë aktivet, çregjistrimi përjashtohet vetëm deri në masën e shumës së aktiveve që është objekt i opsionit të blerjes.
- (n) *Interesat e varura të mbajtura dhe garancitë e kredisë.* Një njësi ekonomike mund të ofrojë të transferuarit zgjerimin e kredisë duke i dhënë në varësi disa ose të gjitha interesat e varura të saj të mbajtura në aktivin e transferuar. Nga ana tjetër, një njësi ekonomike mund të ofrojë të transferuarit zgjerimin e kredisë në formën e një garancie kredie që do të mund të ishte e pakufizuar ose e kufizuar në një shumë të caktuar. Nëse njësi ekonomike ruan kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së aktivit të transferuar, aktivi vazhdon të njihet në tërësinë e tij. Nëse njësi ekonomike mban disa, por jo thelbësisht të gjitha, rreziqet dhe përfitimet e pronësisë dhe e ka majtur kontrollin, çregjistrimi nuk bëhet deri në masën e shumës së mjeteve monetare ose aktiveve të tjera që mund të kërkohej njësisë ekonomike të paguajë.
- (o) *E ardhura gjithsej e kontratave të shkëmbimit.* Një njësi ekonomike mund të shesë një aktiv financiar tek i transferuari dhe të lidhë një kontratë shkëmbimi, ku të gjitha flukset monetare të pagesës së interesave nga aktivi bazë i kalojnë njësisë ekonomike në këmbim të një pagese fikse ose me normë variabël dhe çdo rritje ose rënie në vlerën e drejtë të aktivit bazë amortizohet nga njësi ekonomike. Në një rast të tillë, është e ndaluar çregjistrimi i të gjitha aktiveve.
- (p) *Kontratat e shkëmbimit për normat e interesit.* Një njësi ekonomike mund të transferojë tek i transferuari një aktiv financiar me normë fikse dhe të lidhë me të transferuarin një kontratë shkëmbimi të normës së interesit për të marrë një normë interesi fikse dhe të paguajë një normë interesi të ndryshueshme të bazuar në një shumë të supozuar që është e barabartë me shumën e principalit të aktivit financiar të transferuar. Kontrata e shkëmbimit të normave të interesit nuk e përjashton çregjistrimin e aktivit të transferuar nëse pagesat për kontratën e shkëmbimit nuk janë të kushtëzuara nga pagesat që bëhen për aktivin e transferuar.
- (q) *Amortizimi i kontratave të shkëmbimit të normës së interesit.* Një njësi ekonomike mund të transferojë tek i transferuari një aktiv financiar me normë fikse që paguhet me kalimin e kohës, dhe të lidhë një kontratë shkëmbimi me të transferuarin për të marrë një normë interesi fikse dhe të paguajë një normë interesi të ndryshueshme bazuar në një shumë të supozuar. Nëse shumën e supozuar e kontratës amortizohet në mënyrë që ajo të jetë e barabartë me shumën e principalit të aktivit financiar të transferuar të papaguar në çdo moment kohor, kontrata e shkëmbimit në përgjithësi do të bëjë që njësi ekonomike të mbajë kryesisht rrezikun e parapagimit, rast në të cilin njësi ekonomike ose vazhdon të njohë të gjithë aktivin e transferuar ose vazhdon të njohë aktivin e transferuar në masën e përfshirjes së vazhdueshme. Në anën tjetër, nëse amortizimi i shumës së supozuar të kontratës së shkëmbimit nuk është i lidhur me shumën e principalit të papaguar të aktivit të transferuar, një kontratë shkëmbimi i tillë nuk do të çojë në mbajtjen e rrezikut të parapagimit mbi aktivin. Për këtë arsye, nuk përjashtohet çregjistrimi i aktivit të transferuar me kusht që pagesat për kontratën nuk janë të kushtëzuara nga pagesat e interesit të bëra për aktivin e transferuar dhe kontrata nuk çon në mbajtjen nga njësi ekonomike të çfarëdo rreziqeve dhe përfitimeve të tjera të rëndësishme të pronësisë mbi aktivin e transferuar.

B3.2.17 Ky paragraf ilustron zbatimin e metodës së përfshirjes së vazhdueshme, kur përfshirja e vazhdueshme e njësisë ekonomike është në një pjesë të një aktivi financiar.

Supozojmë se një njësi ekonomike ka një portofol huash të parapagueshme me kupon dhe normë interesi efektive 10 përqind, dhe që shuma e principalit dhe kostoja e amortizuar është 10,000 NJM. Ajo hyn në një transaksion në të cilin, në këmbim të një pagese prej 9,115NJM, i transferuari fiton të drejtën e arkëtimit për 9,000NJM të principalit plus interesin mbi të për 9.5 përqind. Njësia ekonomike ka të drejtën e arkëtimit për 1,000 NJM të principalit plus interesin 10 përqind mbi të, plus marzhin e tepërt prej 0.5 përqind mbi shumën e mbetur 9,000 NJM të principalit. Arkëtimet nga parapagimet shpërndahen midis njësies ekonomike dhe të transferuarit në mënyrë proporcionale në raportin 1:9, por çdo mospagim zbritet nga interesi 1,000NJM i njësies ekonomike deri sa ai të shterojë. Vlera e drejtë e huave në datën e transaksionit është 10,100 NJM dhe vlera e drejtë e vlerësuar e marzhit shtesë prej 0.5 për qind është 40NJM.

Njësia ekonomike përcakton se i ka transferuar disa rreziqe dhe përfitime të konsiderueshme të pronësisë (për shembull, rrezikun e rëndësishëm të parapagimit), por ka ruajtur edhe disa rreziqe dhe përfitime të konsiderueshme të pronësisë (për shkak të interesit vartës të mbajtur të saj) si dhe ka mbajtur kontrollin. Për këtë arsye ajo zbaton metodën e përfshirjes së vazhdueshme.

Për të zbatuar këtë SNRF, njësia ekonomike analizon transaksionet si (a) një mbajtje të një interesi të plotë proporcional të ruajtur për 1,000NJM, plus (b) vartësinë e këtij interesi të mbajtur për të siguruar shtimin e kredisë tek marrësi për humbjet nga kredia.

Njësia ekonomike llogarit se 9,090NJM (90 përqind $\times$ 10,100 NJM) e shumës së marrë 9,115NJM përfaqëson shumën për pjesën plotësisht proporcionale prej 90 përqind. Pjesa e mbetur e shumës së arkëtuar (25NJM) përfaqëson shumën e arkëtuar për interesin e saj vartës të majtur për të siguruar zgjerimin e kredisë tek marrësi për humbjet nga kredia . Përveç kësaj, marzhi i tepërt prej 0,5 përqind paraqet shumën e arkëtuar për shtim kredie. Prandaj, shuma totale e arkëtuar për shtim kredie është 65NJM (25NJM + 40NJM).

Njësia ekonomike llogarit fitimin ose humbjen nga shitja e pjesës prej 90 për qind e flukseve të mjeteve monetare. Duke supozuar se vlerat e drejta të veçanta të pjesës së transferuar 90 për qind dhe pjesës së mbetur 10 për qind nuk janë të disponueshme në datën e transferimit, njësia ekonomike shpërndan vlerën kontabël neto të aktivitetit në përputhje me paragrafin 3.2.14 si vijon:

	<i>Vlera e drejtë e vlerësuar</i>	<i>Përqindja</i>	<i>Vlera kontabël e shpërndarë</i>
Pjesa e transferuar	9,090	90%	9,000
Pjesa e mbetur	1,010	10%	1,000

Gjithsej	10,100	10,000
Njësia ekonomike llogarit fitimin ose humbjen e saj nga shitja e pjesës prej 90 përqind të flukseve të mjeteve monetare duke zbritur vlerën kontabël të shpërndarë të pjesës së transferuar nga shuma e arkëtuar, dmth 90NJM (9,090NJM - 9,000NJM). Vlera kontabël të pjesës së mbajtur nga njësia ekonomike është 1,000NJM.		
Përveç kësaj, njësia ekonomike njihet përfshirjen e vazhdueshme që rezulton nga vartësia e interesit të saj të mbajtur për humbjet e kredisë. Prandaj, ajo njihet një aktiv për 1,000NJM (shuma maksimale e mjeteve monetare që nuk do të ketë nën vartësi), dhe një pasiv të lidhur për 1,065 NJM (e cila është shuma maksimale e mjeteve monetare që nuk do të ketë nën varësi, dmth 1,000NJM plus vlerën e drejtë të varësisë për 65NJM).		
Njësia ekonomike përdor të gjitha të dhënat e mësipërme për ta trajtuar transaksionin si në vijim:		
	Debi	Kredi
Aktivi fillestar	—	9,000
Aktivi i njohur për varësinë ose interesin e mbetur	1,000	—
Aktivi për shumën e arkëtuar në formën e marzhit të tepërt	40	—
Fitim ose humbje (fitim neto nga transferimi)	—	90
Pasivi	—	1,065
Mjete monetare të arkëtuara	9,115	—
Gjithsej	10,155	10,155
Menjëherë pas kryerjes së transaksionit, vlera kontabël e aktivit është 2040NJM e përbërë nga 1,000NJM, që paraqet koston e shpërndarë të pjesës së mbajtur, dhe 1,040NJM, që përfaqëson përfshirjen shtesë të vazhdueshme të njësisë ekonomike nga vartësia e interesit të saj të mbajtur për humbjet e kredisë (i cili përfshin marzhin e tepërt për 40NJM).		

Në periudhat e mëvonshme, njësia ekonomike njihet shumë e arkëtuar për shtim kredie (65NJM) në proporcion me kohën, konstaton interesin e aktivitetit të njohur duke përdorur metodën e interesit efektiv dhe njihet çdo zhvlerësim kredie për aktivitetin e njohur. Si një shembull të këtij të fundit, supozojmë se në vitin e ardhshëm ka një humbje nga zhvlerësimi për kreditë bazë prej 300NJM. Njësia ekonomike zvogëlon aktivitetin e vet të njohur me 600NJM (300NJM në lidhje me interesin e saj të mbajtur dhe 300 NJM në lidhje me përfshirjen shtesë të vazhdueshme që rrjedh nga varësia e interesit të saj të mbajtur për humbjet e kredisë), dhe zvogëlon pasivitetin e saj të njohur me 300NJM. Rezultati neto ngarkohet në fitim ose humbje për zhvlerësimin e kredisë për 300NJM.

Çregjistrimi i pasiveve financiare (seksioni 3.3)

- B3.3.1 Një pasiv financiar (ose pjesë e tij) çregjistrohet kur debitori ose:
- (a) zvogëlon pasivin (ose pjesë të tij), duke paguar kreditorin, normalisht me mjete monetare, aktive të tjera financiare, mallra ose shërbime; ose
  - (b) është shkarkuar ligjërisht nga përgjegjësia kryesore për pasivin (ose pjesë të tij) ose nga procesi i ligjit ose nga kreditori. (Në qoftë se debitori ka dhënë një garanci ky kusht mund të vazhdojë të jetë ende.)
- B3.3.2 Nëse një emetues i një instrumenti borxhi e riblen këtë instrument, borxhi shlyhet edhe në qoftë se emetuesi është një krijues tregu në këtë instrument ose ka për qëllim ta rishesë atë në të ardhmen e afërt.
- B3.3.3 Pagesa për një palë të tretë, duke përfshirë besimin (që nganjëherë quhet 'klauzolë për anulim borxhi'), nuk përbën, në vetvete, çlirimin e debitorit nga detyrimi i tij kryesor ndaj kreditorit, në mungesë të lirit ligjor.
- B3.3.4 Nëse një debitor paguan një palë të tretë për të marrë përsipër një detyrim dhe njofton kreditorin e tij që pala e tretë ka marrë përsipër detyrimin e borxhit të tij, debitori nuk e çregjistron detyrimin e borxhit përveç rastit kur plotësohet kushti në paragrafin B3.3.1 (b). Në qoftë se debitori paguan një palë të tretë për të marrë përsipër një detyrim dhe lirohet ligjërisht nga kreditori i tij, debitori çlirohet nga borxhi. Megjithatë, në qoftë se debitori bie dakord për t'ia bërë pagesat e borxhit palës së tretë ose drejtpërdrejt kreditorit të tij fillestar, debitori njeht një detyrim të ri për borxhin ndaj palës së tretë.
- B3.3.5 Edhe pse lirim ligjor, qoftë juridikisht ose nga kreditori, ka si rezultat çregjistrimin e një pasivi, njësia ekonomike mund të njohë një pasiv të ri nëse nuk janë plotësuar kriteret në paragrafët 3.2.1-3.2.23 për çregjistrimin e aktiveve financiare të transferuara. Nëse këto kriteret nuk janë përmbushur, aktivet e transferuara nuk çregjistrohen, dhe njësia ekonomike njeht një pasiv të ri lidhur me aktivet e transferuara.
- B3.3.6 Për qëllim të paragrafit 3.3.2, kushtet janë në thelb të ndryshme në qoftë se vlera aktuale e skontuar e flukseve të mjeteve monetare në bazë të kushteve të reja, duke përfshirë çfarëdo pagese neto të çdo tarife të marrë dhe të skontuar duke përdorur normën fillestare të interesit efektiv, është të paktën 10 përqind e ndryshme nga vlera aktuale e skontuar e flukseve të mjeteve monetare të mbetura të detyrimit financiar fillestar. Nëse një shkëmbim i instrumenteve të borxhit ose modifikim i termave trajtohet si një shlyerje, çdo kosto ose pagese e bërë njihet si pjesë e fitimit ose humbjes neto nga shuarja e borxhit. Në qoftë se shkëmbimi apo modifikim nuk është trajtuar si një shlyerje, çdo kosto ose pagesë e bërë rregullon vlerën kontabël të pasivit dhe amortizohet për periudhën e mbetur të pasivit të modifikuar.
- B3.3.7 Në disa raste, një kreditor e liron një debitor nga detyrimi i tij aktual për të bërë pagesa, por debitori merr përsipër një detyrim garancie për të paguar nëse pala që ka marrë përgjegjësinë kryesore nuk i plotëson zotimet e veta. Në këto rrethana debitori:
- (a) njeht një pasiv financiar të ri të bazuar në vlerën e drejtë të detyrimit të tij për garanci, dhe
  - (b) njeht një fitim ose humbje neto të bazuar në diferencën midis (i) të gjitha shumave të paguara dhe (ii) vlerës kontabël të pasivit financiar fillestar minus vlerën e drejtë të pasivit të ri financiar.

Klasifikimi (kapitulli 4)

Klasifikimi i aktiveve financiare (seksioni 4.1)

Modeli i biznesit të njësisë ekonomike për menaxhimin e aktiveve financiare

- B4.1.1 Paragrafi 4.1.1 (a) kërkon që një njësi ekonomike të klasifikojë më pas aktivet financiare me koston e amortizuar ose me vlerën e drejtë në bazë të modelit të biznesit për menaxhimin e aktiveve financiare. Një njësi ekonomike vlerëson nëse aktivet financiare e plotësojnë këtë kusht në bazë të qëllimit të modelit të biznesit siç përcaktohet nga personeli drejtues kryesor i njësisë ekonomike (siç përkufizohet në SNK 24).
- B4.1.2 Modeli i biznesit të njësisë ekonomike nuk varet nga qëllimet e drejtimit për një instrument individual. Prandaj, ky kusht nuk është një mënyrë për të bërë klasifikimin instrument për-instrument dhe duhet të përcaktohet në një nivel më të lartë grupimi. Megjithatë, një njësi ekonomike e veçantë, mund të ketë më shumë se një model biznesi për menaxhimin e instrumenteve të saj financiare. Prandaj, klasifikimi nuk duhet të përcaktohet në nivelin e njësisë raportuese. Për shembull, një njësi ekonomike mund të mbajë një portofol të investimeve që menaxhon në mënyrë që të mbledhë flukset kontraktuale të mjeteve monetare dhe një tjetër portofol investimesh që ajo e menaxhon në mënyrë që ta tregtojë për të realizuar ndryshimet e vlerës së drejtë.
- B4.1.3 Edhe pse objektivi i modelit të biznesit të një njësie ekonomike mund të jetë për të mbajtur aktive financiare në mënyrë që të mbledhë flukse kontraktuale të mjeteve monetare, njësia ekonomike nuk duhet të mbajë të gjitha këto instrumente deri në maturim. Kështu, modeli i biznesit i një njësie ekonomike mund të jetë për të mbajtur aktivet financiare që të mbledhë flukse kontraktuale monetare edhe kur ndodh shitja e aktiveve financiare. Për shembull, njësia ekonomike mund të shesë një aktiv financiar nëse:
- (a) aktivi financiar nuk është në përputhje me politikën e investimeve të njësisë ekonomike (psh. në klasifikimin e kredisë aktivi është më poshtë seç kërkohet nga politika e investimeve e njësisë ekonomike);
  - (b) një sigurues përshtat portofolin e investimeve për të pasqyruar një ndryshim në kohëzgjatjen e pritshme (dmth. kohën e pritshme të pagesave); ose
  - (c) një njësi ekonomike ka nevojë për të financuar shpenzimet kapitale.
- Megjithatë, në qoftë se janë bërë më shumë se sa disa shitje nga një ‘portofol’, njësia ekonomike duhet të vlerësojë nëse dhe si shitje të tilla janë në përputhje me qëllimin e mbledhjes së flukseve monetare kontraktuale.
- B4.1.4 Në vijim janë shembujt se kur mund të jetë objektivi i modelit të biznesit të një njësie ekonomike për të mbajtur aktive financiare që të mbledhë flukse monetare kontraktuale. Kjo listë e shembujve nuk është përfundimtare.

Shembulli	Analiza
<p>Shembulli 1</p> <p>Një njësi ekonomike ka investime për të mbledhur flukse monetare kontraktuale, por do ta shiste një investim në rrethana të veçanta.</p>	<p>Edhe pse një njësi ekonomike mund të marrë parasysh, ndër të dhëna të tjera, vlerën e drejtë të aktiveve financiare nga këndvështrimi i likuiditetit (dmth shuma monetare që do të realizohej nëse njësi ekonomike duhet t'i shesë aktivet) qëllimi i njësisë ekonomike është që të mbajë aktivet financiare dhe të mbledhë flukset monetare kontraktuale. Disa shitje nuk do të ishin në kundërshtim me këtë qëllim.</p>
<p>Shembulli 2</p> <p>Një model biznesi i një njësie ekonomike është blerja e portofoleve të aktiveve financiare, të tilla si kreditë. Këto portofole mund ose nuk mund të përfshijnë aktive financiare me humbjet e shkaktuara të kredisë. Nëse pagesa për kreditë nuk bëhet në kohën e duhur, njësi ekonomike përpigjet të nxjerrë flukset monetare kontraktuale me mjete të ndryshme-për shembull, duke kontaktuar me debitorin me telefon, postë elektronike ose metoda të tjera.</p> <p>Në disa raste, njësi ekonomike hyn në kontrata këmbimi të normës së interesit për të ndryshuar normën e interesit për aktive financiare të veçanta në një portofol nga një normë interesi të ndryshueshme në një normë interesi fikse.</p>	<p>Objekti i modelit të biznesit të njësisë ekonomike është që të mbajë aktivet financiare dhe të mbledhë flukset monetare kontraktuale. Njësi ekonomike nuk e blen portofolin që të realizojë një fitim nga shitja e tyre.</p> <p>E njëjta analizë do të zbatohet edhe në qoftë se njësi ekonomike nuk pret të arkëtojë të gjitha flukset e mjeteve monetare kontraktuale (p.sh. disa prej aktiveve financiare kanë shkaktuar humbje kredie).</p> <p>Për më tepër, fakti që njësi ekonomike mban derivativë për të modifikuar flukset e mjeteve monetare të portofolit, në vetvete, nuk ndryshon modelin e biznesit të njësisë ekonomike. Nëse portofoli nuk menaxhohet në bazë të vlerës së drejtë, objekti i modelit të biznesit mund të jetë mbajtja e aktiveve për të arkëtuar flukset monetare kontraktuale.</p>
<p>Shembulli 3</p> <p>Një njësi ekonomike ka një model biznesi me objektivin e krijimit të kredive për klientët dhe më pas për t'ia shitur këto kredi një agjenti krijues instrumentesh financiare. Agjenti i emeton instrumentet tek investitorët.</p> <p>Njësi ekonomike krijuese kontrollon agjentin dhe kështu e konsolidon atë.</p> <p>Agjenti mbledh flukset monetare kontraktuale nga kreditë dhe i kalon ato tek investitorët.</p> <p>Supozohet për qëllime të këtij shembulli se kreditë vazhdojnë të njihen në pasqyrën e konsoliduar të pozicionit financiar, sepse ato nuk janë çregjistruar nga agjenti.</p>	<p>Grupi i konsoliduar i krijon kreditë me objektivin e mbajtjes së tyre për të mbledhur flukse monetare kontraktuale.</p> <p>Megjithatë, njësi ekonomike krijuese ka një objektivi të realizimit të flukseve monetare nga portofoli i kredisë duke ia shitur kreditë agjentit, kështu që menaxhimi i këtij portofoli për të mbledhur flukset monetare kontraktuale nuk do të konsiderohet për qëllime të pasqyrave financiare individuale.</p>

- B4.1.5 Një model biznesi, në të cilin objektivi nuk është mbajtja e instrumenteve për të mbledhur flukse monetare kontraktuale, është kur një njësi ekonomike menaxhon performancën e një portofoli aktivesh financiare me qëllim realizimin e flukseve të mjeteve monetare nëpërmjet shitjes së aktiveve. Për shembull, nëse një njësi ekonomike në mënyrë aktive menaxhon një portofol aktivesh për të realizuar ndryshimet e vlerës së drejtë që rrjedhin nga ndryshimet në marzhin e kredisë dhe kurbën e të ardhurave, modeli i biznesit të saj nuk është mbajtja e këtyre aktiveve për të mbledhur flukse monetare kontraktuale. Objektivi i njësisë ekonomike çon në blerjen dhe shitjen aktive të instrumenteve që menaxhohen për të realizuar përfitime nga vlera e drejtë në vend të mbledhjes së flukseve monetare kontraktuale.
- B4.1.6 Një portofol aktivesh financiare që menaxhohet dhe performanca e të cilit vlerësohet në bazë të vlerës së drejtë (siç përshkruhet në paragrafin 4.2.2 (b)) nuk mbahet për të mbledhur flukse monetare kontraktuale. Gjithashtu, një portofol aktivesh financiare që plotëson përkufizimin si i mbajtur për tregtim nuk mbahet për të mbledhur flukset monetare kontraktuale. Portofole instrumentesh të tillë duhet të maten me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.

Flukset e mjeteve monetare kontraktuale të cilat janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar

- B4.1.7 Paragrafi 4.1.1 kërkon që njësia ekonomike (nëse nuk zbatohet paragrafi 4.1.5) të klasifikojë një aktiv financiar të matur më pas me koston e amortizuar, ose vlerën e drejtë në bazë të karakteristikave të fluksit monetar kontraktual të aktivitetit financiar që është në një grup aktivesh financiare të menaxhuara për mbledhjen e flukseve monetare kontraktuale.
- B4.1.8 Një njësi ekonomike do të vlerësojë nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar në monedhën me të cilën aktivi financiar është shprehur (shih gjithashtu paragrafin B5.7.2).
- B4.1.9 Leva është një karakteristikë e fluksit monetar kontraktual të disa aktiveve financiare. Leva rrit ndryshueshmërinë e flukseve të mjeteve monetare kontraktuale të cilat nuk kanë karakteristikat ekonomike të interesit. Opsioni i veçuar dhe kontratat e të ardhmes janë shembuj të aktiveve financiare që përfshijnë levën. Kështu, kontratat e tilla nuk i plotësojnë kushtet në paragrafin 4.1.2 (b) dhe nuk mund të maten më pas me koston e amortizuar.
- B4.1.10 Dispozitat kontraktuale që lejojnë emetuesin (dmth debitorin) të parapaguajë një instrument borxhi (p.sh. një kredi apo një obligacion) ose lejojnë mbajtësin (dmth. kreditorin), që t'ia kthejë emetuesit një instrument borxhi para maturimit çojnë në flukse monetare kontraktuale, që janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar, vetëm nëse:
- (a) dispozita nuk është e kushtëzuar nga ngjarjet në të ardhmen, përveç për të mbrojtur:
    - (i) mbajtësin kundrejt përkeqësimit të kredisë të emetuesit (psh mospagesat në afat, zvogëlimi i kredisë apo shkelja e marrëveshjes së huasë), ose një ndryshimi në kontrollin e emetuesit; ose
    - (ii) mbajtësin ose emetuesin kundrejt ndryshimeve në ligjin përkatës ose tatimin; dhe
  - (b) shumën e parapagimit në thelb paraqet shumën e papaguar të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar, e cila mund të përfshijë kompensim të arsyeshëm shtesë për përfundimin para kohe të kontratës.
- B4.1.11 Dispozitat kontraktuale që lejojnë emetuesin ose mbajtësin të zgjasë afatin kontraktual të një instrumenti borxhi (dmth. një opsion zgjatje afati) rezultojnë në flukse monetare

kontraktuale që janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principalit të papaguar vetëm nëse:

- (a) dispozita nuk kushtëzohet nga ngjarjet në të ardhmen, përveç për të mbrojtur:
  - (i) mbajtësin nga përkeqësimi i kredisë së emetuesit (psh, mospagesat në afat, zvogëlimi i kredisë apo shkelja e marrëveshjes së huas) ose nga një ndryshim në kontrollin të emetuesit; ose
  - (ii) mbajtësin ose emetuesin kundrejt ndryshimeve në ligjin përkatës ose tatimin; dhe
- (b) kushtet e opsionit të zgjatjes së afatit çojnë në flukse monetare kontraktuale gjatë periudhës së zgjatjes së afatit që janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar.

B4.1.12 Një term kontraktual që ndryshon kohëzgjatjen apo madhësinë e pagesave të principalit ose të interesit nuk do të rezultojë në flukse monetare kontraktuale që janë vetëm pagesa të principalit dhe interesit mbi shumën e papaguar të principalit përveç nëse:

- (a) është një normë e ndryshueshme interesi që merr parasysh vlerën në kohë të parasë dhe rrezikun e kredisë (e cila mund të përcaktohet vetëm në njohjen fillestare, dhe kështu mund të jetë fikse) e lidhur me shumën e principalit të papaguar; dhe
- (b) nëse termi kontraktual është një opsion parapagimi, plotëson kushtet në paragrafin B4.1.10; ose
- (c) nëse termi kontraktual është një opsion zgjatjeje afati, plotëson kushtet në paragrafin B4.1.11.

B4.1.13 Shembujt e mëposhtëm ilustrojnë flukset monetare kontraktuale që janë vetëm pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Kjo listë e shembujve nuk është përfundimtare.

Instrumenti	Analiza
<p>Instrument A</p> <p>Instrumenti A është një obligacion me një datë maturimi të deklaruar. Pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar janë të lidhura me një indeks inflacioni të monedhës në të cilën instrumenti është emetuar. Lidhja e inflacionit nuk ka ndikim dhe principalit është i mbrojtur.</p>	<p>Flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Zinxhiri i pagesave të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar me një indeks inflacioni të pandikueshëm rregullon vlerën në kohë të parasë në një nivel aktual. Me fjalë të tjera, norma e interesit për instrumentin pasqyron interesin "e vërtetë". Kështu, shumat e interesit janë shuma për vlerën në kohë të parasë mbi shumën e principalit të papaguar.</p> <p>Megjithatë, në qoftë se pagesat e interesit janë indeksuar në një tjetër variabël, si performanca e debitorit (p.sh. të ardhurat neto të debitorit) ose një tregues i kapitalit neto, flukset monetare kontraktuale nuk janë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Kjo për shkak se pagesat e interesit nuk janë shuma për vlerën në kohë të parasë dhe për rrezikun e kredisë të lidhura me shumën e principalit të papaguar. Ekziston një ndryshueshmëri në</p>

	pagesat e interesit kontraktual që është në kundërshtim me normat e interesit të tregut.
Instrumenti B Instrumenti B është një instrument me normë interesi variabël me një datë maturimi të deklaruar që e lejon huamarrësin të zgjedhë normën e interesit të tregut mbi një bazë të vazhdueshme. Për shembull, në çdo datë të rivënies së normës së interesit, huamarrësi mund të zgjedhë të paguajë LIBOR tremujor për një afat prej tre muaj ose LIBOR një mujor për një afat për një muaj.	<p>Flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar për sa kohë që interesi i paguar mbi jetën e instrumentit pasqyron shumën për vlerën në kohë të parasë dhe për rrezikun e kredisë të lidhur me instrumentin. Fakti që norma e interesit LIBOR është rivendosur gjatë jetës së instrumentit në vetvete nuk e s' kualifikon instrumentin.</p> <p>Megjithatë, në qoftë se huamarrësi është në gjendje të zgjedhë që të paguajë një muaj LIBOR për tre muaj dhe që ky LIBOR mujor nuk rivendoset në çdo muaj, flukset monetare kontraktuale nuk janë pagesa të principalit dhe të interesit.</p> <p>E njëjta analizë do të zbatohet në qoftë se huamarrësi është në gjendje të zgjedhë mes normës variabël të interesit mujor të publikuar dhe asaj tremujore të huadhënësit.</p> <p>Megjithatë, nëse instrumenti ka një normë interesi kontraktuale të bazuar në një afat që kalon jetën e mbetur të instrumentit, flukset monetare kontraktuale të tij nuk janë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Për shembull, një obligacion me maturim të vazhdueshëm me afat pesë-vjeçar që paguan një normë variabël që rivendoset në mënyrë periodike, por gjithmonë pasqyron një maturim pesë-vjeçar nuk rezulton në flukse monetare kontraktuale që janë pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Kjo është për shkak se interesi për t'u paguar në çdo periudhë është i shkëputur nga afati i instrumentit (përveç në fillim).</p>
Instrumenti C Instrumenti C është një obligacion me një datë maturimi të shpallur dhe paguhet një normë interesi variabël tregu. Kjo normë variabël e interesit ka një kufi maksimal.	<p>Flukset monetare kontraktuale si të:</p> <p>(a) një instrumenti që ka një normë interesi fikse dhe</p> <p>(b) një instrumenti që ka një normë interesi variabël</p> <p>janë pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar për sa kohë që interesi pasqyron shumën për vlerën në kohë të parasë dhe për rrezikun e kredisë të lidhur me instrumentin gjatë afatit të tij.</p> <p>Prandaj, një instrument që është një</p>

	<p>kombinim i (a) dhe (b) (p.sh. një obligacion me një normë interesi me kufi maksimal) mund të ketë flukse monetare të cilat janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Një tipar i tillë mund të reduktojë ndryshueshmërinë e fluksit monetar duke vendosur një kufi mbi një normë interesi variabël (p.sh. një kufi maksimal apo minimal të normës së interesit) ose shton ndryshueshmërinë e fluksit monetar sepse një normë fikse bëhet variabël.</p>
<p>Instrumenti D</p> <p>Instrumenti D është një kredi me rikthim të plotë dhe është siguruar me kolateral.</p>	<p>Fakti që një kredi me një kthim të plotë është e kolateralizuar në vetvete nuk ndikon në analizën nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar.</p>

B4.1.14 Shembujt e mëposhtëm ilustrojnë flukset monetare kontraktuale që nuk janë pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Kjo listë e shembujve nuk është përfundimtare.

Instrumenti	Analiza
<p>Instrumenti E</p> <p>Instrumenti E është një obligacion që është i konvertueshëm me instrumenta të kapitalit neto të emetuesit.</p>	<p>Mbajtësi do të analizojë obligacionin e konvertueshëm në tërësinë e tij.</p> <p>Flukset e mjeteve monetare kontraktuale nuk janë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar, sepse norma e interesit nuk pasqyron shumën vetëm për vlerën në kohë të parasë dhe të rrezikut të kredisë. Kthimi është i lidhur me vlerën e kapitalit neto të emetuesit.</p>
<p>Instrumenti F</p> <p>Instrumenti F është një hua që paguan një normë interesi të luhatshme të anasjelltë (dmth norma e interesit ka një marrëdhënie të anasjelltë me normat e interesit të tregut).</p>	<p>Flukset e mjeteve monetare kontraktuale nuk janë vetëm pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar.</p> <p>Shumat e interesit nuk janë shuma për vlerën në kohë të parasë mbi shumën e principalit të papaguar.</p>

<p>Instrumenti G</p> <p>Instrumenti G është një instrument borxhi i vazhdueshëm, por lëshuesi mund ta rimarrë instrumentin në çdo moment dhe t'i paguajë mbajtësit shumën nominale plus interesin e konstatuar.</p> <p>Instrumenti G paguan një normë interesi tregu, por pagesa e interesit nuk mund të bëhet nëse emetuesi është i aftë të paguajë menjëherë më vonë.</p> <p>Interesi i shtyrë nuk shkakton interes shtesë.</p>	<p>Flukset e mjeteve monetare kontraktuale nuk janë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Kjo për shkak se emetuesit mund t'i kërkohej të shtyjë pagesat e interesit dhe nuk do të ketë interesa shtesë mbi shumën e interesit të shtyrë. Si rezultat, shumën e interesit nuk janë shumën për vlerën në kohë të parashë mbi shumën e principalit të papaguar.</p> <p>Nëse interesi konstatohet mbi shumën e shtyra, flukset monetare kontraktuale mund të jenë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar.</p>
	<p>Fakti që Instrumenti G është i vazhdueshëm në vetvete nuk do të thotë se flukset monetare kontraktuale nuk janë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Në fakt, një instrument i vazhdueshëm ka opsione të vazhdueshme (të shumta) të zgjatjes së afatit. Opsione të tilla mund të çojnë në flukse monetare kontraktuale që janë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar në qoftë se pagesat e interesit janë të detyrueshme dhe duhet të paguhet në mënyrë të përhershme.</p> <p>Gjithashtu, fakti që Instrumenti G është i kërkueshëm nuk do të thotë se flukset monetare kontraktuale nuk janë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar, nëse nuk është i kërkueshëm në një shumë që nuk e pasqyron në thelb pagesën e principalit të papaguar dhe interesat mbi të . Edhe në qoftë se shumën e kërkueshme përfshin një shumë që kompenson mbajtësin për ndërprerjen para kohe të instrumentit, flukset monetare kontraktuale mund të jenë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar.</p>

- B4.1.15 Në disa raste një aktiv financiar mund të ketë flukse kontraktuale monetare që janë përshkruar si principalit dhe interesi, por këto flukse të mjeteve monetare nuk përfaqësojnë pagesën e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar siç përshkruhet në paragrafët 4.1.2 (b) dhe 4.1.3 të këtij SNRF-je.
- B4.1.16 Ky mund të jetë rasti kur aktivi financiar përfaqëson një investim në aktive apo flukse monetare të veçantë dhe kështu flukset monetare kontraktuale nuk janë vetëm pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Për shembull, flukset monetare kontraktuale mund të përfshijnë pagesa për faktorë të tjerë të tjerë përveçse

shumën për vlerën në kohë të parasë dhe për rrezikun e kredisë të lidhur me shumën e principalit të papaguar gjatë një periudhe kohore të caktuar. Si rezultat, instrumenti nuk do të përmbushë kushtet në paragrafin 4.1.2 (b). Ky mund të jetë rasti kur një kërkesë e kreditorit është e kufizuar në aktive të specifikuara të debitorit ose flukse monetare nga aktivet e specifikuara (për shembull, një aktiv financiar 'i pakthyeshem').

- B4.1.17 Megjithatë, fakti që një aktiv financiar është i pakthyeshem në vetvete nuk e përjashton domosdoshmërisht aktivin financiar nga plotësimi i kushtit në paragrafin 4.1.2 (b). Në situata të tilla, është e nevojshme që kreditori të vlerësojë ('të njihet me') aktivet bazë të veçantë ose flukset monetare për të përcaktuar nëse flukset monetare kontraktuale të aktivit financiar të klasifikuar janë pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar. Në qoftë se kushtet e aktivit financiar çojnë në flukse monetare të tjera ose kufizojnë flukset e mjeteve monetare në një mënyrë që nuk është në pajtueshmëri me pagesat e principalit dhe të interesit, aktiv i financiar nuk i plotëson kushtet në paragrafin 4.1.2 (b). Nëse aktivet bazë janë aktive financiare ose jo-financiare në vetvete nuk ndikojnë në këtë vlerësim.
- B4.1.18 Nëse një karakteristikë e fluksit monetar kontraktual nuk është e vërtetë, kjo nuk ndikon në klasifikimin e një aktivi financiar. Një karakteristikë e fluksit monetar nuk është e vërtetë në qoftë se ajo ndikon në flukset monetare kontraktuale të instrumentit vetëm kur ndodh një ngjarje që është shumë e rrallë, tepër e parregullt dhe nuk ka shumë gjasë të ndodhë.
- B4.1.19 Në pothuajse çdo transaksion kreditimi, instrumenti i kreditorit renditet në lidhje me instrumentet e kreditorëve të tjerë të debitorit. Një instrument që është në vartësi të instrumentave të tjerë mund të ketë flukse monetare kontraktuale që janë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar në qoftë se mospagesa nga ana e debitorit është një shkelje e kontratës dhe mbajtësi ka të drejtën kontraktuale mbi shumën e papaguar të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar edhe në rast falimentimi të debitorit. Për shembull, një llogari e arkëtueshme tregtare që rendit kreditorin e saj si kreditor të përgjithshëm do të kualifikohet si pagesë e principalit dhe interesit mbi shumën principale të papaguar. Ky është rasti edhe nëse debitori jep kredi që janë të kolateralizuara, i cili në rast falimentimi do t'i japë prioritet mbajtësit të borxhit kundrejt pretendimeve të kreditorit të përgjithshëm në lidhje me kolateralin, por nuk ndikon në të drejtën kontraktuale të kreditorit të përgjithshëm për shumën e papaguar të principalit dhe shumave të tjera për t'u paguar.

Instrumentet e lidhura kontraktualisht

- B4.1.20 Në disa lloje transaksionesh, një njësi ekonomike mund t'u japë përparësi pagesave për mbajtësit e aktiveve financiare duke përdorur instrumente të shumta të lidhura kontraktualisht që krijojnë përqendrim të rrezikut të kredisë (këstet). Çdo këst ka një renditje varësie që përcakton rendin në të cilin çdo fluks monetar i krijuar nga emetuesi i caktohet këstit. Në situata të tilla, mbajtësit e një kësti kanë të drejtën për pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar vetëm në qoftë se emetuesi gjeneron flukse monetare të mjaftueshme për t'u përgjigjur kësteve sipas renditjes më të lartë.
- B4.1.21 Në transaksione të tilla, një këst ka karakteristikat e fluksit monetar që janë pagesat e principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar vetëm nëse:
- (a) kushtet kontraktuale të këstit të vlerësuar për klasifikim (pa shqyrtuar grupin bazë të instrumenteve financiare) shkaktjnë flukse monetare të cilat janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar (p.sh. norma e interesit për këstin nuk lidhet me një indeks të mallrave);
  - (b) grupi bazë i instrumenteve financiare ka karakteristikat e fluksit monetar të përcaktuara në paragrafët B4.1.23 dhe B4.1.24; dhe
  - (c) ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë në grupimin bazë të instrumenteve financiare të pandara në këste është i barabartë me ose më i ulët se sa ekspozimi ndaj rrezikut të

kredisë të grupimit bazë të instrumenteve financiare (për shembull, ky kusht do të plotësohet nëse grupi bazë i instrumenteve do të zvogëlohet me 50 përqind si pasojë e humbjeve të kredisë dhe në të gjitha rrethanat kësti do të ulej 50 përqind ose më pak).

- B4.1.22 Një njësi ekonomike duhet të kërkojë deri sa ajo mund të identifikojë grupin bazë të instrumentave që krijojnë (jo t'i anashkalojë) flukse monetare. Ky është grupi themelor i instrumenteve financiare.
- B4.1.23 Grupi bazë duhet të përmbajë një ose më shumë instrumente që kanë flukse monetare kontraktuale që janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar.
- B4.1.24 Grupi bazë i instrumenteve mund të përfshijë edhe instrumentet që:
- (a) pakësojnë ndryshueshmërinë e fluksit monetar të instrumenteve në paragrafin B4.1.23 dhe, kur kombinohet me instrumentet në paragrafin B4.1.23, çon në flukse monetare të cilat janë vetëm pagesa të principalit dhe të interesit mbi shumën principale të papaguar (p.sh. një normë interesi maksimale apo minimale ose një kontratë që zvogëlon rrezikun e kredisë në disa ose të gjitha instrumentet në paragrafin B4.1.23); ose
  - (b) lidh flukset monetare të kësteve me flukset e mjeteve monetare të grupit të instrumenteve bazë në paragrafin B4.1.23 për të adresuar diferencat në dhe vetëm në:
    - (i) normën e interesit kur është fikse apo e luhatshme;
    - (ii) monedhën në të cilën janë të shprehura flukset e mjeteve monetare, duke përfshirë edhe inflacionin në këtë monedhë; ose
    - (iii) afatin e flukseve monetare.
- B4.1.25 Nëse ndonjë instrument në grup nuk i plotëson kushtet në paragrafin B4.1.23 ose paragrafin B4.1.24, nuk plotësohet kushti në paragrafin B4.1.21 (b).
- B4.1.26 Nëse mbajtësi nuk mund të vlerësojë kushtet në paragrafin B4.1.21 në njohjen fillestare, kësti duhet të matet me vlerën e drejtë. Nëse grupi bazë i instrumenteve mund të ndryshojë pas njohjes fillestare në mënyrë të tillë që grupi nuk mund të plotësojë kushtet në paragrafët B4.1.23 dhe B4.1.24, kësti nuk i plotëson kushtet në paragrafin B4.1.21 dhe duhet të matet me vlerën e drejtë.

Opsioni për të përcaktuar një aktiv financiar ose pasiv financiar me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes (nenet 4.1 dhe 4.2)

- B4.1.27 Në përputhje me kushtet në paragrafët 4.1.5 dhe 4.2.2, ky SNRF lejon një njësi ekonomike të përcaktojë një aktiv financiar, një detyrim financiar, ose një grup të instrumenteve financiare (aktive financiare, detyrime financiare ose të dyja) me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes me kusht që duke vepruar kështu rezulton në një informacion më të përshtatshëm.
- B4.1.28 Vendimi i një njësie ekonomike për të përcaktuar një aktiv financiar ose pasiv financiar me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes është i ngjashëm me një zgjedhje të politikës kontabël (edhe pse, ndryshe nga një zgjedhje e politikës kontabël, nuk është e nevojshme të zbatohet në mënyrë të qëndrueshme për të gjitha transaksionet e ngjashme). Kur njësia ekonomike mund të bëjë një zgjedhje të tillë, paragrafi 14 (b) i SNK 8 kërkon që politika e zgjedhur të çojë në pasqyra financiare që japin informacion më të besueshëm dhe më të rëndësishëm për efektet e transaksioneve, ngjarjeve dhe kushteve të tjera në pozicionin

financiar të njësisë ekonomike, performancën financiare ose flukset monetare. Për shembull, në rastin e caktimit të një pasivi financiar si pasiv me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, paragrafi 4.2.2 përcakton dy rrethanat kur duhet të plotësohet kërkesa për më shumë informacion përkatës. Prandaj, për të bërë këtë përcaktim në përputhje me paragrafin 4.2.2, njësia ekonomike duhet të tregojë se ai është në njërin (ose të dyja) prej këtyre dy rrethanave.

Përcaktimi eliminon apo redukton ndjeshëm një mospërputhje të kontabilitetit

- B4.1.29 Matja e një aktivi financiar ose pasivi financiar dhe klasifikimi i ndryshimeve të njohura në vlerën e tij përcaktohet nga klasifikimi i elementit dhe nëse elementi është pjesë e një marrëdhënie mbrojtëse të caktuar. Këto kërkesa mund të krijojnë një mospërputhje të matjes apo të njohjes (nganjëherë referuar si një "mospërputhje kontabël ") kur, për shembull, në mungesë të përcaktimit me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, një aktiv financiar do të klasifikohet më pas si i matur me vlerën e drejtë dhe një pasiv që njësia ekonomike e konsideron të lidhur do të mateg më pas me koston e amortizuar (pa njohur ndryshimet në vlerën e drejtë). Në rrethana të tilla, një njësi ekonomike mund të nxjerrë përfundimin se pasqyrat e saj financiare do të sigurojnë informacion më të përshtatshëm nëse edhe aktivi, dhe pasivi janë të matur me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes.
- B4.1.30 Shembujt e mëposhtëm tregojnë se, kur mund të përmbushet ky kusht. Në të gjitha rastet, një njësi ekonomike mund ta përdorë këtë kusht për të përcaktuar aktivet financiare ose pasivet financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes vetëm nëse plotëson parimin në paragrafin 4.1.5 ose 4.2.2 (a).
- (a) Një njësi ekonomike ka pasive sipas kontratave të sigurimit, matja e të cilave përfshin informacionin aktual (siç lejohet nga SNRF 4, paragrafi 24), ndërsa aktivet financiare, që konsiderohen të lidhura do të mateshin me koston e amortizuar.
  - (b) Një njësi ekonomike ka aktive financiare, pasive financiare ose të dyja bashkë që kanë një rrezik, të tillë si rrezikun e normës së interesit, që shkakton ndryshime të kundërta në vlerën e drejtë që tentojnë të kompensojnë njëri-tjetrin. Megjithatë, vetëm disa nga instrumentet do të maten me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes (dmth. janë derivativë, ose janë të klasifikuar si të mbajtur për tregtim). Mund të jetë edhe rasti që kërkesat për kontabilitetin mbrojtës nuk janë plotësuar, për shembull për shkak se nuk janë plotësuar kërkesat për efektivitetin në paragrafin 88 të SNK 39.
  - (c) Një njësi ekonomike ka aktive financiare, pasive financiare ose të dyja bashkë që kanë një rrezik, të tillë si rrezikun e normës së interesit, që shkakton ndryshime të kundërta në vlerën e drejtë që tentojnë të kompensojnë njëri-tjetrin dhe njësia ekonomike nuk i kualifikon për kontabilitet mbrojtës për shkak se asnjë nga instrumentet nuk është një derivativ. Për më tepër, në mungesë të kontabilitetit mbrojtës ka një mospërputhje të konsiderueshme në njohjen e fitimeve dhe të humbjeve neto. Për shembull, njësia ekonomike ka financuar një grup të caktuar kredish duke emetuar obligacione tregtare me ndryshime në vlerën e drejtë që tentojnë të kompensojnë njëri-tjetrin. Nëse, përveç kësaj, njësia ekonomike blen dhe shet rregullisht obligacione, por rrallë, ose ndonjëherë, blen dhe shet huat, raportimi si i huave dhe i obligacioneve me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes eliminon mospërputhjen në momentin e njohjes së fitimeve dhe humbjeve neto që ndryshe do të rezultonin nga matja e tyre me koston e amortizuar dhe njohjen e një fitimi ose humbjeje çdo herë që një obligacion riblihet.
- B4.1.31 Në raste të tilla, si ato të përshkruara në paragrafin e mësipërm, në njohjen fillestare, për të caktuar aktivet financiare dhe pasivet financiare që nuk maten ndryshe veçse me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes mund të eliminohen ose reduktohen ndjeshëm mospërputhjet e matjes ose të njohjes dhe të jepet më shumë informacion përkatës. Për qëllime praktike, njësia ekonomike nuk duhet të hyjë në të gjitha aktivet dhe pasivet duke

shkaktuar mospërputhje për matjen apo njihjen pikërisht në të njëjtën kohë. Një vonesë e arsyeshme është e lejuar me kusht që çdo transaksion përcaktohet si me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes në njihjen e tij fillestare dhe, në këtë kohë, çdo transaksion i mbetur pritet të ndodhë.

- B4.1.32 Nuk do të ishte e pranueshme të përcaktohen vetëm disa prej aktiveve financiare dhe pasiveve financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes që shkaktajnë mospërputhje nëse në këtë mënyrë nuk do të eliminohej ose zvogëlohej ndjeshëm mospërputhja dhe pra nuk do të kishte më shumë informacion të përshtatshëm. Megjithatë, do të ishte e pranueshme të përcaktohen vetëm disa nga një numër aktivesh financiare të ngjashme ose pasivesh financiare të ngjashme, nëse duke vepruar kështu arrihet një zvogëlim i ndjeshëm (dhe ndoshta një ulje më e madhe se përcaktimet e tjera të lejueshme) i mospërputhjes. Për shembull, supozojmë një njësi ekonomike ka një numër pasivesh financiare të ngjashme me një shumë prej 100NJM dhe një numër aktivesh financiare të ngjashme me një shumë prej 50NJM, por që janë të matura në baza të ndryshme. Njësia ekonomike mund të zvogëlojë ndjeshëm mospërputhjen në matje duke i përcaktuar në njihjen fillestare të gjitha aktivet, por vetëm disa nga pasivet (për shembull, pasivet individuale me një total të kombinuar prej 45NJM) me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes. Megjithatë, për shkak se përcaktimi si me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes mund të zbatohet vetëm për një instrument financiar në tërësi, njësia ekonomike në këtë shembull duhet të caktojë një ose më shumë pasive në tërësinë e tyre. Ajo nuk mund të përcaktojë ose një përbërës të një pasivi (p.sh. ndryshimet në vlerë që i takojnë vetëm një rreziku, të tilla si ndryshimet në normën e interesit bazë), ose një pjesë (dmth. përqindje) të një pasivi.

Një grup i pasiveve ose aktiveve financiare dhe i pasiveve financiare që menaxhohen dhe performanca e tyre vlerësohet mbi bazën e vlerës së drejtë

- B4.1.33 Një njësi ekonomike mund të menaxhojë dhe të vlerësojë performancën e një grupi pasivesh financiare ose aktivesh financiare dhe pasivesh financiare në mënyrë të tillë që duke matur këtë grup me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes merret një informacion më i përshtatshëm. Në këtë rast, fokusi është në mënyrën se si njësia ekonomike menaxhon dhe vlerëson performancën, se sa në natyrën e instrumenteve financiare.
- B4.1.34 Për shembull, një njësi ekonomike mund ta përdorë këtë kusht për të përcaktuar pasivet financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes nëse plotëson parimin në paragrafin 4.2.2 (b) dhe njësia ekonomike ka aktive financiare dhe detyrime financiare që ndajnë një ose më shumë rrezeqe dhe këto rrezeqe janë të menaxhuara dhe vlerësohen në bazë të vlerës së drejtë, në përputhje me një politikë të dokumentuar të menaxhimit të aktiveve dhe pasiveve. Një shembull mund të jetë një njësi ekonomike që ka emetuar "produkte të strukturuar" që përbajnë derivativë të shumtë të përfshirë dhe menaxhon rrezeqet që rezultojnë mbi bazën e vlerës së drejtë duke përdorur një përzierje të instrumenteve derivative dhe financiare joderivative.
- B4.1.35 Siç vërehet më sipër, ky kusht mbështetet në mënyrën se si njësia ekonomike menaxhon dhe vlerëson performancën e grupit të instrumenteve financiare në shqyrtim. Prandaj, një njësi ekonomike (subjekt i kërkesës së përcaktimit në njihjen fillestare) që i përcakton pasivet financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes në bazë të këtij kushti, do të përcaktojë të gjitha detyrimet e përshtatshme financiare që janë menaxhuar dhe vlerësuar së bashku.
- B4.1.36 Dokumentimi i strategjisë së njesisë ekonomike nuk duhet të jetë gjithëpërfshirës, por duhet të jetë i mjaftueshëm për të dëshmuar përputhjen me paragrafin 4.2.2 (b). Dokumentimi i tillë nuk është i nevojshëm për çdo zë individual, por mund të jetë mbi një bazë portofoli. Për shembull, në qoftë se sistemi i menaxhimit të performancës për një

departament-siç është miratuar nga personeli drejtues kryesor i njësisë ekonomike- tregon qartë se performanca e tij vlerësohet në bazë të kthimit total, nuk kërkohet dokumentim i mëtejshëm për të demonstruar pajtueshmërinë me paragrafin 4.2.2 (b).

Derivatvët e përfshirë (seksioni 4.3)

- B4.3.1 Kur një njësi ekonomike bëhet palë në një kontratë hibride me një instrument bazë që nuk është një aktiv brenda objektit të këtij SNRF-je, paragrafi 4.3.3 kërkon që njësia ekonomike të identifikojë çdo derivativ të përfshirë, të vlerësojë nëse është e nevojshme të jenë të ndarë nga kontrata bazë dhe, për ata që kërkohet të jenë të ndarë, të maten derivativët me vlerën e drejtë në njohjen fillestare dhe më pas.
- B4.3.2 Nëse një kontratë bazë nuk e ka deklaruar apo paracaktuar maturimin dhe paraqet një interes të mbetur në aktivet neto të një njësie ekonomike, atëherë karakteristikat e saj ekonomike dhe rreziqet janë ato të një instrumenti të kapitalit neto, dhe një derivativ i përfshirë do të duhet të ketë karakteristikat e kapitalit që lidhen me të njëjtën njësi ekonomike që të konsiderohet si i lidhur ngushtë. Nëse kontrata bazë nuk është një instrument kapitali neto dhe plotëson përkufizimin e një instrumenti financiar, atëherë karakteristikat e saj ekonomike dhe rreziqet janë ato të një instrumenti borxhi.
- B4.3.3 Një derivativ i përfshirë pa opSION (i tillë si një kontratë e të ardhmes) ndahet nga kontrata bazë e tij mbështetur në kushtet thelbësore të paraqitura apo të nënkuptuara, në mënyrë që të ketë një vlerë të drejtë zero në njohjen fillestare. Një derivativ i përfshirë bazuar në opSION (i tillë si një kontratë me opSION kthimi, blerje, me kufi maksimal, kufi minimal ose shkëmbimi) ndahet nga kontrata bazë e tij mbështetur në kushtet e caktuara në funksion të opSIONIT. Shuma fillestare kontabël e instrumentit bazë është shuma e mbetur pasi ndahet derivativi i përfshirë.
- B4.3.4 Në përgjithësi, derivativët e shumfishtë të përfshirë në një kontratë të vetme hibride trajtohen si një përbërës i vetëm i derivativit të përfshirë. Megjithatë, derivativët e përfshirë që klasifikohen si kapital neto (shih SNK 32) trajtohen veças nga ato të klasifikuar si aktive ose pasive. Përveç kësaj, nëse një kontratë hibride ka më shumë se një derivativ të përfshirë dhe këta derivativë lidhen me ekspozime të ndryshme ndaj rrezikut dhe janë lehtësisht të ndashëm dhe të pavarur nga njëri-tjetri, ata trajtohen veçmas nga njëri-tjetri.
- B4.3.5 Karakteristikat ekonomike dhe rreziqet e një derivativi të përfshirë nuk janë të lidhura ngushtë me kontratën bazë (paragrafi 4.3.3 (a)) në shembujt e mëposhtëm. Në këta shembuj, duke supozuar se janë plotësuar kushtet në paragrafin 4.3.3 (b) dhe (c), një njësi ekonomike i trajton derivativët e përfshirë veçmas nga kontrata bazë.
- (a) Një kontratë me opSION e përfshirë në një instrument që i jep mundësi mbajtësit të kërkojë nga lëshuesi të riblejë instrumentin për një shumë mjetesh monetare ose aktive të tjera, që ndryshon në bazë të ndryshimit të çmimit të kapitalit ose të mallrave ose indeksit, nuk është e lidhur ngushtë me një instrument borxhi bazë.
  - (b) Një opSION apo një parashikim automatik për të zgjatur kohën e mbetur deri në maturim të një instrumenti borxhi nuk është i lidhur ngushtë me instrumentin bazë të borxhit nëse nuk ka një rregullim në harmoni me normën e përafërt aktuale të interesit të tregut në kohën e shtrirjes. Në qoftë se një njësi ekonomike emeton një instrument borxhi dhe mbajtësi i tij shkruan një opSION blerjeje për instrumentin e borxhit me një palë të tretë, emetuesi e trajton opSIONIN e blerjes si një zgjatje të afatit të maturimit të instrumentit të borxhit me kusht që emetuesit mund t'i kërkojë të marrë pjesë në ose të lehtësojë ritregtimin e instrumentit të borxhit, si rezultat i ushtrimit të opSIONIT.
  - (c) Interesi i indeksuar i kapitalit ose pagesat e principalit të përfshira në një instrument borxhi ose në kontratën e sigurimit - me të cilin shuma e interesit ose e principalit është e indeksuar me vlerën e instrumenteve të kapitalit - nuk janë të lidhura ngushtë

me instrumentin bazë, sepse rreziqet e natyrshme në derivativin bazë dhe të përfshirë janë të ndryshme.

- (d) Interesi i indeksuar i mallit ose pagesat e principalit të përfshirë në një instrument borxhi ose kontratës e sigurimit - me të cilin shuma e interesit ose principalit është indeksuar me çmimin e një malli (i tillë si ari) – nuk janë të lidhura ngushtë me instrumentin bazë për shkak se rreziqet e natyrshme në derivativin bazë dhe të përfshirë janë të ndryshme.
- (e) Një opsjon blerje, kthimi apo parapagimi i përfshirë në një kontratë bazë borxhi ose kontratë bazë sigurimi nuk është i lidhur ngushtë me kontratën bazë nëse:
  - (i) çmimi i ushtrimit të opsjonit është përafërsisht i barabartë, në çdo datë të ushtrimit, me koston e amortizuar të instrumentit bazë të borxhit ose vlerën kontabël të kontratës bazë të sigurimit; ose
  - (ii) çmimi i ushtrimit të një opsjoni parapagimi rimbursos huadhënësin për një shumë deri në vlerën e përafërt aktuale të interesit të humbur për periudhën e mbetur të kontratës bazë. Interesi i humbur është produkt i shumës së principalit të parapaguar shumëzuar me normën diferenciale të interesit. Norma diferenciale e interesit është tejkalimi i normës së interesit efektiv të kontratës bazë mbi normën e interesit efektiv të njësisë ekonomike që do të merrte në datën e parapagimit nëse ajo riinveston shumën e principalit të parapaguar në një kontratë të ngjashme për periudhën e mbetur të kontratës bazë.

Vlerësimi nëse opsjoni i blerjes apo kthimit është i lidhur ngushtë me kontratën bazë të borxhit bëhet para se të ndahet elementi i kapitalit neto të një instrumenti borxhi të konvertueshëm në përputhje me SNK 32.

- (f) Derivatvët e kredisë, që janë të përfshirë në një instrument bazë borxhi dhe lejojnë njëri palë ('përfituesin') të transferojë rrezikun e kredisë të një aktivi të veçantë reference, të cilin nuk mund ta ketë, tek një palë tjetër ('garantuesi'), nuk janë të lidhura ngushtë me instrumentin bazë të borxhit. Derivatvë të tillë të kredisë lejojnë garantuesin të marrë përsipër rrezikun e kredisë lidhur me aktivin e referencës pa e zotëruar drejtpërdrejt atë.

B4.3.6 Një shembull i një kontrate hibride është një instrument financiar që i jep mbajtësit të drejtën për t'ia kthyer përsëri instrumentin financiar emetuesit në këmbim të një shume njetesh monetare ose aktivesh të tjera financiare që ndryshon në bazë të ndryshimit në një indeks të kapitalit neto apo mallrave që mund të rritet ose zvogëlohet (një 'instrumenti i kthimit të aksionit'). Vetëm nëse emetuesi në njohjen fillestare i përcakton instrumentet e kthimit të aksioneve si një pasiv financiar me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, është e nevojshme të ndahet një derivativ i përfshirë (p.sh. pagesa e principalit të indeksuar) sipas paragrafit 4.3.3, sepse kontrata bazë është një instrument borxhi sipas paragrafit B4.3.2 dhe pagesa e principalit të indeksuar nuk është e lidhur ngushtë me një instrument bazë të borxhit sipas paragrafit B4.3.5 (a). Meqë pagesa e principalit mund të rritet dhe të ulet, derivativi i përfshirë është një derivativ pa opsjon, vlera e të cilit është e indeksuar me variabël bazë.

B4.3.7 Në rastin e një instrumenti të kthyeshëm që mund të kthehet përsëri në çdo kohë për një shumë njetesh monetare të barabartë me një pjesë proporcionale të vlerës neto të aktivit të një njësie ekonomike (të tilla si njësitë e një fondi të përbashkët të hapur ose disa produkte investimesh të lidhura me njësinë), efekti i ndarjes së një derivativi të përfshirë dhe trajtimi kontabël për çdo përbërës është të matet kontrata hibride me shumën e riblerjes që është e pagueshme në fund të periudhës raportuese, në qoftë se mbajtësi ushtron të drejtën e tij për t'ia kthyer përsëri instrumentin emetuesit.

B4.3.8 Karakteristikat ekonomike dhe rreziqet e një derivativi të përfshirë janë të lidhura ngushtë me karakteristikat ekonomike dhe rreziqet e kontratës bazë në shembujt e mëposhtëm. Në

këta shembuj, një njësi ekonomike nuk i trajton derivativët e përfshirë veçmas nga kontrata bazë.

- (a) Një derivativ i përfshirë në të cilin baza është një normë interesi ose indeksi i normës së interesit që mund të ndryshojë shumë e interesit, që ndryshe do të paguhej ose arkëtohej nga një kontratë bazë borxhi me interes ose një kontratë sigurimi e lidhur ngushtë me kontratën bazë përveç nëse kontrata hibride mund të shlyhet në një mënyrë të tillë që mbajtësi nuk do të mbulonte kryesisht të gjithë investimin e tij të njohur, ose derivativi i përfshirë mundet të paktën të dyfishojë normën fillestare të kthimit mbi kontratën bazë për mbajtësin dhe mund të çojë në një normë kthimi që është të paktën dyfish i asaj të tregut për një kontratë me kushte të njëjta si kontrata bazë.
- (b) Një derivativ me kufi maksimal ose minimal i përfshirë në normën e interesit të një kontrate borxhi ose kontratë sigurimi është i lidhur ngushtë me kontratën bazë, me kusht që kufiri maksimal në ose mbi normën e tregut të interesit dhe ai minimal është në ose nën normën e tregut të interesit kur kontrata emetohet, dhe kufiri maksimal ose minimal është i ndikuar nga lidhja me kontratën bazë. Në mënyrë të ngjashme, dispozitat e përfshira në një kontratë për të blerë ose shitur një aktiv (p.sh. një mall) që vendosin një kufi maksimal dhe minimal mbi çmimin që duhet paguar ose arkëtuar për aktivin janë të lidhura ngushtë me kontratën bazë nëse të dy kufijtë janë pa para në fillimin e kontratës dhe nuk janë të ndikuar.
- (c) Një derivativ në monedhë të huaj, që ofron një seri pagesash të principalit ose të interesit të shprehura në monedhë të huaj dhe ka të përfshirë në një instrument borxhi (p.sh. një obligacion në monedhë të dyfishtë), është i lidhur ngushtë me instrumentin bazë të borxhit. Një derivativ i tillë nuk është i ndarë nga instrumenti bazë, sepse SNK 21 kërkon që fitimet dhe humbjet neto në monedhë të huaj nga zërat monetarë të njihen në fitim ose humbje.
- (d) Një derivativ në monedhë të huaj i përfshirë në një kontratë bazë që është një kontratë sigurimi ose një instrument jofinanciar (si një kontratë për blerjen ose shitjen e një zëri jofinanciar, ku çmimi është i shprehur në monedhë të huaj), është i lidhur ngushtë me kontratën bazë po qe se është i ndikuar, nuk përmban një tipar opsioni, dhe kërkon pagesa të shprehura në një nga monedhat e mëposhtme:
  - (i) në monedhën funksionale të çdo pale të rëndësishme të kësaj kontrate;
  - (ii) në monedhën në të cilën zakonisht shprehet çmimi i mallit ose shërbimit përkatës që është blerë ose dorëzuar, në transaksionet tregtare në mbarë botën (të tilla si dollari amerikan për transaksionet e naftës së papërpunuar); ose
  - (iii) një monedhë që përdoret zakonisht në kontratat për të blerë ose shitur zërat jofinanciarë në mjedisin ekonomik në të cilin transaksioni kryhet (p.sh. një monedhë relativisht e qëndrueshme dhe likuide që përdoret zakonisht në transaksionet e biznesit lokal ose të tregtisë së jashtme).
- (e) Një opion parapagimi i përfshirë në një interes të shitur veçmas ose principal të shitur veçmas është i lidhur ngushtë me kontratën bazë nëse kontrata bazë (i) fillimisht rezulton nga ndarja e të drejtës për të arkëtuar flukse monetare kontraktuale të një instrumenti financiar që, në vetvete, nuk përmban një derivativ të përfshirë, dhe (ii) nuk përmban asnjë kusht që nuk ka qenë i pranishëm në kontratën fillestare bazë të borxhit.
- (f) Një derivativ i përfshirë në një kontratë bazë qiraje është i lidhur ngushtë me kontratën bazë nëse derivativi i përfshirë është (i) një indeks i lidhur me inflacionin i tillë si një indeks i pagesave të qirasë për një indeks të çmimeve të konsumit (me kusht që qiraja nuk është e ndikuar dhe indeksi lidhet me inflacionin në mjedisin e vet ekonomik të njësisë ekonomike), (ii) qiratë e kushtëzuara në bazë të shitjeve përkatëse ose (iii) qiratë e kushtëzuara në bazë të normave variabël të interesit.

- (g) Një veti lidhëse e përfshirë në një instrument financiar bazë ose në një kontratë sigurimi bazë është e lidhur ngushtë me instrumentin bazë ose kontratën bazë nëse pagesat e shprehura në njësi janë të matura me vlerën aktuale të njësisë që pasqyrojnë vlerat e drejta të aktiveve të fondit. Një veti lidhëse është një term kontraktual që kërkon pagesa të shprehura në njësitë e një fondi investimesh të brendshme ose të jashtme.
- (h) Një derivativ i përfshirë në një kontratë sigurimi është i lidhur ngushtë me kontratën bazë të sigurimit, nëse derivativi i përfshirë dhe kontrata bazë e sigurimit janë kaq të ndërruar sa që një njësi ekonomike nuk mund ta matë derivativin e përfshirë në mënyrë të veçantë (dmth. pa marrë parasysh kontratën bazë).

Instrumentet që përmbajnë derivativët e përfshirë

- B4.3.9 Siç është përmendur në paragrafin B4.3.1, kur një njësi ekonomike bëhet palë në një kontratë hibride me një bazë që nuk është një aktiv brenda objektit të këtij SNRF-je dhe me një ose më shumë derivativë të përfshirë, paragrafi 4.3.3 kërkon që njësi ekonomike për të identifikuar derivativë të tillë të përfshirë, të vlerësojë nëse është e nevojshme të jenë të ndarë nga kontrata bazë, dhe për ata që është e nevojshme të ndahen, mat derivativët me vlerën e drejtë në njohjen fillestare dhe më pas. Këto kërkesa mund të jenë më komplekse, ose të çojnë në matje më pak të besueshme, sesa matja e tërë instrumentit me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes. Për këtë arsye ky SNRF lejon të përcaktohet me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes e tërë kontrata hibride.
- B4.3.10 Ky përcaktim mund të përdoret nëse paragrafi 4.3.3 kërkon që derivativët e përfshirë të ndahen nga kontrata bazë, ose ndalon një ndarje të tillë. Megjithatë, paragrafi 4.3.5 nuk do të justifikonte caktimin e kontratës hibride me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes në rastet e përcaktuara në paragrafin 4.3.5 (a) dhe (b) sepse duke bërë kështu nuk do të zvogëlohej kompleksiteti ose të rritej besueshmëria.

Rivlerësimi i derivativëve të përfshirë

- B4.3.11 Në përputhje me paragrafin 4.3.3, një njësi ekonomike do të vlerësojë nëse një derivativ i përfshirë është e nevojshme të jetë i ndarë nga kontrata bazë dhe të trajtohet si një derivativ, kur njësi ekonomike më parë bëhet palë e kontratës. Rivlerësimi i mëposhëm është i ndaluar nëse nuk ka një ndryshim në kushtet e kontratës që modifikon në mënyrë të konsiderueshme flukset monetare që përndryshe do të kërkoreshin sipas kontratës, rast në të cilin është i nevojshëm rivlerësimi. Një njësi ekonomike përcakton nëse është i rëndësishëm një modifikim në flukset monetare duke pasur parasysh shkallën në të cilën kanë ndryshuar flukset monetare të pritshme në të ardhmen të lidhura me derivativin e përfshirë, kontrata bazë ose që të dyja dhe nëse ndryshimi është i rëndësishëm në lidhje me flukset monetare të pritshme më parë në kontratë.
- B4.3.12 Paragrafi B4.3.11 nuk aplikohet për derivativët e përfshirë në kontratat e përfituara në:
- (a) një kombinim biznesi (siç përcaktohet në SNRF 3 *Kombinimet e Biznesit*);
  - (b) një kombinim të njësive ekonomike ose bizneseve nën kontroll të përbashkët siç përshkruhet në paragrafët B1-B4 të SNRF 3; ose
  - (c) formimin e një sipërmarrje të përbashkët siç përcaktohet në SNRF 11 *Marrëveshjet e Përbashkëta*
- ose rivlerësimin e tyre të mundshëm në datën e blerjes.¹

¹ SNRF 3 trajton blerjen e kontratave të derivativëve të trupëzuar në një kombinim biznesi.

Riklasifikimi i aktiveve financiare (seksioni 4.4)

- B4.4.1 Paragrafi 4.4.1 kërkon që një njësi ekonomike të riklasifikojë aktivet financiare nëse ndryshon objektivi i modelit të biznesit të njësisë ekonomike për menaxhimin e këtyre aktiveve financiare. Këto ndryshime pritet të jenë shumë të rralla. Këto ndryshime duhet të përcaktohen nga drejtimi i lartë i njësisë ekonomike, si rezultat i ndryshimeve të jashtme dhe të brendshme dhe duhet të jenë të rëndësishme për veprimtaritë e njësisë ekonomike dhe të demonstrueshme ndaj palëve të jashtme. Shembuj të një ndryshimi në modelin e biznesit përfshijnë si në vijim:
- (a) Një njësi ekonomike ka një portofol të kredive tregtare që i mban për t' i shitur në afat të shkurtër kohor. Njësia ekonomike blen një kompani që menaxhon kreditë tregtare dhe ka një model biznesi që i mban kreditë në mënyrë që të mbledhë flukset monetare kontraktuale. Portofoli i kredive tregtare nuk është më për shitje, dhe menaxhohet tani së bashku me kreditë tregtare të blera dhe të gjitha mbahen për të mbledhur flukse monetare kontraktuale.
  - (b) Një firmë e shërbimeve financiare vendos të mbyllë biznesin e shitjes me pakicë të hipotekave. Ky biznes nuk pranon më biznes të ri dhe firma e shërbimeve financiare është përfshirë në mënyrë aktive në marketingun e portofolit të kredive hipotekare për shitje.
- B4.4.2 Një ndryshim në objektivin e modelit të biznesit të njësisë ekonomike duhet të kryhet para datës së riklasifikimit. Për shembull, nëse një firmë e shërbimeve financiare vendos në 15 shkurt të mbyllë biznesin e saj të hipotekimit dhe kështu duhet të riklasifikojë të gjitha aktivet financiare të prekura më 1 prill (pra ditën e parë të periudhës tjetër raportuese të njësisë ekonomike), njësia ekonomike nuk duhet të pranojë biznesin e ri të shitjes me pakicë të kredive hipotekare ose të angazhohet në aktivitete në përputhje me modelin e saj të biznesit pas 15 shkurtit.
- B4.4.3 Në vijim nuk janë ndryshime në modelet e biznesit:
- (a) një ndryshim në qëllimin përse i përket aktiveve financiare të veçanta (edhe në rrethanat e ndryshimeve të rëndësishme në kushtet e tregut).
  - (b) zhdukja e përkohshme e një tregu të caktuar për aktivet financiare.
  - (c) transferimi i aktiveve financiare në mes pjesëve të njësisë ekonomike me modele të ndryshme biznesi.

Matja (kapitulli 5)

Matja fillestare (seksioni 5.1)

- B5.1.1 Vlera e drejtë e një aktivi financiar në njohjen fillestare është, zakonisht, çmimi i transaksionit (dmth. vlera e drejtë e shumës së dhënë ose të marrë, **shih gjithashtu paragrafin B5.1.2A dhe SNRF 13**). Megjithatë, nëse një pjesë e shumës së dhënë ose të marrë është për diçka tjetër, përveç instrumentit financiar, një njësi ekonomike do të matë vlerën e drejtë të instrumentit financiar. Për shembull, vlera e drejtë e një huaje ose llogari të arkëtueshme afatgjatë, që nuk mbart interes mund të matet si vlera aktuale e të gjitha arkëtimeve të flukseve monetare të ardhshme të skontuara duke përdorur normën(at) mbizotëruese të interesit të tregut (tregjeve), për një instrument të ngjashëm (i ngjashëm si për nga monedha, afati, lloji i normës së interesit dhe faktorë të tjerë) me një përcaktim të ngjashëm të kreditës. Çdo shumë shtesë e huazuar është një shpenzim ose një reduktim i të ardhurave, vetëm nëse nuk kualifikohet për njohje si një lloj tjetër aktivi.
- B5.1.2 Nëse një njësi ekonomike ka nisur një kredi që mbart një normë interesi jashtë tregut (p.sh. 5 përqind, kur norma e tregut për kredi të ngjashme është 8 përqind), dhe merr një tarifë në

fillim si kompensim, njësia ekonomike e njeh kredinë me vlerën e drejtë, d.m.th. neto nga tarifa e marrë.

B5.1.2A Evidenca më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar në njohjen fillestare zakonisht është çmimi i transaksionit (d.m.th. vlera e drejtë e shumës së dhënë ose të marrë, shih gjithashtu SNRF 13). Nëse një njësi ekonomike përcakton se vlera e drejtë në njohjen fillestare ndryshon nga çmimi i transaksionit, siç përmendet në paragrafin 5.1.1A, njësia ekonomike do ta trajtojë këtë instrument në këtë datë si vijon:

- (a) me matjen e kërkuar nga paragrafi 5.1.1, në qoftë se vlera e drejtë evidentohet me anë të një çmimi të kuotuar në një treg aktiv për një aktiv ose pasiv të njëjtë (d.m.th. input të Nivelit 1), ose bazuar në një teknikë vlerësimi që përdor të dhëna vetëm nga tregjet e mbikëqyrura. Një njësi ekonomike do të njohë diferencën midis vlerës së drejtë në njohjen fillestare dhe çmimit të transaksionit, si një fitim ose humbje.
- (b) në të gjitha rastet e tjera, me matjen e kërkuar nga paragrafi 5.1.1, të rregulluar me diferencën e shtyrë midis vlerës së drejtë në njohjen fillestare dhe çmimit të transaksionit. Pas njohjes fillestare, njësia ekonomike do ta njohë këtë diferencë të shtyrë si një fitim ose humbje vetëm në atë masë që ajo vjen nga një ndryshim në një faktor (përfshirë kohën), që pjesëmarrësit e tregut do të kishin parasysh gjatë caktimit të çmimit të aktivit ose pasivit.

Matja e mëpasshme e aktiveve financiare (seksioni 5.2)

B5.2.1 Nëse një instrument financiar, që është njohur më parë si një aktiv financiar, matet me vlerën e drejtë dhe vlera e drejtë e tij bie nën zero, ai është një detyrim financiar i matur në përputhje me paragrafin 4.2.1. Megjithatë, kontrata hibride me instrumente bazë, që janë aktive brenda objektit të këtij SNRF-je, matet gjithmonë në përputhje me paragrafin 4.3.2.

B5.2.2 Shembulli i mëposhtëm ilustron kontabilitetin për kostot e transaksionit në matjen fillestare dhe të mëpasshme të një aktivi financiar të matur me vlerën e drejtë me ndryshimet nëpërmjet të ardhurave të tjera të përgjithshme në përputhje me paragrafin 5.7.5. Një njësi ekonomike blen një aktiv për 100NJM plus një komision blerje për 2NJM. Fillimisht, njësia ekonomike e njeh aktivin me 102NJM. Periudha e raportimit përfundon një ditë më vonë, kur çmimi i kuotuar në treg i aktivit është 100NJM. Nëse aktivi shitet, do të paguhet një komision për 3NJM. Në këtë datë, njësia ekonomike e mat aktivin me 100NJM (pa marrë parasysh komisionin e mundshëm në shitje) dhe njeh një humbje prej 2NJM në të ardhura të tjera të përgjithshme.

B5.2.2A Matja e mëpasshme e një aktivi financiar ose pasivi financiar dhe njohja e mëpasshme e fitimeve dhe humbjeve neto, të përshkruara në paragrafin B5.1.2A, do të jetë në përputhje me kërkesat e këtij SNRF-je.

B5.4.1–B5.4.13 [Fshirë]

Investimet në instrumente të kapitalit neto dhe kontratat për këto investime

B5.4.14 Të gjitha investimet në instrumente kapitali dhe kontratat për këto instrumente duhet të maten me vlerën e drejtë. Megjithatë, në rrethanë të kufizuara, kostoja mund të jetë një vlerësim i duhur i vlerës së drejtë. Ky mund të jetë rasti kur disponohet informacion i pamjaftueshëm i kohëve të fundit për të matur vlerën e drejtë, apo në qoftë se ka një interval të gjerë të matjeve të mundshme të vlerës së drejtë dhe kostoja përfaqëson vlerësimin më të mirë të vlerës së drejtë brenda këtij intervali.

B5.4.15 Treguesit që kostoja mund të mos jetë përfaqësuese e vlerës së drejtë përfshijnë:

- (a) një ndryshim i rëndësishëm në performancën e të investuarit krahasuar me buxhetet, planet apo objektivat.
- (b) ndryshimet në pritshmëritë që objektivat teknike të produktit do të arrihen nga i investuari.
- (c) një ndryshim i rëndësishëm në treg për kapitalin e të investuarit ose produkteve të tij apo i produkteve potenciale.
- (d) një ndryshim i rëndësishëm në ekonominë globale, ose mjedisin ekonomik në të cilin operon i investuari.
- (e) një ndryshim i rëndësishëm në performancën e njërive ekonomike të krahasueshme, ose në vlerësime të nënkuptuara nga tregu i përgjithshëm.
- (f) çështje të brendshme të të investuarit të tilla si mashtrimi, mosmarrëveshjet tregtare, gjyqësore, ndryshimet në menaxhimin apo strategjinë.
- (g) evidenca nga transaksionet e jashtme në kapitalin e të investuarit- ose nga i investuari (të tilla si emetimi i ri i kapitalit), ose nga transferimet e instrumentave të kapitalit ndërmjet palëve të treta.

B5.4.16 Lista në paragrafin B5.4.15 nuk është përfundimtare. Një njësi ekonomike do të përdorë të gjithë informacionin për performancën dhe veprimtaritë e të investuarit që i vihet në dispozicion pas datës së njohjes fillestare. Për sa kohë që secili prej këtyre faktorëve ekziston, ata mund të tregojnë se kostoja mund të mos jetë përfaqësuese e vlerës së drejtë. Në këto raste, njësia ekonomike duhet të matë vlerën e drejtë.

B5.4.17 Kostoja nuk është vlerësimi më i mirë i vlerës së drejtë për investimet në instrumente kapitali neto të kuotuar (ose kontratat për instrumente kapitali të kuotuar).

Fitime dhe humbje neto (seksioni 5.7)

B5.7.1 Paragrafi 5.7.5 lejon një njësi ekonomike të bëjë një zgjedhje të pakthyeshme për të paraqitur në të ardhura të tjera të përgjithshme ndryshimet në vlerën e drejtë të një investimi në një instrument kapitali që nuk mbahet për tregtim. Kjo zgjedhje bëhet bazuar në instrument-për-instrument (dmth. aksion për aksion). Shumat e paraqitura në të ardhura të tjera të përgjithshme nuk do të transferohen më pas në fitim ose humbje. Megjithatë, njësia ekonomike mund të transferojë fitimin ose humbjen neto kumulative brenda kapitalit neto. Dividendët për investime të tilla njihen në fitim ose humbje në përputhje me SNK 18, përveç rastit kur dividendi paraqet qartë një mbulim të një pjese të kostonë së investimit.

B5.7.2 Një njësi ekonomike zbaton SNK 21 *Efektet e Ndryshimeve në Kurset e Këmbimit të Monedhave të Huaja* për aktivet financiare dhe detyrimet financiare që janë zëra monetarë në përputhje me SNK 21 dhe të shprehura në monedhë të huaj. SNK 21 kërkon që çdo fitim dhe humbje neto nga këmbimi i monedhave të huaja për aktivet dhe detyrimet monetare të njihen në fitim ose humbje. Përbën përjashtim një zë monetar që është përcaktuar si një instrument mbrojtës ose në mbrojtje të fluksit të mjeteve monetare (shih paragrafët 95-101 të SNK 39) ose një mbrojtje e një investimi neto (shih paragrafin 102 të SNK 39).

B5.7.3 Paragrafi 5.7.5 lejon një njësi ekonomike të bëjë një zgjedhje të pakthyeshme për të paraqitur në të ardhura të tjera të përgjithshme ndryshimet në vlerën e drejtë të një investimi në një instrument kapitali neto që nuk mbahet për tregtim. Një investim i tillë nuk është një zë monetar. Kështu, fitimi ose humbja neto që është paraqitur në të ardhura të tjera të përgjithshme në përputhje me paragrafin 5.7.5 përfshin çdo përbërës që lidhet me këmbimin e monedhave të huaja.

- B5.7.4 Nëse ka një marrëdhënie mbrojtëse në mes të një aktivi jo-derivativ monetar dhe pasivi jo-derivativ monetar, ndryshimet në përbërësin e monedhës së huaj të këtyre instrumenteve financiare paraqiten në fitim ose humbje.

Pasivet e përcaktuar si me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes

- B5.7.5 Kur një njësi ekonomike përcakton një pasiv financiar si me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes, ajo duhet të përcaktojë nëse paraqitja në të ardhura të tjera të përgjithshme e efekteve të ndryshimeve në rrezikun e kredisë të pasivit do të krijonte ose shtonte një mospërputhje kontabël në fitim ose humbje. Një mospërputhje kontabël do të krijohej apo shtohej, nëse paraqitja e efekteve të ndryshimeve në rrezikun e kredisë në të ardhura të tjera të përgjithshme do të çojë në një mospërputhje më të madhe në fitim ose humbje në qoftë se këto shuma paraqiten në fitim ose humbje.
- B5.7.6 Për të bërë këtë përcaktim, një njësi ekonomike duhet të vlerësojë nëse ajo pret që efektet e ndryshimeve në rrezikun e kredisë të pasivit do të kompensohen në fitim ose humbje nga një ndryshim në vlerën e drejtë të një instrumenti tjetër financiar të matur me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes. Një pritshmëri e tillë duhet të bazohet në një marrëdhënie ekonomike në mes të karakteristikave të pasivit dhe karakteristikave të instrumentit tjetër financiar.
- B5.7.7 Ky përcaktim bëhet në njohjen fillestare dhe nuk rivlerësohet. Për qëllime praktike njësia ekonomike nuk duhet të hyjë në të gjitha aktivet dhe pasivet që shkaktojnë një mospërputhje kontabël saktësisht në të njëjtën kohë. Një shtyrje e arsyeshme lejohet me kushtin që pritet të ndodhin transaksionet e mbetura. Një njësi ekonomike duhet të zbatojë vazhdimisht metodologjinë e saj për të përcaktuar nëse paraqitja në të ardhurat e tjera të përgjithshme të efekteve të ndryshimeve në rrezikun e kredisë të pasivit do të krijojë ose zgjerojë një mospërputhje kontabël në fitim ose humbje. Megjithatë, një njësi ekonomike mund të përdorë metodologji të ndryshme, kur ka marrëdhënie të ndryshme ekonomike në mes të karakteristikave të pasiveve të përcaktuara si me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes dhe karakteristikave të instrumenteve të tjera financiare. SNRF 7 kërkon që njësia ekonomike të japë informacione shpjeguese cilësore në shënimet e pasqyrave financiare në lidhje me metodologjinë e saj për të bërë këtë përcaktim.
- B5.7.8 Nëse do të krijohej apo zgjerohej një mospërputhje, njësia ekonomike duhet të paraqesë të gjitha ndryshimet në vlerën e drejtë (duke përfshirë efektet e ndryshimeve në rrezikun e kredisë), në fitim ose humbje. Nëse nuk do të krijohej apo zgjerohej një mospërputhje, njësia ekonomike është e detyruar të paraqesë efektet e ndryshimeve në rrezikun e kredisë në të ardhura të tjera të përgjithshme.
- B5.7.9 Shumat e paraqitura në të ardhura të tjera të përgjithshme nuk do të transferohen më pas në fitim ose humbje. Megjithatë, njësia ekonomike mund të transferojë fitimin ose humbjen neto kumulativ brenda kapitalit neto.
- B5.7.10 Shembulli i mëposhtëm përshkruan një situatë në të cilën do të krijohej një mospërputhje kontabël në fitim ose humbje, nëse efektet e ndryshimeve në rrezikun e kredisë paraqiten në të ardhura të tjera të përgjithshme. Një bankë huash hipotekare ofron kredi për konsumatorët dhe i financon këto kredi duke shitur obligacione me karakteristikat e përputhjes (p.sh. shuma e papaguar, profili i shlyerjes, afati dhe monedha) në treg. Kushtet kontraktuale të kredisë e lejojnë konsumatorin e kredisë hipotekare të parapagujë kredinë e tij (dmth. plotëson detyrimin e tij ndaj bankës), duke blerë obligacionin përkatës me vlerën e drejtë në treg dhe duke ia dhënë atë bankës. Si rezultat i kësaj të drejte parapagimi kontraktuale, në qoftë se cilësia e kredisë e obligacionit përkeqësohet (dhe, në këtë mënyrë, zvogëlohet vlera e drejtë e pasivit të bankës), vlera e drejtë e aktivit të kredisë hipotekare të bankës zvogëlohet. Ndryshimi në vlerën e drejtë të aktivit pasqyron të drejtën kontraktuale të konsumatorit të kredisë hipotekare për ta parapaguar kredinë duke blerë obligacione bazë me vlerën e drejtë (e cila, në këtë shembull, është ulur) dhe duke ia

livruar këto obligacione bankës hipotekare. Prandaj, efektet e ndryshimeve në rrezikun e kredisë të pasivit (obligacionit) do të kompensohen në fitimin ose humbjen nga një ndryshim korrespondues në vlerën e drejtë të një aktivi financiar (kredisë). Në qoftë se efektet e ndryshimeve në rrezikun e pasivit të kredisë paraqiten në të ardhura të tjera të përgjithshme do të kishte një mospërputhje kontabël në fitim ose humbje. Prandaj, banka hipotekare është e detyruar të paraqesë të gjitha ndryshimet në vlerën e drejtë të pasivit (duke përfshirë efektet e ndryshimeve në rrezikun e kredisë të pasivit) në fitim ose humbje.

- B5.7.11 Në shembullin në paragrafin B5.7.10, ka një lidhje kontraktuale midis efekteve të ndryshimeve në rrezikun e kredisë së pasivit dhe ndryshimeve në vlerën e drejtë të aktivit financiar (dmth. si rezultat i të drejtës kontraktuale të konsumatorit të kredisë hipotekare për ta parapaguajë atë duke blerë obligacion me vlerën e drejtë dhe duke ia livruar bankës). Megjithatë, një mospërputhje kontabël mund të ndodhë edhe në mungesë të një lidhje kontraktuale.
- B5.7.12 Për qëllime të zbatimit të kërkesave në paragrafët 5.7.7 dhe 5.7.8, një mospërputhje kontabël nuk shkaktohet vetëm nga metoda e matjes, që një njësi ekonomike përdor për të përcaktuar efektet e ndryshimeve në rrezikun e kredisë së një pasivi. Një mospërputhje kontabël në fitim ose humbje lind vetëm kur efektet e ndryshimeve në rrezikun e kredisë (siç përcaktohet në SNRF 7) pritet të kompensohen nga ndryshimet në vlerën e drejtë të një instrumenti tjetër financiar. Një mospërputhje që lind vetëm si rezultat i metodës së matjes (p.sh. për shkak se një njësi ekonomike nuk i ka izoluar ndryshimet në rrezikun e kredisë të një pasivi nga disa ndryshime të tjera në vlerën e tij të drejtë) nuk ndikon në përcaktimin e kërkuar nga paragrafët 5.7.7 dhe 5.7.8. Për shembull, një njësi ekonomike nuk mund të izolojë ndryshimet në rrezikun e kredisë nga ndryshimet në rrezikun e likuiditetit. Nëse njësia ekonomike paraqet efektin e kombinuar të të dy faktorëve në të ardhura të tjera të përgjithshme, mund të ndodhë një mospërputhje për shkak se ndryshimet në rrezikun e likuiditetit mund të përfshihen në matjen e vlerës së drejtë të këtyre aktiveve të njësisë ekonomike dhe i gjithë ndryshimi i vlerës së drejtë i këtyre aktiveve paraqitet në fitim ose humbje. Megjithatë, një mospërputhje e tillë shkaktohet nga pasaktësi të matjes, dhe jo nga marrëdhënie kompensimi të përshkruar në paragrafin B5.7.6 dhe, prandaj, nuk ndikon në përcaktimin e kërkuar nga paragrafët 5.7.7 dhe 5.7.8.

Kuptimi i “rrezikut të kredisë”

- B5.7.13 SNRF 7 përcakton rrezikun e kredisë si "rrezikun që njëra palë në një instrument financiar do të shkaktojë humbje financiare për palën tjetër duke mos arritur të kryejë një detyrim". Kërkesa në paragrafin 5.7.7 (a) ka të bëjë me rrezikun që emetuesi nuk do të arrijë të përmbushë këtë detyrim të veçantë. Kjo kërkesë jo medoemos lidhet me aftësinë huamarrëse të emetuesit. Për shembull, nëse një njësi ekonomike emeton një pasiv të kolateralizuar dhe pasiv jo të kolateralizuar që ndryshe janë identikë, rreziku i kredisë i këtyre dy pasiveve do të jetë i ndryshëm, edhe pse ata janë emetuar nga e njëjta njësi ekonomike. Rreziku i kredisë për pasivin e kolateralizuar do të jetë më i ulët se rreziku i kredisë të pasivit të pakolateralizuar. Rreziku i kredisë për një detyrim të kolateralizuar mund të jetë afër zeros.
- B5.7.14 Për qëllime të zbatimit të kërkesave në paragrafin 5.7.7 (a), rreziku i kredisë është i ndryshëm nga rreziku i performancës të aktivit specifik. Rreziku i performancës së aktivit specifik nuk lidhet me rrezikun që një njësi ekonomike nuk do të arrijë të përmbushë një detyrim të veçantë, por përkundrazi ai është i lidhur me rrezikun që një aktiv i vetëm ose një grup aktivesh do të funksionojë dobët (ose aspak).
- B5.7.15 Në vijim jepen shembuj të aktivit – me rrezik specifik të performancës:
- (a) një pasiv me një veti lidhëse ku shuma e detyrimit për investitorët është e përcaktuar me kontratë mbi bazën e performancës së aktiveve të specifikuara. Efekti i kësaj vetie lidhëse në vlerën e drejtë të pasivit është rreziku i performancës së aktivit specifik dhe jo rreziku i kredisë.

- (b) një pasiv i nxjerrë nga një njësi ekonomike e strukturuar me karakteristikat e mëposhtme. Njësia ekonomike është ligjërisht e izoluar në mënyrë që aktivet në njësinë ekonomike janë të mbrojtura vetëm për të mirën e investitorëve të saj, madje edhe në rast falimentimi. Njësia ekonomike nuk hyn në transaksione të tjera dhe aktivet në njësinë ekonomike nuk mund të hipotekohen. Shumat u paguhen investitorëve të njësisë ekonomike vetëm nëse aktivet e mbrojtura gjenerojnë flukse monetare. Kështu, ndryshimet në vlerën e drejtë të pasivit kryesisht pasqyrojnë ndryshimet në vlerën e drejtë të aktiveve. Efekti i performancës së aktiveve në vlerën e drejtë të pasivit është rreziku i performancës së aktiveve të veçanta, nuk është rreziku i kredisë.

Përcaktimi i efekteve të ndryshimeve në rrezikun e kredisë

- B5.7.16** Për qëllime të zbatimit të kërkesave në paragrafin 5.7.7 (a), një njësi ekonomike përcakton madhësinë e ndryshimit në vlerën e drejtë të pasivit financiar që i takon ndryshimeve në rrezikun e kredisë ose:
- (a) si shumë e ndryshimit në vlerën e drejtë të tij që nuk lidhet me ndryshimet në kushtet e tregut që shkaktojnë rrezikun e tregut (shih paragrafët B5.7.17 dhe B5.7.18); ose
  - (b) duke përdorur një metodë alternative, njësia ekonomike mendon se e përfaqëson më besnikërisht shumën e ndryshimit në vlerën e drejtë të pasivit që i takon ndryshimeve në rrezikun e kredisë.
- B5.7.17** Ndryshimet në kushtet e tregut që shkaktojnë rrezikun e tregut përfshijnë ndryshimet në një normë bazë interesi, çmimin e një instrumenti financiar të një njësie tjetër ekonomike, një çmim malli, një normë këmbimi të monedhave të huaja ose indeksin e çmimeve apo normave.
- B5.7.18** Në qoftë se ndryshimet në një normë interesi (bazë) të mbikëqyrur janë të vetmet ndryshime përkatëse të rëndësishme në kushtet e tregut të një pasivi, shumata në paragrafin B5.7.16 (a) mund të vlerësohet si më poshtë:
- (a) Së pari, njësia ekonomike llogarit normën e brendshme të kthimit të pasivit në fillim të periudhës duke përdorur vlerën e drejtë të pasivit dhe flukset monetare kontraktuale të tij në fillim të periudhës. Nga kjo normë kthimi zbritet norma e mbikëqyrur (bazë) e interesit në fillim të periudhës, për të arritur në një përbërës specifik të normës së brendshme të kthimit të instrumentit.
  - (b) Pas kësaj, njësia ekonomike llogarit vlerën aktuale të flukseve monetare të lidhura me pasivin duke përdorur flukset monetare kontraktuale të tij në fund të periudhës dhe një normë skontimi të barabartë me shumën e (i) normës së mbikëqyrur (bazë) të interesit në fund të periudhës dhe (ii) përbërësin specifik të normës së brendshme të kthimit të përcaktuar në pikën (a).
  - (c) Diferenca midis vlerës së drejtë të pasivit në fund të periudhës dhe shumës së përcaktuar në pikën (b) është ndryshimi në vlerën e drejtë që nuk iu takon ndryshimeve në normën e mbikëqyrur (bazë) të interesit. Kjo është shumata që do të paraqitet në të ardhura të tjera të përgjithshme në përputhje me paragrafin 5.7.7 (a).
- B5.7.19** Shembulli në paragrafin B5.7.18 supozon se ndryshimet në vlerën e drejtë që vijnë nga faktorë të tjerë dhe jo nga ndryshimet në rrezikun e kredisë ose ndryshimet në normat e mbikëqyrura (bazë) të interesit nuk janë të rëndësishme. Kjo metodë nuk do të ishte e përshtatshme në qoftë se ndryshimet në vlerën e drejtë, që vijnë nga faktorë të tjerë, janë të rëndësishme. Në këto raste, një njësi ekonomike kërkohet të përdorë një metodë alternative që mat më me besnikëri efektet e ndryshimeve në rrezikun e kredisë (shih paragrafin B5.7.16 (a)). Për shembull, nëse instrumenti në shembull përmban një derivativ të përfshirë, ndryshimi në vlerën e drejtë të derivativit të përfshirë përjashtohet në

përcaktimin e shumës që do të paraqitet në të ardhura të tjera të përgjithshme në përputhje me paragrafin 5.7.7 (a).

- B5.7.20 Si me të gjitha matjet me vlerën e drejtë, metoda e matjes e një njësie ekonomike, për përcaktimin e pjesës së ndryshimit në vlerën e drejtë të pasivit, që i takon ndryshimeve në rrezikun e kredisë, duhet të shfrytëzojë maksimumin e inputeve përkatëse të verifikueshme dhe përdorimin minimal të inputeve të paverifikueshme.

Data e hyrjes në fuqi dhe periudha tranzitore (kapitulli 7)

Periudha tranzitore (seksioni 7.2)

Aktivet financiare të mbajtura për tregtim

- B7.2.1 Në datën e zbatimit fillestar të këtij SNRF-je, një njësi ekonomike duhet të përcaktojë nëse objektivi i modelit të biznesit të saj për menaxhimin e aktiveve të saj financiare plotëson kushtet në paragrafin 4.1.2 (a) apo nëse një aktiv financiar është i përshtatshëm për zgjedhjen në paragrafin 5.7.5. Për këtë qëllim, një njësi ekonomike duhet të përcaktojë nëse aktivet financiare plotësojnë përkufizimin e mbajtur për tregtim sikur njësi ekonomike t' i kishte blerë aktivet në datën e zbatimit për herë të parë.

Përkufizimet (Shtojca A)

Derivativët

- BA.1 Shembuj tipikë të derivativëve janë kontrata të së ardhmes, të këmbimit dhe opsionet. Një derivativ zakonisht ka një shumë imagjinare, e cila është një sasi e monedhës, një numër aksionesh, një numër i njërive të peshës apo vëllimit, ose njësi të tjera të specifikuar në kontratë. Megjithatë, një instrument derivativ nuk kërkon që mbajtësi apo shkruesi të investojë ose të arkëtojë shumën imagjinare në fillimin e kontratës. Nga ana tjetër, një derivativ mund të kërkojë një pagesë fikse ose pagesën e një shume që mund të ndryshojë (por jo në mënyrë proporcionale me një ndryshim në bazë) si rezultat i disa ngjarjeve të ardhshme që nuk janë të lidhura me një shumë imagjinare. Për shembull, një kontratë mund të kërkojë një pagesë të caktuar të 1,000NJM në qoftë se LIBOR për gjashtë muaj rritet me 100 pikë bazë. Një kontratë e tillë është një derivativ edhe pse nuk është e specifikuar një shumë imagjinare.
- BA.2 Përkufizimi i një derivativi në këtë SNRF përfshin kontratat që shlyhen bruto nëpërmjet livrimit të zërit bazë (p.sh. një kontratë të ardhshme për të blerë një instrument borxhi me normë fikse). Një njësi ekonomike mund të ketë një kontratë për të blerë ose shitur një zë jo-financiar që mund të shlyhet neto me mjete monetare ose instrument financiar tjetër ose duke këmbyer instrumentet financiare (p.sh. një kontratë për të blerë ose shitur një mall me një çmim të fiksuar në një datë në të ardhmen). Një kontratë e tillë është brenda objektit të këtij SNRF-je, nëse nuk është lidhur dhe vazhdon të mbahet me qëllim të livrimit të një zëri jo-financiar në përputhje me kërkesat e pritshme të njësisë ekonomike për blerjen, shitjen apo përdorimin (shih paragrafët 5-7 të SNK 39).
- BA.3 Një nga karakteristikat përcaktuese të një derivativi është se ai ka një investim fillestar neto që është më i vogël se sa do të ishte e nevojshme për llojet e tjera të kontratave që pritet të kenë një reagim të ngjashëm ndaj ndryshimeve në faktorët e tregut. Një kontratë opsioni e plotëson këtë përkufizim, sepse primi është më i vogël se investimi që do të ishte i nevojshëm për të përftuar instrumentin financiar bazë për të cilin është i lidhur opsioni. Një shkëmbim i monedhave që kërkon një shkëmbim fillestar monedhash të ndryshme

ndërmjet vlerave të drejta të barabarta plotëson përkufizimin, sepse ka një investim fillestar neto zero.

- BA.4 Një mënyrë e rregullt blerjeje ose shitjeje krijon një angazhim me çmim fiks mes datës së tregtimit dhe datës së shlyerjes që plotëson përkufizimin e një derivativi. Megjithatë, për shkak të kohëzgjatjes së shkurtër, angazhimi nuk njihet si një instrument financiar derivativ. Përkundrazi, ky SNRF jep një trajtim kontabël të veçantë për këto kontrata (shih paragrafët 3.1.2 dhe B3.1.3-B3.1.6).
- BA.5 Përkufizimi i një derivativi i referohet variablave jo-financiare që nuk janë specifike për një palë të kontratës. Këto përfshijnë një indeks të humbjeve nga tërmeti në një rajon të veçantë dhe një indeks të temperaturave në një qytet të veçantë. Variablat jo-financiare specifike për një palë të kontratës përfshijnë rënien ose jo të një zjarri që dëmton ose shkatërron një aktiv të një pale në kontratë. Një ndryshim në vlerën e drejtë të një aktivi jo-financiar është specifik për pronarin, nëse vlera e drejtë pasqyron ndryshimet jo vetëm në çmimet e tregut për këto aktive (një variabël financiar), por edhe gjendjen e aktivitetit të veçantë jo-financiar të mbajtur (variabël jo-financiar). Për shembull, nëse një garanci për vlerën e mbetur të një makine specifike e ekspozon garantuesin ndaj rrezikut të ndryshimeve në gjendjen fizike të makinës, ndryshimi në këtë vlerë të mbetur është specifik për pronarin e makinës.

Aktivitet dhe pasivitet financiarë e mbajtura për tregtim

- BA.6 Tregtimi në përgjithësi pasqyron blerjen dhe shitjen aktive dhe të shpeshtë, ndaj dhe instrumentet financiare të mbajtura për tregtim në përgjithësi përdoren me qëllim që të gjenerojnë një fitim nga luhatjet afatshkurtra në çmimin ose marzhin e ndërmjetësit.
- BA.7 Pasivitet financiarë të mbajtura për tregtim përfshijnë:
- (a) detyrimet derivative që nuk trajtohen si instrumente mbrojtëse;
  - (b) detyrimet për të livruar aktive financiare të huazuara nga një shitës instrumentash që nuk i ka në pronësi (dmth. një njësi ekonomike që shet aktive financiare që ka i marrë hua dhe nuk i ka akoma të vetat);
  - (c) pasivitet financiarë që janë krijuar me qëllim riblerjeje të tyre në të ardhmen e afërt (p.sh. një instrument borxhi i kuotuar që emetuesi mund ta blejë përsëri në të ardhmen e afërt në varësi të ndryshimeve në vlerën e drejtë); dhe
  - (d) pasivitet financiarë që janë pjesë e një portofoli instrumentesh financiarë të identifikuar që drejtohen së bashku dhe për të cilin ka evidencë të një modeli më të fundit të sigurimit të fitimeve afatshkurtra.
- BA.8 Fakti që një detyrim është përdorur për të financuar aktivitetet tregtare nuk do të thotë se ky detyrim është i mbajtur për tregtim.